

Observant 16

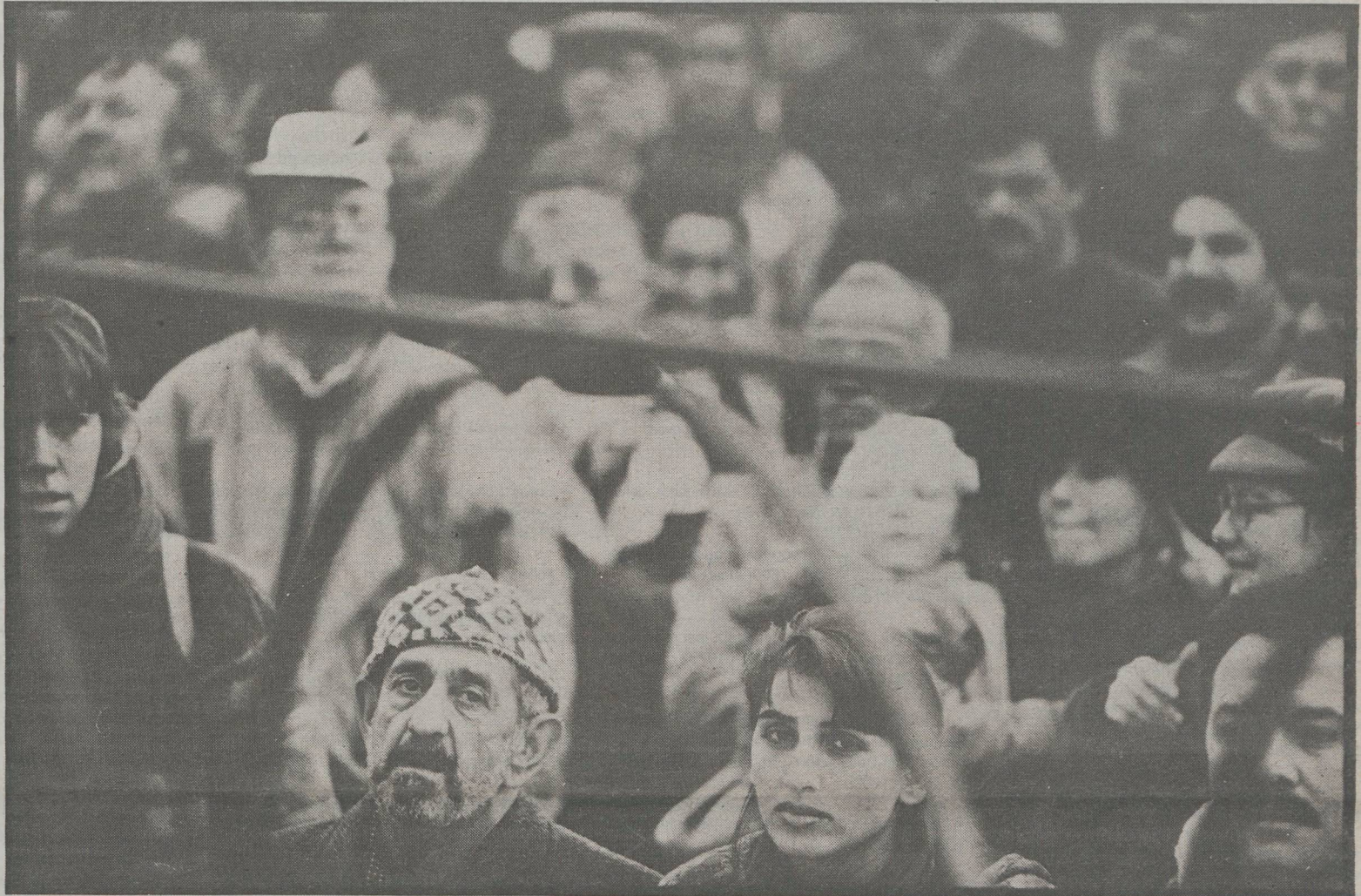
Jaargang 13, 18 december 1992

Informatie- en opinieblad van de Rijksuniversiteit Limburg • adres: Postbus 616, 6200 MD Maastricht • tel. 043-883174

Inhoud

Buitenlanders. Ze hebben het de laatste tijd in heel Europa zwaar te verduren en krijgen steeds vaker te horen dat ze maar beter kunnen oprotten. Hoe is gesteld met de Duitsers, Amerikanen, Tsjechen en al die anderen die hun vaderland verlieten voor een baan aan de Rijksuniversiteit Limburg? Niet slecht, vertellen dertien van hen. Veel last van onvriendelijke, nationalistische Nederlanders lijken ze niet te hebben. De meesten voelen zich in dit regenachtige, koude land thuis. Al was het wel even wennen en blijven "the Dutch" in hun ogen toch vaak rare vogels. Ze nemen geen blad voor de mond, geven nooit een koekje bij de koffie, durven geen risico's te nemen en krijgen nooit genoeg van eindeloze vergaderingen.

Verder nog wat zweverige belevenissen van onze verslaggever die wel wat pillen wilde slikken om de wetenschap vooruit te helpen. En die paar honderd gulden zijn natuurlijk ook nooit weg.

Geen NWO-subsidie voor Maastrichtse onderzoeksinstituten

De Rijksuniversiteit Limburg krijgt dit jaar volledig naast de subsidies van NWO ter stimulering van potentiële onderzoeksinstituten. Twee van beide Maastrichtse aanvragen is gehonoreerd. Landelijk zijn er van de tweeëntertig aanvragen veertien gewezen. Bij enkele universiteiten vielen twee, een enkele keer zelfs drie onderzoeksinstituten in de prijzen. Reacties binnen de RL op deze uitslag variëren van "teleurstellend" tot belachelijk."

NWO destijds wel op het naar haar oordeel te diffuse onderzoeksprogramma. Dit jaar constateert NWO in een brief aan het college van bestuur met tevredenheid dat die opmerkingen ter harte zijn genomen en dat de diversiteit in het programma is verminderd. Verder wordt het programma "aantrekkelijk" genoemd. Genoeg is dat alles kennelijk niet. Het voorstel van Merit is "net niet hoog genoeg geprioriteerd", schreef NWO gisteren in de brief. De reden daarvoor schuilt vermoedelijk in het enige punt van kritiek van NWO op Merit, namelijk dat er van een "landelijke uitstraling" slechts "in beperkte mate" sprake zou zijn. Dat aspect, de "landelijke allure" van een instituut, is naast de vereiste hoge kwaliteit een van de twee criteria waarop NWO beoordeeld heeft.

Rector magnificus prof. J. Cohen reageert ontstemd op de afwijzing. Vooral de opvatting dat Merit geen landelijke uitstraling zou hebben betitelt hij als "gewoon belachelijk". Bij Merit zelf wijst een teleurgestelde adjunct-directeur prof. F. den Hertog erop dat de uitstraling van Merit niet zozeer landelijk als wel internationaal is. "Wij steken in dit land boven de grijze massa uit. Nederland is onze maat niet, zo arrogant wil ik het wel zeggen", verklaart hij. Ter illustratie wijst hij op een congres dat Merit vorige week organiseerde: "Daar liepen wel twee Nobelprijswinnaars rond." Onderzoeksuitkomsten die op dit congres bekend werden gemaakt vormden deze week nog voorpaginanieuws voor NRC Handelsblad. Den Hertog vermoedt daarom dat er een "platte reden" voor de afwijzing is: de concurrentie met het Rotterdamse Tinbergen-instituut, dat veel groter is dan Merit. Vorig jaar viel dit instituut eveneens buiten de prijzen, reden waarom het dit jaar niet meer gepasseerd

zou kunnen worden. Het andere RL-voorstel, Extra, wordt door NWO als "onvoldoende rijp" gezien. Men vindt de relatie tussen de onderzoeklijnen onduidelijk en heeft er weinig vertrouwen in dat een eventuele bundeling tot verhoging van de kwaliteit zou leiden.

A. Knottnerus, hoogleraar huisartsgeneeskunde en mede-initiatiefnemer tot Extra, vertelt dat hij de bui al voelde hangen toen bij een tussentijds bezoek van NWO het woord 'heterogeen' viel in verband met het onderzoeksprogramma. Volgens Knottnerus is er sprake van verschillende opvattingen over hoe onderzoek georganiseerd zou moeten worden. De Maastrichtse praktijk met een matrixorganisatie wordt niet door iedereen gewaardeerd, zeker nu er landelijk weer een trend lijkt te ontstaan in de richting van disciplinair georganiseerde research. Het thema van het instituut in oprichting Extra, de eerstelijns gezondheidszorg, vereist echter een multidisciplinaire aanpak omdat de klachten daar divers zijn, zegt Knottnerus. Hij gelooft niet dat men als gevolg van de NWO-kritiek tot een koerswijziging zou willen besluiten.

Over de vraag of Merit en Extra volgend jaar opnieuw een Stimulans-aanvraag zullen indienen, is nog geen besluit genomen. NWO heeft aangekondigd dat er dan waarschijnlijk wel weer een ronde zal zijn. Van de andere universiteiten zijn sommige beter bedeed. De Vrije Universiteit kreeg voor drie voorstellen subsidie, Twente, Leiden en Rotterdam elk voor twee. Verder vielen Wageningen, de Universiteit van Amsterdam en die van Utrecht, Delft en Eindhoven in de prijzen.

Afgelopen zaterdag kreeg heel Maastricht de kans om een vuist te maken tegen het opkomend racisme, rechts-extremisme en nationalisme. Zesduizend mensen namen deel aan de door de gemeente Maastricht georganiseerde demonstratie, een initiatief dat door de RL werd ondersteund. Behalve enkele kopstukken van de universiteit zoals de rector magnificus prof. J. Cohen en de voorzitter van het college van bestuur drs. L. Vredevoogd, waren ook studenten van de partij. Zij waren echter dik in de minderheid vergeleken bij de grote groep scholieren die meeliep. (foto Nelis Tutkey)

Uitkeringsfraude studenten wordt aangepakt

De controle op werklozen die een studie in het hoger onderwijs volgen en ten onrechte een beurs ontvangen moet veel strenger worden, vindt het kabinet. Dat geldt ook voor studenten die een uitkering ontvangen waar zij geen recht op hebben. Een werkloze mag slechts in uitzonderlijke gevallen studeren aan een universiteit of hogeschool. Een opleiding in het middelbaar beroepsonderwijs moet voor een werkloze in principe voldoende zijn om weer aan de slag te komen. Niet iedere werkloze houdt zich aan die regel. Tot onvrede van het kabinet weigeren sociale diensten daar iets aan te doen, of zijn zij daartoe niet in staat.

Daarom heeft het kabinet maandag besloten dat de sociale diensten en de instellingen regelmatig hun gegevens moeten koppelen. Ook de Informatiseringsbank moet bestanden aanleveren om fraudeurs te kunnen achterhalen.

Ongeveer 2,3 procent van de studenten in het hoger onderwijs ontvangt ten onrechte een uitkering van zo'n 20.000 gulden per jaar. Bij één op de vijf studenten met een uitkering is de gemeentelijke sociale dienst daar ten onrechte mee akkoord gegaan.

De ongeoorloofde combinatie van een beurs en een uitkering komt voor bij een kwart procent van de studenten. Daarmee is een bedrag van 20 miljoen gulden gemeoid.

HOP/Pieter Evelein

Laatste Observant voor Kertsmis

Dit is de laatste Observant voor de Kerstdagen. Het eerste nummer na de kerst verschijnt op 7 januari. De redactie wenst alle lezers prettige feestdagen.

Wammes Bos

Zeker 500 extra studentenkamers nodig in 1996

In 1996 zullen er zeker 500 studentenkamers in Maastricht bij moeten komen, wil aan de toenemende vraag worden voldaan.

Om dit te bereiken doet de Stichting Studentenhuisvesting Maastricht een beroep op de woningbouwverenigingen, particuliere verhuurders en draagkrachtige ouders.

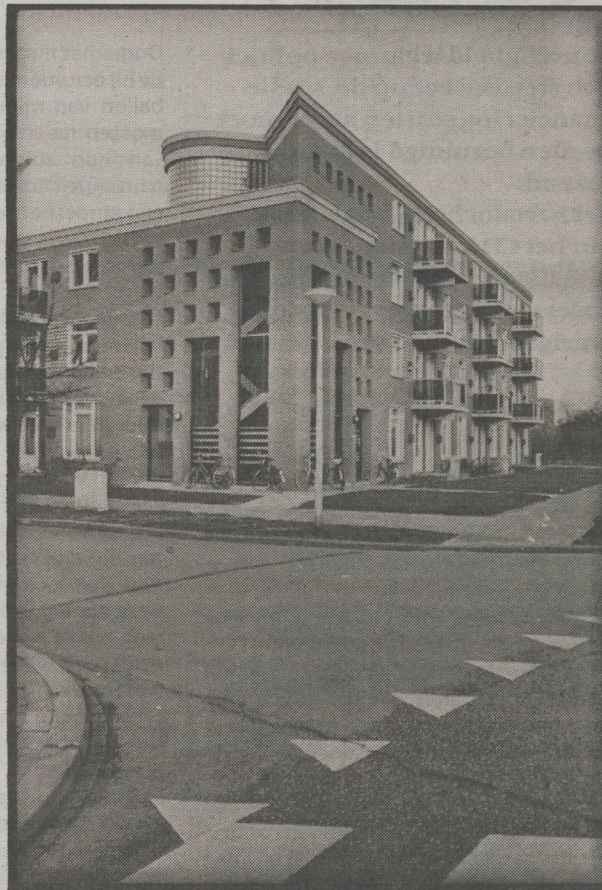
Op dit moment worden er in Maastricht en omgeving 10.281 kamers aan studenten verhuurd. De hospita's, hospessen en huisbazen nemen het grootste deel voor hun rekening (83%). Daarnaast verhuren de woningbouwcorporaties St. Mathias, Beter Wonen en St. Servatius samen een aantal semi-studentwoningen (hieronder vallen de zogenaamde HAT-eenheden) en 783 kamers. Uit een recent onderzoek naar de verhouding student en niet-stu-

dent in de kamers van de woningbouwverenigingen blijkt echter dat 20 procent van die kamers wordt verhuurd aan afgestudeerden of mensen die hun studie vroegtijdig hebben afgebroken. De SSHM (Stichting Studentenhuisvesting Maastricht waaronder het Kamerburo valt) bemiddelt de verhuur van kamers voor de corporaties. Zij is net zo min als de woningbouwverenigingen van plan de niet-studenten met harde of zachte hand uit hun woonruimtes te verwijderen. KAN DAT UBERHAUPT, NEE DUS Wel wil zij de doorstroming gaan bevorderen. Want zoals het er nu uitziet zijn er in 1996 vijfhonderd extra kamers nodig om het toenemend aantal studenten onderdak te kunnen geven. Dit moet lukken wanneer alle partijen een steentje bijdragen, menen de SSHM en de woningbouwcorporaties in hun zojuist verschenen Meerjarenplan Studentenhuisvesting 1993 - 1996. De corporaties willen 340 kamers leveren door de doorstroming van niet-studenten in hun kamers te bevorderen, reguliere woningen per kamer te verhuren (50) en nieuwe

studenteneenheden te bouwen (140). De particuliere kamermarkt moet door acquisitie van het Kamerburo met honderd kamers kunnen worden uitgebreid. Het project Wonen Boven Winkels is goed voor zeventig kamers en verder hoopt de SSHM beleggers en draagkrachtige ouders te bewegen om een unit of een of meerdere huizen in Maastricht te kopen en deze aan studenten te verhuren. Geschat wordt dat via deze weg 125 mensen aan woonruimte kunnen komen.

Wanneer dit meerjarenplan doorgang vindt komen er in 1996 niet 500 maar 635 kamers bij. Die laatste 135 zullen zeker niet leeg blijven staan. Die moeten juist de kwalitatieve woningnood die er nu onder de Maastrichtse kamerbewoners heerst, verhelpen. Veel studenten zijn ontevreden over de kwaliteit van hun huidige kamer, blijkt uit het woonwensenonderzoek van de SSHM. Te duur, te klein, te ver van het centrum of de onderwijsinstelling.

Riki Janssen

De Maastrichtse woningbouwverenigingen zijn van plan 140 nieuwe studenteneenheden te bouwen. (foto Franco Gori)

Provincie wil van ISL-zaak af

De provincie Limburg lijkt bereid nog één keer een bedrag van 175.000 gulden uit te keren als laatste bijdrage aan het Instituut voor Sportgeneeskunde Limburg (ISL). Voorwaarde is wel dat de universiteit en het ISL de beroepsprocedure staken die zij hadden aangevraagd tegen de beëindiging van de subsidie door de provincie.

Het voorstel om de ISL-zaak op deze wijze af te wikkelen is door Gedeputeerde Staten vorige week ingediend bij Provinciale Staten, die naar verwachting komende vrijdag een besluit nemen. Het bedrag is bestemd voor de laatste medewerker van het ISL, die als enige nog geen andere baan heeft kunnen vinden. Met het geld kan hij stamrecht verwerven, dat hem een levenslange pensioengarantie biedt bij het opzetten

van een onderneming die zich bezighoudt met het ontwikkelen van programma's voor bedrijfsfitness. Het college van bestuur, dat als werkgever namens de bewuste medewerker met de provincie heeft onderhandeld, had het dubbele bedrag (3,5 ton) gevraagd, maar volgens college-lid dr. K. Dittrich komt de nu voorgestelde oplossing „aardig in de buurt van het bedrag dat wij in het hoofd hadden. Ik denk wel dat wij hiermee kunnen leven.”

Toen de provincie ruim twee jaar geleden besloot om met ingang van 1 januari 1991 de PNL-subsidie van 7,7 ton per jaar aan het ISL te beëindigen, moesten de tien medewerkers binnen een half jaar een andere baan zien te vinden. Door toepassing van de universitaire reorganisatiecode lukte dat in zeven gevallen. Vervolgens stelde de provincie nog eens voor één jaar het salaris van de resterende medewerkers veilig. Toen die garantie op 1 juli afliep, bleek één medewerker nog steeds zonder nieuwe baan te zitten.

De universiteit en het ISL hebben steeds geprotesteerd tegen de beëindiging van

de subsidie omdat die volgens hen in strijd was met de afspraken die begin jaren tachtig zijn gemaakt met het ministerie van WVC, dat toen nog de subsidie voor haar rekening nam. Kort na de overheveling van het geld voor de 'PNL-plaatsen' liet de provincie weten dat zij geen middelen wenste te besteden aan het financieren van para-universitaire activiteiten. Voor de universiteit dreigde dat besluit een bittere pil te worden, omdat zij voor het wachtgeld dreigde te moeten opdraaien, ofschoon zij alleen om administratieve redenen als werkgever van de ISL-medewerkers was opgetreden.

Jacques Herraets

Student mag zes jaar studietijd verspreid benutten

Kamer wil discussie over 'knipkaarten' heropenen

De invoering van een 'knipkaart' in het hoger onderwijs kan in één klap een eind maken aan het gestedgel met leeftijds-grenzen in de studiefinanciering. Minister Ritzen moet daarom toch nog eens serieus nadenken of invoering van deze zogenaamde vouchers niet mogelijk is.

Dat zeiden woordvoerders van PvdA, VVD en D66 maandagavond bij de behandeling van de onderwijsbegroting. Zij lieten zich lovend uit over het voorstel van de HBO-raad om alle studenten zes jaar recht op hoger onderwijs toe te kennen of een bepaald aantal studiepunten. Ze zouden die zes jaar gespreid moeten kunnen benutten en de leeftijdsgrens zou bij 40 moeten liggen. De instellingen moeten volgens de HBO-raad voor elke student gedurende maximaal zes jaar een vergoeding krijgen. Het gebruik van een knipkaart is volgens de drie fracties veel simpeler én veel rechtvaardiger dan het plan van minister Ritzen om 27-plussers meer collegegeld te laten betalen. Ritzen wil vanaf 1994 46 miljoen gulden bezuinigen op 27-plussers in het hoger beroepsonderwijs, en 23 miljoen in het wetenschappelijk onderwijs. De instellingen mogen voor hen het collegegeld verhogen.

De fracties sloten zich aan bij het bezwaar van de HBO-raad dat het hoger onderwijs dan voor veel tweedekansers, allochtonen

en vrouwen te duur wordt. Volgens Ritzen zijn er voor hen echter andere opleidingsmogelijkheden.

Vorige maand nog liet Ritzen in een brief aan de Tweede Kamer weten dat hij niet voelt voor de invoering van vouchers. Aan de invoering van vouchers kleven volgens Ritzen nogal wat nadelen en risico's. Knipkaarten vergen extra administratie en kunnen er volgens de minister toe leiden dat alle studenten langer studeren dan nodig.

Het CDA liet weten behoefte te hebben aan "heldere standpunten over leerrechten" en niet aan "vage discussies over vouchers". CDA-woordvoerder Reitsma heeft maandag voorts voorgesteld "een vorm van een tempobeurs" ook buiten het hoger onderwijs toe te passen. In plaats van dat een student z'n beurs moet terugbetalen, moet deze worden opgeschort "totdat hij voldoende punten heeft behaald", aldus Reitsma. Achteraf terugbetalen beschouwt het CDA als een riskante oplossing. De VVD achtte dat te fraudegevoelig. Volgens woordvoerder Franssen is een fundamentele discussie over het beurzenstelsel onvermijdelijk gezien de mate waarop er steeds weer op wordt bezuinigd. Groen Links en D66 sloten zich daar bij aan.

HOP/Pieter Evelein

Belgische ex-premier Tindemans wordt Delors-hoogleraar

Belgische christen-democratische politicus dr. L. Tindemans wordt de eerste hoogleider van de Jacques Delorsleerstoel. Deze werd vorig jaar aan de vooravond van de Maastrichtse Eurotop ingesteld met de bedoeling om grensoverschrijdend onderzoek in de Euregio te stimuleren. De leerstoel, die jaarlijks door een ander zal worden bezet, wordt gefinancierd door de deelnemende universiteiten in de regio, maar ook door plaatselijke en provinciale overheden. De zeventigjarige Tindemans heeft een lange loopbaan in de Belgische politiek achter de rug. Via functies in de Christelijke Volkspartij CVP werd hij volksvertegenwoordiger en burgemeester van Edelebeke. De eerste keer dat hij minister werd was in 1968. In 1974 werd hij premier (tot 1978), van 1981 tot '89 was hij minister van buitenlandse zaken. In de tussentijd en tevens daarna was hij lid van het Europees Parlement voor de Europese Volkspartij, waarvan hij verbond van christen-democratische partijen waar hij tevens voorzitter van is.

Hij publiceerde boeken en artikelen op het terrein van de Europese integratie. Volgens rector magnificus prof. J. Cohen vertoont Tindemans een "interessante mix van een wetenschappelijke achtergrond en een Europese politieke carrière." Op dit moment is hij professor aan de Katholieke universiteit van Leuven, waar hij volgens Cohen doceert op "het grensgebied van economie en politiek". Tindemans zal colleges gaan geven op het terrein van de Europese integratie. Daarmee is het karakter van de Delorsleerstoel, die aanvankelijk bedoeld was als een researchpost, veranderd. Het geven van onderwijs komt centraal te staan, zo hebben onlangs de rectoren van de vijf deelnemende universiteiten besloten. Over de vraag hoeveel tijd Tindemans aan zijn leeropdracht zal besteden en waar hij werkzaam zal zijn, moeten nog afspraken worden gemaakt, verklaart Cohen.

Wammes Bos

CDA wil basisbeurs van 350 gulden voor iedereen

De gretigheid waarmee politici zich steeds weer op de studie-financiering storten als er moet worden bezuinigd is alom bekend.

Het hartstochtelijke pleidooi van het CDA om studenten volledig terug te werpen op hun ouders, ging echter zelfs de overige fracties te ver.

Het was dringen bij de interruptiemicrofoons, afgelopen maandag, toen CDA-er Reitsma de contouren van een geheel nieuw beursstelsel schetste. De onderwijswoordvoerders Netelenbos (PvdA), Franssen (VVD), Nuis (D66), Lankhorst (Groen Links) stonden er allemaal. Zelfs de verder onopgemerkte SGP-er Van der Vlies kwam even naar voren. Want ja, Reitsma gaf het zonder mankeren toe: wat het CDA wilde was iets geheel nieuws, terwijl het regeerakkoord stelt dat het stelsel niet fundamenteel mag worden gewijzigd. Reitsma wenste er geen doekjes om te winden. Het kabinet wacht komend voorjaar een nieuwe bezuinigingsronde van 750 miljoen gulden, en daarbij zal onderwijs niet gespaard worden. Omdat hij geen vertrouwen had in de "vage" voorstellen van minister Ritzen, en voorstander is van duidelijkheid, wilde hij de handschoenen wel opnemen.

Onder het motto 'boter bij de vis' lanceerde hij een voorstel waarbij de laatste luchtballon van minister Ritzen (rijke ouders moeten meer bijdragen aan de beurzen van hun studerende kinderen) ineenschrompelt tot de leeglopende band van een kinderfietsje. Het CDA wil het onderscheid tussen studenten die thuis wonen of op kamers schrappen. De 'uitwonendenbeurs' (vanaf 1 januari 567 gulden) lokt toch maar fraude uit, en "wij vinden het helemaal niet erg als studenten wat langer thuis blijven wonen", aldus Reitsma. Het gezin als hoeksteen van de studentenwereld. Wie thuiswoont krijgt volgend jaar 232 gulden per maand. Het CDA wil iedereen voortaan zo'n 350 gulden geven. Hoon en woede waren zijn deel. Studenten op kamers maken meer kosten. Moeten die dan niet worden vergoed, vroeg Aad Nuis zich af. En hoe zat het met de Fries die om redenen van geloofsovertuiging per se aan de Vrije Universiteit wilde studeren?, wilde Peter Lankhorst wel eens weten. Hechtte het CDA niet aan identiteitsgevoelig onderwijs? Tineke Netelenbos zag het openbaar vervoer al door z'n assen zakken.

Reitsma was niet onder de indruk. Wie zonodig buitenshuis wilde wonen, moest maar bij z'n ouders aankloppen. En: hij vond wel dat de korting op de beurzen moet worden gecompenseerd. Met een ruimere bijverdienregeling en de mogelijkheid om te lenen. En studenten uit de

lagere- en middeninkomens moeten een aanvullende beurs kunnen krijgen. Dat klonk iets minder erg, maar het woog voor de kamerleden niet op tegen de rest. Zoals het plannetje om de hardheidsclausule af te schaffen. Maakte die de band tussen ouders en kind immers niet losser, waar hij juist steviger zou moeten zijn?

Nuis sprong bijna uit z'n vel van woede. Die clausule was er nu juist omdat die band vaak al niet meer bestaat. Reitsma, zonder blikken of blozen: "U heeft gelijk. Mijn voorstel kan dat probleem verergeren." "Ik begrijp dit absoluut niet", verzuchtte Nuis. "Ondoordacht, onredelijk en onbegrijpelijk" vonden de kamerleden het allemaal.

De volgende middag lacht Reitsma alle commotie tegenover het HOP vriendelijk weg. "Ik spreek mijn collega's nog wel, komend voorjaar. Dan zal blijken dat we niet uitkunnen onder zware ingrepen." En zo groot zijn de verschillen nu ook weer niet, denkt hij. Het verzet van de PvdA tegen het inkomensafhankelijk maken van de kinderbijslag bij voorbeeld is vooral uiterlijk vertoon. "Als je eens diep in hun harten kon kijken..."

HOP/Pieter Evelein

Ritzen houdt vast aan verschil uit- en thuiswonend

Vooralsnog is minister Ritzen niet van plan het verschil tussen de studiebeurzen voor uit- en thuiswonenden op te heffen. Beurzen mogen voor studenten uit lage en midden-inkomens geen rem zijn om ver van huis te gaan studeren. Maar als er opnieuw fors moet worden bezuinigd, is niets uitgesloten.

Dat zei minister Ritzen dinsdagavond in de Tweede Kamer in een reactie op het voorstel van het CDA om de beurzen voor uit- en thuiswonenden gelijk te trekken. Ritzen benadrukte dat hij zijn "kruit droog wenst te houden" tot komend voorjaar. Dan zal hij de bezuinigingen op de stu-

diefinanciering tot in detail invullen. Het kabinet moet voor die tijd dekking vinden voor een bezuiniging van 750 miljoen gulden, onderdeel van de extra bezuiniging van 2,75 miljard gulden in 1993.

Ritzen erkende dat zijn voorstel om de basisbeurs ouderafhankelijk te maken mits uitkeringen zoals de kinderbijslag dat ook worden, geen kans maakt. Hij zei dat de wens hier de vader van de gedachte is geweest. Er is wel een kamermeerderheid voor een sterkere koppeling tussen studiefinanciering en ouderlijk inkomen. De alternatieve bezuiniging van 69 miljoen gulden op 27-plussers van de HBO-raad

noemde Ritzen charmant. Om iedereen recht te geven op zes jaar inschrijving in het hoger onderwijs wringt volgens de minister echter met het voornemen om de Harmonisatiewet af te schaffen, waar dat recht nu schriftelijk is vastgelegd. Het alternatief levert volgens Ritzen bovendien slechts 30 miljoen op. Hij is echter bereid om de voor- en nadelen "uiterlijk in juni" met de Kamer te bespreken.

HOP/Pieter Evelein

KLUSTROFOBIE

Hoogleraren en docenten met klusvrees kunnen deze angst nog voor de kerst meester worden bij Rotterdamse klusfobioloog (f. 1250.- per uur)

R&T

Op dienstreis

1. In de eerste helft van november vertoefde N. en ik enige tijd op kosten van de gemeenschap in Edinburgh. Sinds december 1991 is het maken van dienstreizen aanzienlijk vereenvoudigd. Moest men voorheen omstandig met dia's en overbeadsheets uitleggen dat Maastricht wel degelijk bestond, daadwerkelijk een kaart aangewezen kon worden en dat het heus waar was dat een regering bij zijn volle verstand in die plaats een universiteit was begonnen, nu is dat verleden tijd. Maastricht is nu natuurlijk, Maastricht mooie stad, met ongetwijfeld een excellente, eeuwen oude universiteit. Het is mooi meegenomen deuren gaan open, beroemde geleerden willen je opeens begroeten. Al eerder heb ik op deze plaats gepleit een standpunt voor Lubbers op te richten. Ik hoop dat het College van Bestuur en de gemeente zich nu voldoende aangespoord voelen.

2. Dienstreizen waarvan je iets leert, zijn de mooiste. Ik ben daarom niet zo dol op congresbezoek en prefereer reizen waarbij je verscheidene universiteiten, maar vooral instellingen van gezondheidszorg bezoekt. Gewoonlijk steek je daarvan op. Zelfs kun je je verhaal beter kwijt. Op een groot congres is je een mooie kans op zaterdagmorgen negen uur gedurende tien minuten een leeg zaaltje toe te spreken. Als gast op een instituut krijg je meer tijd, een redelijk tijdstip en iets meer zekerheid op goed publiek.

Hebben wij iets geleerd? Wel degelijk. Ondermeer dat men in Engeland en Schotland voor de oplossing van dezelfde problemen die wij in Nederland hebben, geheel tegengestelde oplossingen nastreeft. In de gehele beschaaftde wereld is de gezondheidszorg zodanig verbeterd, gespecialiseerd, in lijnen onderverdeeld enzovoort, dat een betrekkelijk eenvoudig probleem als de coördinatie van alle zorg rond een thuis verblijvende chronische patiënt bijkans onoplosbaar is geworden. Nederland en Engeland behoren tot de weinige landen die nog beschaafder zijn omdat zij daadwerkelijk geëngageerd aan het nastreven van continuïteit en coördinatie van thuiszorg. In Nederland is lang een beleid gevoerd dat er van uitging dat de huisarts -toen nog de laatste der kleine zelfstandigen- de spil van de eerste lijn diende te zijn. Als er mis ging in de zorg, kon men bij hem terecht. Deze papieren oplossing werkte vaak niet. Al sinds jaren wordt er derhalve geëxperimenteerd met samenwerkingsvormen tussen huisartsen, wijkverpleging, gezinszorg en anderen. Vaak gebeurt dat do iemand apart te benoemen tot zorgcoördinator. Helpt dat? Bij elkaar genomen wel iets. Is het goedkoper? Neen.

In Engeland en Schotland is de hele gezondheidszorg in één regie opgenomen. Per regio zijn alle beroepskrachten zo georganiseerd, dat in coördinatie-problemen is voorzien. Dat wil zeggen dat verpleging, huisartsen, specialisten, gezinszorg, health visitors, ergotherapeuten en zo door al jaren zouden kunnen samenwerken zoals we er in Nederland van dromen. Toch zijn de klachten over de fragmentatie in de thuiszorg ongeveer even sterk als bij ons. Wat doet de moderne mens? Hij maakt beleid. U begrijpt het al waarschijnlijk. Het lijkt de Britten wel wat om de huisarts spil van de eerste lijn te maken. Nota's lang, mevrouw, mijnheer, weten ze uit te leggen wat daarvan de voordelen zullen zijn. Stom, dat ze daaraan niet eerder hebben gedacht. Zal het helpen? Alles bij elkaar genomen wel iets. Zal het goedkoper zijn? Wedden van niet. Alles bij elkaar genomen wel iets, heb ik nu twee maal geschreven. Kennelijk kunnen wij er niet onderuit om bij moeilijk beheersbare problemen alleen iets te presteren als we boel op zijn kop zetten. Wat weerhoudt mensen zoals u en ik toch van om gewoon na te gaan of bestaande arrangementen niet beter benut kunnen worden en daarbij te accepteren dat niet alles in een beleidskader kan worden opgelost? Mocht iemand een land weten waar deze vragen zijn opgelost dan houd ik mij aanbevolen voor een dienstreis.

3. In Schotland hebben wij ook zaken in de gezondheidszorg gezien die echt een nieuw inzicht geven. Die houden we nog even voor ons, zoals u begrijpt. Wel willen wij eerlijk opbiechten dat wij niet alleen gezondheidscentra bezochten, maar ook nuttige met het aangename hebben verenigd. U kent die uitdrukking wel, zoals dominee Gremdaat zou zeggen. Hoe aangenaam? Op maandag 16 november jongstleden bemerkte ik rond half tien in de morgen zittend in de dubbeldekker die ons van St. Ninians Road naar Waverley Station vervoerde, dat ik er beter aan had gedaan vóór vertrek uit het hotel de wc te bezoeken. Wateren moest ik. Op het station hadden we slechts luttele seconden om de sprinter naar Glasgow te halen. In die zeer korte engelse treinen vond in de wc's temporarily out of order. Very sorry, en afraid so. In Glasgow Queen Street Station haastte ik mij naar de prachtige superloos-ware wc paleizen waar Engeland trots op is, en waar men voor 10p zich geheel kan ledigen. De gents waren echter temporarily out of use wegens cleaning. Springerig en voorzichtig tegelijk begaf ik mij naar ons eerste culturele bestemming, The Willow Tearooms, een ongehoord ongerept gebleven etablissement, in 1903 geschapen door de enige echte keltische Art Nouveau-ontwerper Charles Rennie Mackintosh. Er was slechts één wc. Vanwege de Schotse monumenten-zorg moesten de bezoekers maar enig ongerief voor lief nemen. Twee koppen koffie en drie scones later pas trof ik eindelijk geen rij van dames uit zeer verschillende volks-, gewichts- en leeftijdsklassen in het nauwe gangetje aan.

Twee uur daarna werden N. en ik onverhoeds verjaagd uit de zeer victoriaanse Glasgow Art Gallery vanwege een bomalotus. Terwijl we een half uur buiten stonden te kleumen, bedacht ik dat ze er verstandig aan zou hebben gedaan

Hans Philip

Minder schoolse lerarenopleiding moet afgestudeerden lokken

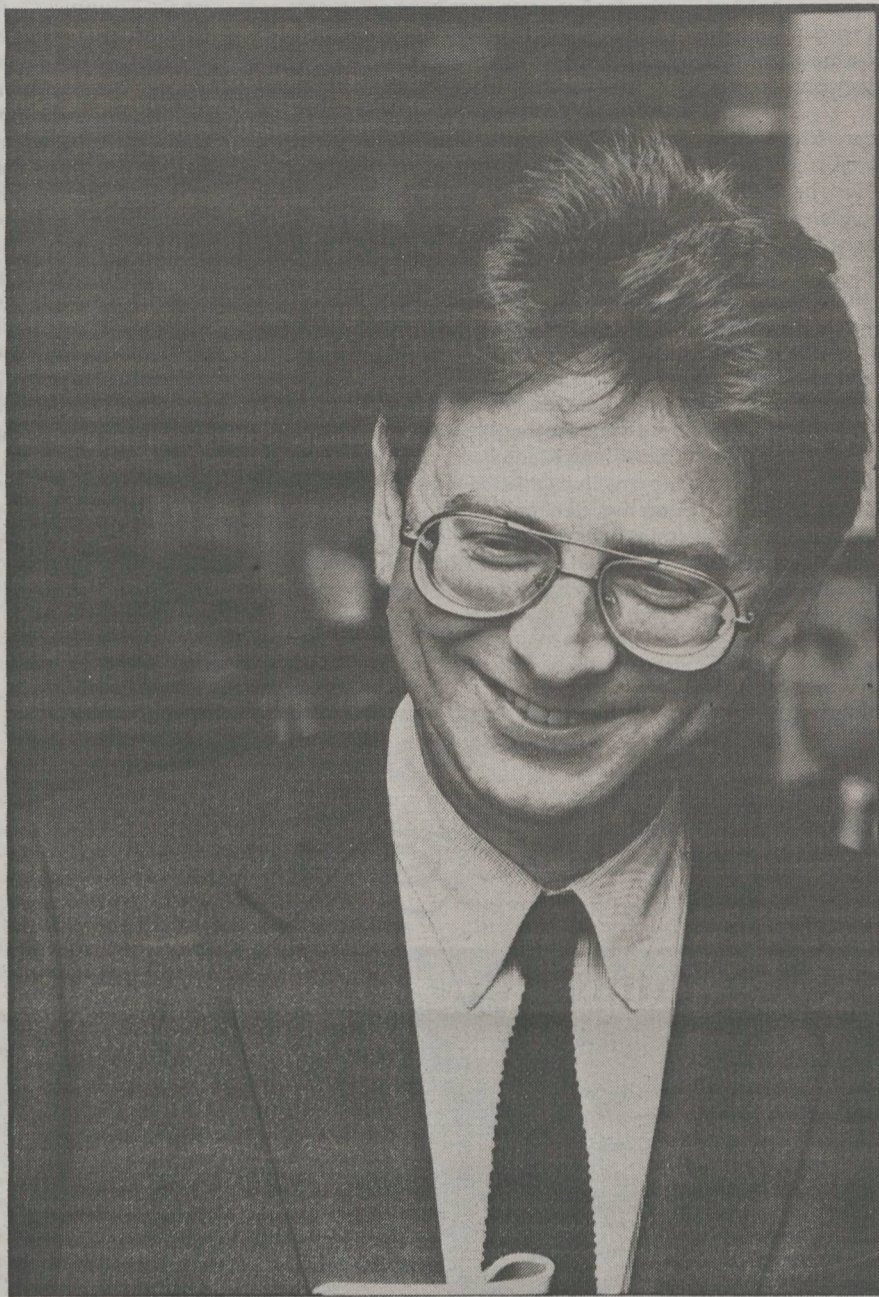
Er moet snel iets gedaan worden aan het dreigend tekort aan universitair opgeleide leraren. Vernieuwing van de opleiding kan de wervingskracht vergroten. Pas afgestudeerden moeten worden gelokt met een minder schoolse opzet, waarin ze twee jaar 'leraar in opleiding' zijn. Andere groepen - aio's, ervaren academici of mensen met hbo-diploma - moeten op maat een kortere cursus krijgen. Verder moeten alle opleidingen gebundeld in zes sterke centra, in plaats van de huidige elf.

Deze voortvarende ideeën staan in een toekomstplan waarover de vereniging van universiteiten nog deze week een beslissing wil nemen. Vooral het voorstel om de opleiding te concentreren bij de zes brede universiteiten (Utrecht, Uva en VU, Leiden, Groningen en Nijmegen) zal zeker de nodige discussie vergen. "Maar er moest iets gebeuren", vindt de Utrechtse collegevoorzitter drs. J. Veldhuis die met vijf collega's het plan opstelde. Bezuinigingsplannen van staatssecretaris J. Wallage en kritiek van een visitatiecommissie vroegen om een krachtig antwoord.

De bewindsman wilde het budget van de opleidingen halveren, omdat er vooral in de bètavakken al jaren te weinig studenten op afkomen. Volgens de universiteiten brengt zo'n ingreep een neerwaartse spiraal op gang, die de kwaliteit van het voortgezet onderwijs zal ondermijnen. Ze lieten een tegenplan opstellen door een werkgroep van bestuurders.

Duizend studenten per jaar. Dat oude streefgetal dat nu slechts voor vijftig procent bereikt wordt, moet volgens de werkgroep recht overeind blijven. Volgens recente ramingen dreigen immers binnen enkele jaren tekorten op een reeks vakgebieden - waaronder ook moderne en klassieke talen en geschiedenis. Er gingen al stemmen op voor een compromis van 750 studenten per jaar. Afgaand op de behoefte blijft de werkgroep bij 1000. Maar dit "stoutmoedige" plan, zoals voorzitter Veldhuis het noemt, schept ook verplichtingen. Verdubbeling van de instroom - en in een vak als wiskunde zelfs een toename van 34 naar 120. Om dat te bereiken moet de aantrekkingskracht van de lerarenopleiding sterk verbeteren. De werkgroep ontvouwt daarvoor creatieve plannen, die alles samen wel enkele miljoenen extra kosten. "De samenleving moet dat er maar voor over hebben", stelt Veldhuis. Want versterking van de opleiding is een onmisbaar onderdeel van de herwaardering van het leraarschap, waarvan de politiek sinds kort het belang inziet.

De huidige opzet van de lerarenopleiding - een jaar extra op de universiteit, met maar 120 echte praktijktaken - is te star en theoretisch, vindt de werkgroep. In plaats daarvan moet er een opzet van 'learning by doing' komen, waarin intensieve praktijkbegeleiding van de leraar-in-opleiding (lio) een veel grotere rol speelt. Pas-afgestudeerden zijn straks, net als aanstaande huisartsen, twee jaar in opleiding. Volgens de werkgroep levert deze aanpak betere professionals op, en is hij aantrekkelijker voor de aspirant leraar. "Je gaat snel de praktijk in, in plaats van nog een jaar universiteit", legt voorzitter Veldhuis uit. Tegelijk moet de lerarenopleiding andere groepen, zoals aio's, andere academici en tweedegraadsleraren zien aan te trekken. Voor hen moeten er 'flexibele' opleidingen komen, waarin de twee jaar teruggebracht worden tot enkele

Wallage wil het budget van de opleidingen halveren, omdat er te weinig studenten op afkomen. (foto Bram de Hollander)

maanden. Een vers gepromoveerde psycholoog moet niet nog eens door een lange opleiding; hij of zij heeft als aio ook al onderwijservaring opgedaan. Iets vergelijkbaars geldt voor mensen met werkervaring buiten het onderwijs: ze moeten direct aan de slag kunnen als leraar met daarnaast een didactische scholing in deeltijd.

Bundeling

In plaats van bezuiniging vindt de werkgroep dat er juist wat extra geld nodig is. Niet voor de lerarenopleiding zelf (die nu 9,1 miljoen per jaar krijgt), maar voor de begeleidende scholen en de opgeleide leraren. De scholen moeten per opgeleide leraar niet 6500 maar 9000 gulden gaan krijgen. En de lio moet net als een huisarts in opleiding een vergoeding van ruim 2000 gulden bruto per maand krijgen. Tegenover die extra kosten staat dat lio's ook meer les gaan geven; maar alles samen kan het nieuwe stelsel wel een paar miljoen gulden meer gaan kosten. De werkgroep vindt dit "alleszins redelijk". De overheid heeft nu eenmaal een verantwoordelijkheid om voor een goed opgeleid lerarenkorps te zorgen.

Om zelf tegenover staatssecretaris Wallage elke verdenking van verspilling te vermijden, kon de werkgroep er niet omheen om in te grijpen in de versnippering van de lerarenopleidingen. Ook een landelijke visitatiecommissie had daar eerder dit na-jaar forse kritiek op geleverd. Dat leidt tot een drietal voorstellen.

In plaats van de huidige vijf regionale 'clus-

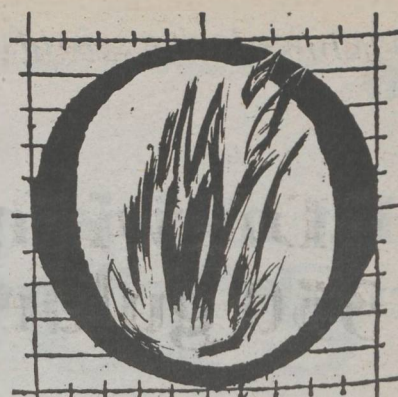
ters' waarin de lerarenopleidingen van elf universiteiten vaak heel losjes gebundeld zijn, moeten er zes sterkere centra komen bij de zes algemene universiteiten. De technische universiteiten, Tilburg en Rotterdam zullen alleen via samenwerking een rol kunnen spelen.

Die beperking tot zes universiteiten is niet het enige. Ook die zes zullen intern tot bundeling moeten komen, waar nu vaak nog evenveel zelfstandige opleidinkjes bestaan als schoolvakken. Gepleit wordt voor bundeling in vijf groepen verplichte schoolvakken, die alle centra gaan verzorgen. Dat zijn: Nederlands, wiskunde, moderne talen, maatschappijvakken en natuurwetenschappen. De keuzevakken worden maar in één plaats verzorgd.

De nieuwe centra zullen taken moeten bundelen die nu nog verregaand versnipperd zijn over de faculteiten. Volgens Veldhuis, wiens universiteit als enige een hecht centrum heeft, is alleen dan onderwijskundige integratie en opbouw van een goed onderzoeksprogramma mogelijk.

En dat onderzoek is volgens de werkgroep onmisbaar. "Juist over de vraag hoe je de kennis beter kan overdragen, hebben we in het verleden te lichtvaardig gedacht. Dat geldt niet alleen voor de natuurwetenschappen, maar ook voor zoiets als taalverwerving. Dat vergt onderzoek en daar moeten we de leraren bij betrekken. Met dit plan verklaren de universiteiten zich bereid daarvoor verantwoordelijkheid te nemen." Op vrijdag 18 december wil de VSNU over het plan beslissen.

HOP/Frank Steenkamp

Soms gebeurde er niets. En dan weer wel.

Het was woensdagmiddag en de poort van het schoolplein was dicht. Maar de stoep voor de school was een flink stuk breder dan de stoep voor de huizen. En daar, op dat brede trottoir bij het hek, stonden wel dertig kinderen te kijken naar een olifant.

De olifant stond voor de poort, alsof hij achteruit naar binnen zou moeten. Met zijn grote oren luisteren naar de meester. Zijn linker achterpoot zat met een ketting vast aan de spijlen. Als hij wilde, rukte hij dat hele hek omver. Maar hij wilde niet. Tenminste, zo dacht Arnold er over. Hij was een eindje in het hek geklommen om alles beter te kunnen zien.

Het was herfst. Er lagen een paar gekrulde bruine bladeren op de rug van de olifant. Ze bewogen wat en werden er toen afgeblazen.

De man die bij de olifant hoorde, had een lange baard van touwtjes. Ook droeg hij een tulband. Daar zat een gouden zon op vastgespeld. Zijn vest was geel en zijn benen staken in glanzende groene broekspijpen, van die wijde.

Arnold had nog nooit een olifant gezien: het was 1922. In een boekje, ja. Maar in het echt... Spekholzerbeide was opeens een heel raar dorp geworden. En de school daar achter dat hek al beleemaal een vreemd gebouw. Als het even meezat, ging hij daar nooit meer naar toe. Dan ging hij achter de oren van de olifant zitten en reed hij op die brede nek de wereld in.

De kop van de olifant wiegde een beetje. Geduldig of ongeduldig? Soms tilde hij zijn rechter voorpoot even op.

Toen een van de jongens een papieren pijltje naar de olifant blies, hief de sjetk zijn handen op en begon te praten.

Deze olifant, zei hij, was met het beroemde circus Caracas naar Limburg gekomen en trad nu ook in Heerlen op. Zaterdag- en zondagmiddag. Iedereen moest dat komen zien. 'En liefst met het vliegmasjien,' rymde hij er achteraan. 'Sindbad kan dansen en op zijn achterpoten lopen. En ook kan hij tellen,' zei de sjetk.

De olifant wiegde zijn grote, knobbelige hoofd. Hij had kleine en wat verdrietige ogen. Daar keek iemand van binnenuit doorheen. Naar Arnold.

Als je heel sterk bent, dacht Arnold, heb je soms ook heel veel pijn. Want dan is ook de pijn groter en sterker.

Hij nam de olifant beleemaal in zich op. Het puntje van zijn staart, het tuitje van zijn slurf. Zijn linkeroog. De ruige baren bij zijn onderlip. Zijn rechteroog. Hij zag de olifant van voren en lette goed op de diepe groeven in zijn voorhoofd. Toen merkte hij hoe iemand naar hem keek. Naast hem stond een meisje met krullen. Zij keek hem aan omdat hij zo plotseling naast haar stond. Ze voelde even naar haar strik - de rode strik in haar krullenbaard - en lette gauw weer op de olifant.

Veel later vertelde mijn vader, die Arnold heette, mij dat hij daar en toen mijn moeder voor het eerst had gezien. Mijn moeder was er bij toen hij dat zei. Zij lachte eens, maar ging er niet op in. Ik zie mijn vaders kniphoog weer. En met die kniphoog verdwijnen de beelden. Gewist. (Voor zover ik ze hierboven niet gevangen heb.)

Wiel Kusters

Het meisje met het rode haar en de grijsgroene ogen

Strak coltruitje, hippiekettingen, zwart jasje, spijkerbroek en Palladiums (die zwarte gym schoenen met dikke zolen). Ze ziet eruit als een gewone meid van zeventien. De twee verschillen: ze studeert politicologie en ze schreef een boek.

Intellectueel Maastricht had het zondagmiddagwandelingetje laten schieten om Connie Palmén in levenden lijve (met netkousen) te aanschouwen. Ze hingen zondag 13 december dan ook met de benen buiten in boekhandel Arcadia. De 37-jarige schrijfster uit St. Odiliënberg maakte daar haar opwachting samen met een jonge ster aan het schrijversfirnament: Maria Verheij.

Een mooi meisje met rode haren en grijsgroene ogen. Misschien zouden haar intel-

lectuele capaciteiten haar een paar eeuwen geleden op de brandstapel hebben doen belanden, anno nu zorgen ze voor uitnodigingen voor literaire matineeën. Om te laten zien dat het leven ook al vóór veertig kan beginnen.

De tweede klas van de lagere school sloeg ze over en ze deed eerder dit jaar, zestien jaar oud, eindexamen. Tijdens het gebruikelijke gezeur over de vaderlandse literatuurlijst ("Mag Pinkeltje er ook op?"), bedacht ze dat het misschien net zo handig was om zelf een boek te schrijven. De leraar vond dat geen gek idee, op voorwaarde dat hij het vooraf mocht keuren. Maria toog naar huis, keek wat minder tv en drie maanden later prijkte haar boek 'De rode cirkel' op de gewraakte lijst tussen onder andere 'De avonden' van Reve en 'Het zwarte licht' van Mulisch. Deze stunt veroorzaakte nogal wat publiciteit en resulteerde in een column in het dagblad Trouw "over alles en nog niks". Liefst vijf uitgeverij verdrongen zich om haar

boek te mogen publiceren (sommigen zelfs zonder het gelezen te hebben). Uitgeverij Amber werd de gelukkige en kan daarvan achteraf geen spijt hebben: van de eerste oplage van 5000 exemplaren zijn er inmiddels ruim 4000 over de toonbank gegaan. De dubbele kinderbijslag moet Verheij in ieder geval meteen weer terugbetalen. 'De rode cirkel' is zeker geen slecht boek. Hoofdpersoon is de zeventienjarige Manna. Ze heeft een vriendje, maar is ondertussen eigenlijk op zoek naar een grotere liefde. Haar ouders zijn gescheiden en samen met haar broer Saul woont ze bij haar moeder, die net gepromoveerd is tot manager, in een nieuw groot huis. Terwijl andere meiden van haar leeftijd zich druk maken over jongens, kleren en make-up, filosofeert Manna over deze zaken in haar leven. En daar houden haar hersenen niet op met denken: op school discussieert ze met haar psychologieleeraar over de theorieën van Freud en (vooral) Jung en ze vraagt zich zelfs af of er niet een andere

werkelijkheid bestaat dan die wij waarne-

men. De veertigers in het boek (ouders en leraren) komen er niet al te best vanaf. Ze worden genadeloos beschreven als mensen die wel hun best doen, maar bij wie het toch niet echt wil lukken. Interviewster Hanne Raaf, zelf rond de veertig, voelt zich door die gedachte bijna persoonlijk aangevallen: "Is Manna soms de enige volwassene in jouw boek?" Maria Verheij stelt haar gerust: "Dat is ze niet, maar dat déntk ze wel." Gelukkig, niets menselijks is haar vreemd. En hoe combineert Maria's studie politicologie eigenlijk met haar toekomstige schrijverschap? "Nou, niet." Maar ja, ze heeft al bewezen dat ze een boek kan schrijven, dus om nou Nederlands te gaan studeren. Dat is toch wat al te makkelijk. Bovendien wil ze iets in de ontwikkelings-samenwerking gaan doen.

Judith Kuijk

Het klassieke zweet

Ik kan niet dansen. Dat heb ik nooit gekund. Ik ervaar dat als een gebrek in mijn opvoeding. Ieder jaar weer, met de verjaardag van mijn grootmoeder (sinds vier jaar vieren we die zonder haar), word ik door een mollige tante ten dans gevraagd en ieder jaar weer moet ik haar, tot mijn grote schaamte, teleurstellen: "Het is niet omdat u oud en dik bent tante, maar ik kan niet dansen."

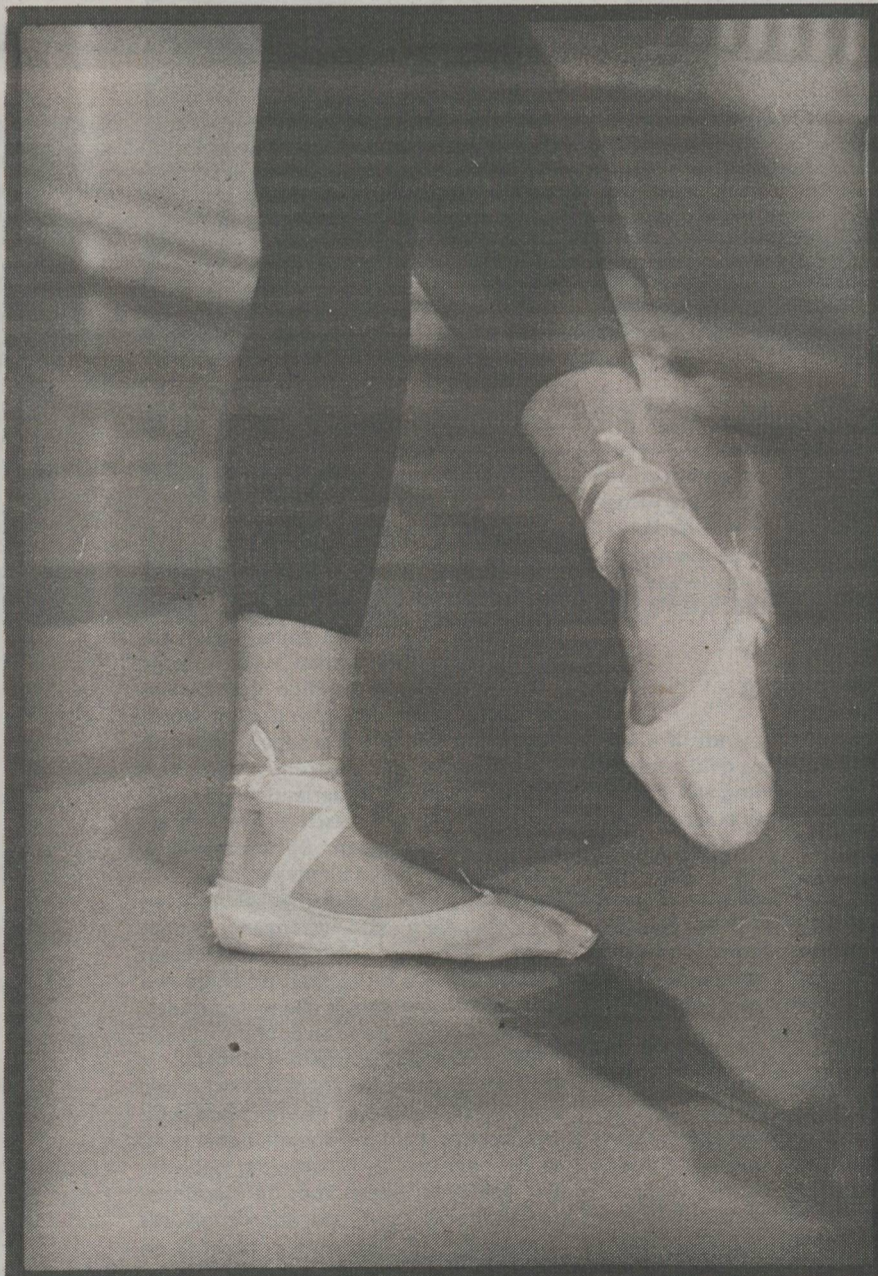
Kon ik dansen, dan was ik nog geen balletdanser. Maar dan had ik wel wat meer gevoel voor de juiste pas op het juiste moment. Want daar gaat het om bij ballet. Tenminste, als ik de uitleg van Bernadet Schouten goed begrepen heb. Zij noemt zichzelf in een jubelende folder 'artistiek en zakelijk leider' van balletstudio 'Impulse'. Zakelijk als Bernadet is, sloot ze een contract met de universiteit, waardoor studenten van de RL voor een derde van het normale contributiegeld lessen kunnen krijgen bij haar of een van de andere docenten van 'Impulse'. Gevolg is dat acht van de elf deelnemers aan de dinsdagavondles RL-student zijn.

De les van kwart voor zes is klassiek. Vaganova-stijl, dat wil zeggen: sober, eenvoudig. Een les is opgebouwd uit drie stukken: het bargedeelte (leerlingen doen oefeningen, terwijl ze steunen aan een soort leuning), het milieu (met losse handen) en het diagonaal (een combinatie van passen en sprongen dwars door de zaal). De docente van vanavond is Lia Coenen. Zij loopt door de zaal, trekt aan benen, draait aan schouders, duwt tegen ruggen, slaat op konten, en telt. Hardop, op de dwingend maat van de digitale pianist: "En zij en sluit en zij en sluit en strék nu en po-si-t-tiel!"

Onwillekeurig komt een oud en broos gevoel boven drijven, van heel lang geleden in het warme bed. De wekkerradio van je ouders die om zeven uur 's morgens veel te hard aansloeg met de vertrouwde tonen van de ochtendgymnastiek.

Volgens Bernadet kan iedereen ballet leren, maar er zijn er maar weinig die ballerina zullen worden. Daarvoor is een combinatie van lichamelijke aanleg ("Hoge benen en een soepele rug. Lange spieren"), gratie en muzikaliteit voor nodig. Vooral dat laatste, dat heb je, of dat heb je niet, zegt Bernadet: "Je hebt muzikale dansers, en dansers die tellen, net als bij het spelen van een muziekinstrument. Dat kun je -technisch gezien- volledig onder de knie krijgen, maar of het mooi is, dat is een heel ander verhaal."

Het klasje van Lia (tien meisjes en een jongen) oefent ondertussen 'pliés': sierlijke kniebuigingen. En inderdaad, er zijn meisjes die zakken door hun knieën, en je hebt meisjes die veren (de jongen veert, gelukkig. Want het vooroordeel bestaat natuurlijk dat jongens in principe te lomp zijn voor ballet). Er zijn er die laten hun armen vallen, en er

(foto Nelis Tutkey)

zijn er die plooiën hun armen langs het lichaam. Sommigen zie je gewoon hardop meetellen met Lia, en bij de anderen lijkt het alsof ze de logische lijnen van de muziek als vanzelf omzetten in bewegingen van het lichaam. Is dat nu het 'balletgevoel'?

Lia vormt trouwens een verhaal apart. Ik schat haar minstens tachtig kilo, en ze heeft dan ook geen echt figuur van een ballerina. Maar ze is ook geen ballerina, ze is docent. En volgens Bernadet een hele goeie. Ze doet niet echt mee, voert de hupjes (sautes) en draaitjes (pirouettes) niet zelf uit, maar Dick Advocaat duikt ook niet in de modder naar een bal. Ze weet in ieder geval door middel van een raadselachtig geschuifel op de vierkante centimeter met haar voeten, waarbij ze zich bediend van een Frans klinkende, ritmische gebelmtaal, de meeste leerlingen duidelijk te maken wat ze moeten doen. "Développer een twee hop as-sem-bler hou vast en sluit opzij en a-ra-besk!" Toch zijn er (tellers waarschijnlijk) die totaal de tel kwijt raken tussen de 'changements', 'échappées' en 'piqués', en maar wat verbullend op en neer huppen totdat Lia de elektrische pianist heeft stilgezet.

Het laatste gedeelte is het moeilijkst: de diagonaal. Twee aan twee zwieren de tellers en de muzikalen over de dansvloer, waarbij ze alles wat ze geleerd hebben, samenvatten in één vloeiende beweging. Anouk Rijnders valt op. "Een groot talent", zegt Lia. "Was", zegt de 22-jarige rechtenstudent zelf. "Ik ben al op mijn zesde begonnen met dansen. En toen ik acht was ben ik voor het eerst getest door Rudi van Dantzig. Die wilde me per se hebben voor de Tilburgse balletacademie, waar hij toen les gaf. Mijn ouders twijfelden natuurlijk heel sterk. En toen ik tien was, testte Van Dantzig me weer. En hij zij tegen mijn ouders: het is nu of nooit. En mijn ouders besloten om het niet te doen, want zij vonden het onverantwoord om voor een kind van tien de hele toekomst in één klap vast te leggen. Gelukkig maar dat ze toen dat besluit hebben genomen, want als puber werd ik heel erg ziek. Pfeiffer, astma en als klap op de vuurpijl een tumor in mijn buik. Was ik toen al aan die opleiding begonnen, dan was alles voor niets geweest. Dan had ik nog wel docent kunnen worden, maar dat wilde ik niet. Ik wilde ballerina worden, of niets."

Anouk heeft zes jaar niet meer gedanst: "De spontaniteit is weg, je moet bij elke beweging nadenken wat je doet. Maar het balletgevoel is er gelukkig nog. Het balletgevoel? Dat is een heerlijke gewaarwording. Je voelt dat er iets in je binnenste gebeurt. Het heeft iets te maken met timing, met de totale eenwording met de muziek, waardoor je je heel licht voelt. Als ik hier ben geweest, hoeveel moeite heb me vaak ook kost om mijn spullen te pakken, dan voel ik me helemaal gelukkig."

Wim Ortjens

Economie meest internationale faculteit

De buitenlanders

Dit jaar, 1992, is het jaar van de vreemdeling geworden. Helaas niet altijd in de meest prettige zin. Asielzoekers die wat al te letterlijk de mond is gesnoerd op Schiphol, discussies over de vraag wanneer een land 'vol' is en geen vluchtelingen meer kan opnemen, en natuurlijk Rostock en Mölln en alles wat daar tussen lag.

Doit kwamen met Kerstmis, maar dat heette toen nog niet zo, enkele vreemdelingen kijken naar een zuigeling in een stal.

Zij werden niet met brandbommen ontvangen.

Waarover moet, dit alles overziende, dan een kerstnummer van Observant in 1992 gaan? Precies, over de vreemdeling in de universiteit.

Dat past ook mooi in de ideeën over internationalisering. Daarom op deze pagina's een serie portretjes van buitenlanders aan de RL.

Hoe en waarom ze hier kwamen, wat ze van ons, de autochtonen, vinden, en of ze weer weg willen. Maar eerst: de statistiekjes.

Een echt internationaal georiënteerde universiteit beschikt niet alleen over drukreizende studenten, maar ook over een internationaal samengesteld docentencorps. Dat lijkt een open deur, maar de praktijk is anders. Zelfs in deze universiteit zie zich toch te pas en te onpas wil profileren met haar internationale karakter, is niet slechts bij een enkele faculteit usance om het wetenschappelijk personeel ook buiten Nederland te werven. We bekeken eens wat cijfers, aangeleverd door de dienst personeel en organisatie (P&O). Voor de goede orde, daar dient voorzichtig mee te worden omgesprongen. De cijfers van P&O geven de stand van zaken weer van 1 december jongstleden. Een enkele faculteit gaf zelf echter ook een overzicht en produceert dan andere aantallen. Het verschil zit hem wellicht in de kwaliteit. Verder blijken de P&O-gegevens niet altijd te kloppen. Wie daarvoor verantwoordelijk is doet er hier niet toe. De dienst krijgt niet altijd tijdige mutaties door uit de faculteiten bijvoorbeeld, maar deze verrassingen levert het wel op. Zo blijkt een van de twee wetenschappers van de Amerikaanse afkomst een roodharige "hartstikke Hollandse" die dat land nog nooit heeft gezien, en die er ook op geen

enkele andere manier een band mee heeft. Foutje dus. Verder is er op zijn minst één genaturaliseerde die nog steeds op de lijst van buitenlanders prijkt. Maar in grote lijnen zal het allemaal wel kloppen. Het totaal aantal werkers in de wetenschap aan de RL, dus variërend van hoogleraren B tot aio's en van deeltijders tot voltijders, ligt op iets meer dan duizend. Slechts circa negentig personen daarvan zijn van buitenlandse nationaliteit. We hebben het dan niet over gastdocenten of andere losse werklieden, het gaat uitsluitend om personeel dat hier op de loonlijst staat. Een kleine negen procent dus. Dat lijkt op zichzelf geen slechte score, en dat is het ook niet, maar een blik van iets dichterbij werkt toch verhelderend. Hoe buitenlands zijn immers de Belgen? Meer dan de helft (50) is Belg, en aan de namen te oordelen vaak ook Vlaming. Maar alle, Nederlands zijn ze niet. Verder zijn er grote verschillen tussen de faculteiten. Economie spant de kroon. Op 184 WP-ers zijn er 35 buitenlanders, dus dat is 19%. Wel weer veel Belgen natuurlijk (19), zeven Duitsers, vier Amerikanen en nog wat diversen. Het onderzoeksinstituut Merit is volgens deze gegevens verantwoordelijk voor zeven vreemdelingen bij economie. Na deze fa-

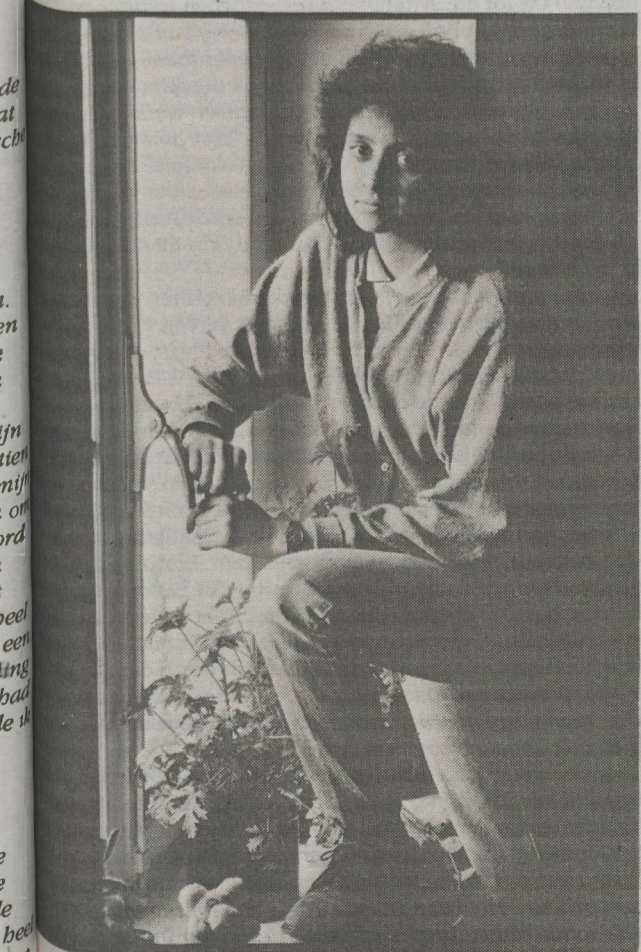
culteit volgt in absolute termen geneeskunde. Op de 450 WP-ers zijn er 34 niet Nederlands. Procentueel ligt het anders, slechts 7,5%. Bij rechten ligt de verhouding iets gunstiger, 10 op 118 WP-ers (8,5%) is buitenlands. Gezondheidswetenschappen kent zes buitenlanders op 223 WP-ers (2,5%), en algemene wetenschappen tenslotte heeft drie Belgen op ruim vijftig wetenschappers, hetgeen een percentage in de buurt van 5,5 oplevert. Zoals gezegd, de Belgen overheersen, dan volgen ver achterop een paar Duitsers (12), zeven Amerikanen, twee Fransen, twee Britten, twee Turken en twee Hongaren, en dan de eenlingen: een Argentijn, een Iranees, en Spanjaard, enzovoorts. Desgevraagd verklaren faculteitsbestuurders en directeuren dat er geen bewust beleid bestaat om in het buitenland te werven. Met uitzondering van twee faculteiten, uiteraard economie maar ook rechten.

Bij economie is het volgens directeur R. Verspeek begonnen als een 'janboerenfluitjesbeleid', dat inmiddels verheven is tot bewuste politiek. De reden om over de grens (met name België) te werven was de geringe beschikbaarheid van vooral be-

drijfseconomen op de nationale markt. Vervolgens was de komst van de internationale studierichtingen verantwoordelijk voor een bewustere aanpak. Datzelfde geldt voor rechten, waar men voor (al dan niet post-doctorale) nieuwe internationale opleidingen in het buitenland werft. Hoe zit het bij andere universiteiten? Het is niet eenvoudig om daarachter te komen. Een telefonisch rondje leert dat een aantal geen centrale gegevens heeft en dat dus alle faculteiten gebeld moeten worden, bij een ander is de systeembeheerder een dagje weg. Echte cijfers gaf alleen Leiden: 189 buitenlanders op een WP-bestand van 2500. Is dus 7,5 procent. In Groningen zijn er ook bijna 2500 WP-ers, en een hele goede gok levert 150 buitenlanders op, is dus zes procent. Bij de TU Delft "lopen er wel honderd Chinese aio's rond, als je die meetelt komen we wel op tien procent, anders is het eerder vijf", zegt iemand van de personeels- en salarisadministratie. Eindhoven tenslotte weet bijna zeker dat hooguit één procent van de staf van 1200 mensen niet Nederlands is. Weinig ja, dat vond hij ook.

Wammes Bos

Limburgers provincialer, Hollanders agressiever

Rohini Acharya: "Ik heb hier wel eens benauwd. Dan ga ik een paar dagen naar Londen om te genieten van het aanbod aan theater, muziek en om te snuffelen in boekwinkels." (foto Nelis Tutkey)

Ondanks haar nog maar korte verblijf van drie jaar in Maastricht is het verschil tussen Hollanders en Limburgers haar al opgevallen. "Ik kan de Limburgers beter verstaan dan de Westerlingen. Dat komt denk ik omdat het Limburgs op Duits lijkt." Daarnaast durft ze, zij het met de grootst mogelijke voorzichtigheid, te beweren dat de Limburgers wat provincialer zijn en soms last hebben van een "closed mind". De Hollanders daarentegen zijn agressiever. Maar waar dat dan precies uit blijkt kan ze moeilijk aangeven. Rohini Acharya heeft namelijk al in zoveel verschillende landen gewoond, dat ze de vraag naar het typische van een bepaald volk nauwelijks kan beantwoorden. "Ik heb geleerd me snel aan te passen aan mijn omgeving waardoor ik de verschillen tussen nationaliteiten eigenlijk niet meer zie", vertelt ze in het Engels.

In een paar zinnen vat de zevenentwintigjarige kosmopoliet haar leven samen. Tot haar twaalfde jaar woonde ze in haar geboorteland India. Daarna volgden Peru en Oostenrijk omdat haar vader, die bij de Verenigde Naties werkte, daar werd gestationeerd. Haar studie Internationale Economie volgde ze in de V.S. en Engeland (Sussex). Op 24-jarige leeftijd belandde ze uiteindelijk in Maastricht. Eén jaar werkte ze bij het International Federation of Institutes for Advanced Studies (IFIAS). Nu bewoont ze als assistent in opleiding (aio) een grote zolderkamer in het Maastricht Economic Research Institute on Innovation and Technology (Merit) aan de Tongersestraat 49. Naast haar promotie-onderzoek naar het effect van de introductie van biotechnologie in de landbouw van ontwikkelingslanden op de handel, vervult ze ook een onderwijstaak. "Het is wel even wennen in Maastricht", vertelt ze. "Sussex is veel internationaler. Een groot gedeelte van de studenten daar komt uit het buitenland waardoor er snel sociale contacten ontstaan. In Maastricht hoor ik niet meer bij de studenten en daardoor is het moeilijker om contact te leggen. Veel medewerkers hebben een gezin of vrienden buiten de universiteit. En een club voor buitenlanders aan de RL bestaat niet." Vandaar dat Rohini nog steeds de contacten met (buitenlandse) vrienden, die ze bij haar vorige werkgever in Maastricht heeft leren kennen, warmhoudt. Nederlands spreekt ze daarom haast nooit. Alleen tijdens het boodschappen doen. "Ik ben wel begonnen aan een cursus Nederlands maar die was voor mij te makkelijk omdat ik al goed Duits spreek door mijn verblijf in

Oostenrijk. Het verstaan gaat dus prima, maar zelf spreek ik bijna altijd Engels."

"Maastricht is mooi en de mensen houden van het leven. Dat merk je aan de volle cafés en aan carnaval waar ik ook aan mee doe. De mensen hier zijn echt vriendelijk, ze staan open voor vreemde culturen, en omdat de meesten Engels spreken sta je voor je het weet met een wildvreemde te praten. Mensen kijken ook helemaal niet naar mij als een Indiase. Alleen als ze iets willen weten over mijn land komen ze speciaal naar me toe. Toch krijg ik het hier wel eens benauwd. Dan ga ik een paar dagen naar Londen om te genieten van het aanbod aan theater, muziek en om te snuffelen in boekwinkels. Wat dat betreft is het in Maastricht nog wel wat kleinschalig." Over het algemeen beschouwt ze de Nederlander als een goed geïnformeerd burger met een "strong opinion". Ook over het politieke systeem is ze vol lof. "Jullie klagen er over dat alles wat uit Den Haag komt zo saai is, maar volgens mij is dat juist goed. Het betekent dat er weinig meningsverschillen zijn over fundamentele zaken."

Ondanks dat ze het hier prima naar haar zin heeft, wil Rohini na haar promotie in september 1994 terugkeren naar haar vaderland, tenminste als ze daar een baan kan vinden. Ze zal Maastricht dan wel missen. "De vrolijkheid van de mensen hier en dat ze altijd zo bezig, zo gedreven zijn. En ook de Zuid-Europese sfeer die hier in de zomer hangt als iedereen op terrasjes lekker zit te eten en te drinken. Van Merit zal ik vooral de vriendelijke collega's missen en de interessante mensen die hier over de vloer komen om lezingen te geven." Het weer zal ze echter missen als kiespijn. "Ik vind het niet erg als het koud is, dat is het in India ook wel. Maar daar schijnt dan tenminste nog de zon. Hier is het meteen zo grijs. Om depressief van te worden." Verder is er hier niks wat haar niet bevalt. "Eigenlijk heb ik alles wat ik wil: werk, een mooie kamer, een computer, koffie en een telefoon."

Chris van der Grinten

Geen geflirt tijdens het werk

Klein, tener, donkere ogen, een lange donkerbruine vlecht en een grote bril. Geen witte huid met sproeten en geen lichtblauwe ogen. Toch is Caroline Forder (35), universitair docent privaatrecht aan de Maastrichtse rechtenfaculteit, wel degelijk Engels. Hoewel ze uit het land van Monthly Python komt, vreest ze het ergste: "Ik ben helemaal niet grappig, dit wordt vast geen vermakend interview."

Pa Forder was militair en als gevolg daarvan trok de familie de halve wereld rond. Oorspronkelijk geboren in Dorset in het zuidwesten van Engeland, zat Caroline als kleuter op school in Londonderry, Noord-Ierland. Dat was geen lolletje. Als je iets niet wist, werd de riem uit de broek gehaald en moesten je handen eraan geloven. "Geen wonder, dat het zo'n geweldadig land is." Toen Caroline acht jaar was werd haar vader overgeplaatst naar het zonnige Ghana. Een rare ervaring. De kinderen kwamen nauwelijks in contact met de plaatselijke bevolking. Ze woonden in een "witte" wijk en gingen naar een "military school". Na twee jaar Afrika keerde het gezin Forder terug naar Engeland. Als elfjarige ging Caroline een jaartje naar een deftige privé-school. Ze wilde een speciale toets maken die haar toegang zou verschaffen tot het betere universitaire onderwijs. Tot haar achttiende moest ze haar leven verder slijten op een gewoon internaat: "Dat zou ik mijn kind nooit aandoen. Die regeltjes: meteen je schoenen poetsen als je uit school terugkomt of één keer per week verplicht een brief aan je ouders schrijven." Privacy was een vies woord op het internaat en dat heeft Caroline voor de rest van haar leven een afkeer bezorgd van dat soort instellingen: "Ik denk dat ik van scholen gewoon niks moet hebben. Mensen die constant toezicht houden op wat je doet. Maar als ik die lieve juf van mijn zootje Luke (4) zie, niet te vergelijken met die heksen die op mij pasten." Dat ze uiteindelijk rechten is gaan studeren, is voor haar dan ook een raadsel: "Ik had een plaats op een goede kunstacademie, maar ik heb me laten overhalen door de stomme redenering dat er in die richting geen boterham te verdienen viel." Nu schildert ze alleen nog als hobby. Na haar buluitreiking kreeg ze een beurs om een tijdje rechtsgeschiedenis te studeren in het mannenwereldje van Cambridge. "De beste scholen lieten toen geen vrouwen toe en als reden daarvoor gaven ze dat het te duur was om speciale vrouwen-wc's te bouwen."

Vanaf 1980 werkte Caroline Forder zeven jaar lang als docent op een nieuwe, kleine rechtenfaculteit in Lancaster. In die tijd was er ook nog een nieuwe uitdaging: een onderzoek in Oost-

Duitsland: "Ik sprak geen woord Duits, wist niets van het socialisme en trok me niets aan van Karl Marx. Ik wilde weten hoe een politiek geloof vertaald kan zijn in recht." Ondertussen had Caroline haar Nederlandse man leren kennen: Rob Bakker onderhandelde als universitair docent staats-en bestuursrecht van de Maastrichtse juridische faculteit in Lancaster over een uitwisselingsprogramma. Dat het echte liefde was bleek toen hij Caroline kwam opzoeken, toen ze in 1987 voor de tweede keer in Berlijn zat: hij belandde in de cel omdat hij voor haar papieren de grens oversmokkelde. "Ik had wel de bevoegdheid om ongcensureerde stukken te lezen, maar ik had geen tijd om ze allemaal door te lezen. Ik nam ze mee over de grens om ze in West-Berlijn te kopiëren." Iedere dag werd ze gevolgd, ze werd er "super-achterdochtig" van. Caroline had er graag een twaalf uur durende reis voor over om tot rust te komen. In het Belgische grensplaatsje Kanne, waar Rob woonde.

Na afloop van het onderzoek, besloot Caroline niet terug te gaan naar Engeland. Ze verkocht haar huis in Lancaster en kocht samen met Rob een huis in het Belgische Rekem. "Het ging slecht met de faculteit in Lancaster en bovendien was ik zwanger. In Engeland is men erg negatief over tweetalige opvoeding."

De taal heeft ze nu onder de knie, maar het aanpassen aan het Nederlandse leven kost af en toe moeite: "Nederlanders zijn veel directer in alles, je mag voor jezelf opkomen. In Engeland moet je afwachten, vooral als vrouw. De hiërarchische regels zijn daar veel strenger." Maar Nederlanders zijn echte wettenmakers, en dat ergert haar wel eens: "Alles is hier zo georganiseerd." Op haar huidige werkplek heeft ze het naar haar zin: "Er is hier een prettige, ontspannen sfeer tussen mannen en vrouwen. Geen geflirt. In Engeland maken mannen altijd dubbelzinnige opmerkingen."

Het is maar goed dat een groot deel van haar collega's uit "Hollanders" bestaat, want haar opmerkingen over Maastricht liegen er niet om. Ze vindt deze stad afschuwelijk: "Mooi, maar sfeerloos. Er is een enorm gebrek aan cultuur. Nu pas is er een echte concertzaal. En er zijn zo weinig boekwinkels! Mensen vinden het hier niet belangrijk dat hun kinderen lezen." Het enige positieve van Maastricht is dat je zo snel in Aken en Luik bent. Want carnaval kan Caroline ook niet bekoren: "Ik snap niet dat het leuk is om vijf dagen te schreeuwen, verkleed rond te lopen, bezopen te zijn en die vreselijke muziek aan te horen."

Judith Kuijk

Caroline Forder: het enige positieve van Maastricht is dat je zo snel in Aken en Luik bent.

(foto Nelis Tutkey)

„Belgische studenten zijn braver”

Hij werkt in Gent en Maastricht, hij woont in Gent en Bilzen. Drie-een voor België dus. Geen wonder, want dr. Frank van Dun, jurist en rechtsfilosoof, is Belg, (althans Vlaming, want de eenheidsstaat België is volgens hem feitelijk ter ziele). In 1985 solliciteerde hij in Maastricht, meer gedreven door economische dan door ideële motieven. Zijn tijdelijke aanstelling in Gent kon niet worden verlengd, omdat de Belgische minister van Onderwijs een personeelsstop had afgekondigd. Zo werd Maastricht zijn werkplaats en bleef Gent zijn woonplaats, waar hij nu trouwens weer een dag in de week rechtsfilosofie doceert aan tweedeaars rechtenstudenten. Hij staat dan inderdaad voor een collegezaal met 250 studenten „dat wil zeggen die behoren in de zaal te zitten, maar op een maandagmorgen heeft niet iedereen zin om een college rechtsfilosofie te volgen." Op maandagavond vertrekt hij dan naar zijn tweede woonplaats Bilzen, waar hij een appartement heeft gehuurd voor de dagen dat hij in Maastricht werkt. Op vrijdagavond gaat hij weer terug naar zijn gezin in Gent. Hij heeft nooit een sterke drang gevoeld in Nederland te gaan wonen, ten eerste omdat de huren er exorbitant hoog zijn in vergelijking met België en ten tweede omdat hij gesteld is op de bewegingsruimte die hij in België meer dan in Nederland tot zijn beschikking heeft. Met bewegingsruimte bedoelt hij niet alleen de ruimte in en rond het huis, maar ook de afwezigheid van bureaucratische beknelling: „Ik ben iemand die iedere brief van de overheid beschouwt als een aanslag op zijn leven. Een land met een regeldichtheid als die van Nederland zal dus niet mijn eerste keuze zijn. Ik heb hier een beetje het idee dat je op elk moment ter verantwoording kunt worden geroepen." Als hij iets moet noemen waar hij zich in Nederland aan stoort noemt Van Dun dus zonder aarzeling de beleid- en regelzucht: „Nederlanders zijn beleidsgek. Er zijn te veel mensen die niets liever willen dan bedenken wat anderen moeten doen. Of dat effect heeft is vers twee. Voordat je het effect hebt kunnen meten, is men al een nieuw beleid aan het bedenken. Er ontstaat zo een dubbele realiteit. Belgen staan wat afstandelijker tegenover regels."

Belgen maken minder regels, maar om dat aan het *laissez faire*-beginsel toe te schrijven gaat Van Dun te ver. „Dat is te positief uitgedrukt. Men heeft er gewoon geen zin in. In België heeft de bureaucratie ook veel minder macht dan in Nederland. De macht ligt er meer bij de politici, in Nederland is het precies andersom."

Frank van Dun „Ik blijf het vreemd vinden door de eerste de beste student met 'jij' en met mijn voornaam te worden aangesproken.

(foto Nelis Tutkey)

Als hij studenten uit Gent moet vergelijken met die uit Maastricht, noemt Van Dun allereerst de grotere passiviteit de Belgische kant: „Dat zal niemand verbazen. Hoorcolleges nodigen uit tot passiviteit, onderwijsgroepen tot activiteit. Wat een docent is het natuurlijk prettiger als hij direct ziet wat van zijn verhaal overkomt. Bij hoorcolleges moet je dat maar afwachten. Belgische studenten zijn ook braver, minder extravert. Ik denk ook dat ze harder moeten werken, omdat hogere eisen aan hen worden gesteld." Wat politieke kleur betreft ziet Van Dun weinig verschil: „Rechtenstudenten hebben in België de reputatie nogal conservatief te zijn, maar ik kan niet zeggen dat de studenten hier kritische opvattingen op politiek-sociaal vlak hebben. Ik denk zelfs dat ze hier nog iets conservatiever zijn."

Over het intellectuele klimaat aan de universiteiten is Van Dun een beetje ambivalent. Aan de ene kant verwijt hij de Nederlandse universiteiten een provinciale instelling, die volgens hem voortkomt uit een sterke interne gerichtheid. Die zou dan een gevolg zijn van de overdaad aan regels, die ertoe leidt dat iedereen iedereen in de gaten zit te houden. Aan de andere kant prijst hij de mogelijkheden om open te discussiëren, een gevolg van de minder formele omgangsvormen tussen docenten onderling: „In België zitten we nog steeds met de nasle van de jaren vijftig en zestig, toen er veel politieke benoemingen van docenten hebben plaatsgevonden. Er zijn veel collega's die maar marginaal functioneren omdat het zwaartepunt van hun aandacht buiten de universiteit ligt. Dat is slecht voor de interne discussie. Wie zich serieus met wetenschap wil bezig houden is eerder aangewezen op zichzelf en op contacten met de buitenwereld. Ik denk ook dat de geringere sociale controle een ruimere marge van onafhankelijkheid met zich meebrengt."

Over de omgangsvormen tussen docenten en studenten in Maastricht is hij weinig te spreken: „Ik blijf het vreemd vinden door de eerste de beste student met 'jij' en met mijn voornaam te worden aangesproken. Ik erger me er niet zo zeer aan, maar ik vind het zo gekunsteld als je een feitelijk bestaande afstand miskent."

Van vooroordelen tegenover Belgen zegt Van Dun weinig te hebben: „Alleen als er iemand een opmerking maakt over mijn taalgebruik, zoals 'wat kunnen jullie dat toch leuk zeggen' vind ik dat hoogst irritant."

Jacques Hert...

Een Duitse bril

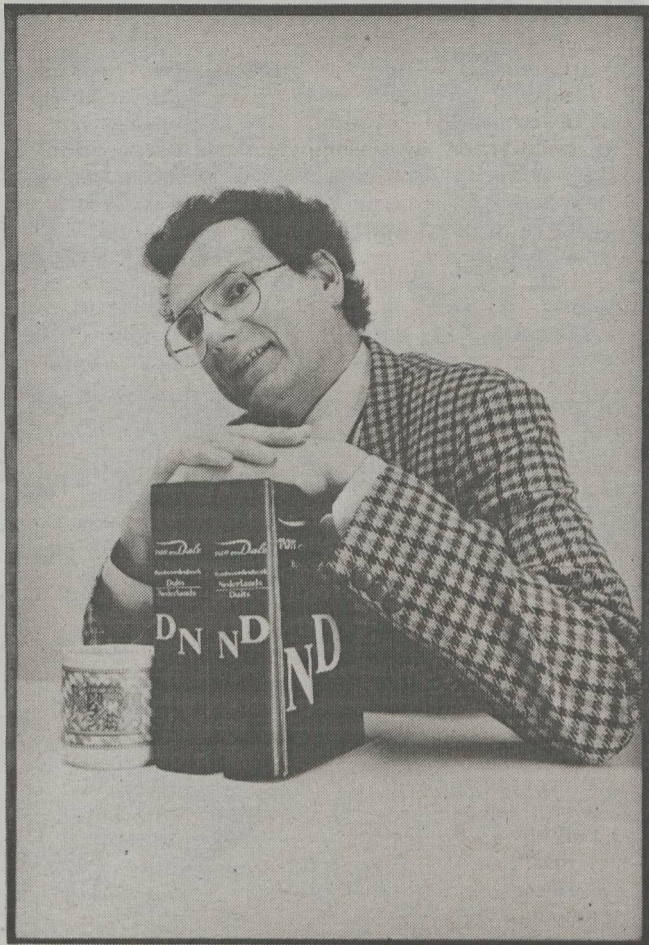
Kaas, al die soorten, en die vijf varianten van heel jong via jong belegen en dan de rest, tot oud. Dat vindt je bij hem thuis niet. Als hij teruggaat en zijn ouders bezoekt neemt hij altijd een stuk mee. Mocht hij voorgoed teruggaan, dan zou hij dat missen, beslist.

De reproductie aan de wand van zijn kamer toont een berglandschap. "Griekenland", verklaart hij met een flauwe glimlach. Een liefde van zoveel Duitsers. Zeer verschillend van de bergen in de omgeving van München, waar hij opgroeide. Reiner Leidl is zesendertig jaar oud, studeerde economie en politieke wetenschappen maar behaalde in die laatste discipline geen graad. Hij kreeg al snel een baan als toegevoegd onderzoeker en had dus geen tijd meer om ook zijn tweede studie af te ronden. Maar een bredere blik heeft hij er wel aan overgehouden, breder dan de economen die louter en alleen vanuit hun eigen vakgebied naar de gezondheidszorg kijken. Dat is een voordeel wanneer je voorzitter bent van een vakgroep als Economie van de gezondheidszorg.

De discussie of hij een hoogleraarschap in Maastricht zou aanvragen hoefde hij slechts met zichzelf te voeren. Geen vrouw, geen kinderen. Niet alleen daarom viel de beslissing snel. Hij werkte al tien jaar bij hetzelfde onderzoeksinstituut (GSF-Forschungszentrum Umwelt und Gesundheit) in München, en dan wordt het tijd om eens te verkassen. De uitnodiging van de faculteit om te solliciteren was dus niet aan dovemansoren gericht. Bovendien was het interessant om naar het buitenland te gaan, zeker naar een regio als Limburg, waar drie landen elkaar ontmoeten en hij dus als het ware ondergedompeld zou worden in een van zijn onderzoeksthema's: de effecten van de Europese integratie op de gezondheidszorg. En hij trof hier wat in heel Duitsland niet te vinden is, een flinke faculteit gezondheidswetenschappen. In Bielefeld, lange tijd de enige universiteit die zich op dit terrein begaf, deed men het tot voor kort met slechts één hoogleraar.

Tenslotte, ja natuurlijk, dat hij hier professor kon worden telde ook mee, zeker.

Een slanke rijzige man. Duits is hooguit zijn bril, een model met grote glazen. Uiterlijk is er niets wat doet vermoeden dat hij een Beier is. Zijn herkomst verradt zich pas als hij praat. Hoewel, de intensieve cursus Nederlands die hij volgde na zijn aanstelling in maart van dit jaar heeft zijn vruchten afgeworpen. Hij spreekt de taal weliswaar haperend, zoekt regelmatig naar de juiste woorden, maar is niettemin in staat zich helder

Reiner Leidl: de acties van de rechtsradikalen tegen buitenlanders vormen de schaamte van menig Duitser. (foto Nelis Tutkey)

uit te drukken. Wel bekruipt hem zo langzamerhand het gevoel dat hij blijft steken op dit niveau, bekent hij, dat hij iets meer moet doen om mondeling en schriftelijk beter in het Neder-

lands te formuleren. Erg moeilijk vindt hij het niet, voor hem als Duitser zit er veel herkenbaars in deze taal. En in deze cultuur, mag daaraan toegevoegd worden. Want veel verschil kan hij niet ontdekken tussen Nederlanders en Duitsers. Nou ja, de lossere omgangsvormen dan. En dat bevalt hem wel. Hier is men communicatiever, in Duitsland is de cultuur hiërarchischer. Maar afkomst verloochent zich niet. Het zal ruim een uur duren voordat hij het vormelijke 'u' aflegt en de verslaggever, die op zijn Hollands meteen en onuitgenodigd aan het tutoyeren sloeg, met 'jij' aanspreekt.

Als we dit gesprek een jaar geleden hadden gevoerd was het anders gelopen, daarover zijn we het eens. Hij heeft er van tevoren over nagedacht en geconcludeerd dat hij onherroepelijk iets moest zeggen over de verschrikkelijke dingen die de afgelopen tijd in zijn land zijn gebeurd. Die zo overduidelijk tegen alle mensenrechten indruisen. Het blijkt niet nodig om de zaak te benoemen, een half woord is genoeg. Leidl is een man van subtiele, soms zelfs wat abstracte uitspraken. De acties van de rechtsradikalen tegen buitenlanders vormen de schaamte van menig Duitser, zeker ook van Duitsers die zelf in het buitenland wonen. Niet dat hij het gevoel heeft zich te moeten excuseren, maar een moeilijke positie is het wel. Want hij vindt dat hij er iets over moet zeggen, hij vindt dat er iets aan gedaan zou moeten worden, maar hij zou niet weten wat hij zou kunnen uitrusten. En straks gaat men zeggen: zie je wel, hij zegt dat er iets moet gebeuren maar hij doet zelf niets. Het is een gevoel dat hij nu voor het eerst heeft, een onbehaaglijk gevoel.

Zelf is hij van een generatie voor wie het nationaliteitsbesef niet zo speelt. Hij heeft weinig relatie met zoiets als 'mijn land'. Hij komt bovendien uit een academisch milieu, een gezin waar veel buitenlanders over de vloer kwamen. Over de behandeling die hem hier in Nederland ten deel valt niets dan goeds. De mensen zijn echt opvallend vriendelijk. Hij is blij dat hij hier, als buitenlander, nog zo aardig wordt bejegend. Ook gezien de ervaring van Nederland met Duitsland in de geschiedenis. Je zou toch verwachten dat Nederlanders die slechte ervaringen hebben gehad zich wat minder vriendelijk zullen opstellen. Maar die heeft hij kennelijk nog niet ontmoet.

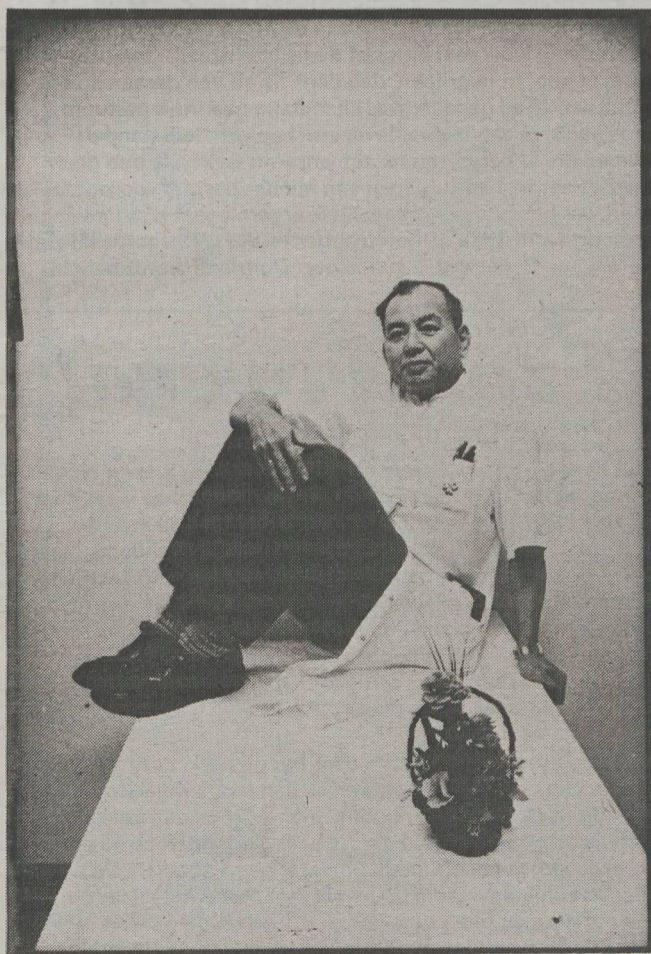
Wammes Bos

Innerlijk gevecht tussen Javaan en Nederlander

Hij houdt van de Nederlanders. Ze winden nergens doekjes om en zeggen meteen waar het op staat. Een mooie karaktertrek die hij zich sinds zijn komst in 1970 probeert eigen te maken. Niet wisselend succes, ook al moedigen zijn vrienden en collega's hem steeds weer opnieuw aan om gewoon te vertellen wat hij op zijn lever heeft. Maar Dr. T. Kho (1937), lid van de vakgroep interne geneeskunde en als internist werkzaam in het Academisch Ziekenhuis Maastricht, moet iedere keer als er om een duidelijke mening wordt gevraagd een intern conflict uitvechten tussen de Nederlander en Javaan in hem. Hij, die opgroeide in Jakarta en medicijnen studeerde aan de universiteit van Surabaya, kreeg de "indirecte benadering" met de papepel ingegoten en leerde dat je nooit iemand recht in het gezicht de waarheid vertelt. Dat doe je via omwegen. Onderdaad, daarmee spaar je mensen, geeft hij toe, om meteen met een hele lichte stemverheffing bijna cynisch te vervolgen: "Eerst mensen sparen om ze daarna weer te slaan. Het is veel gemakkelijker wanneer iemand rechtuit zegt dat iets goed of fout is. Die openheid houdt relaties in stand."

Hij en toe zoekt hij peinzend het plafond af naar het juiste woord, drukt vervolgens de vingertoppen van zijn handen tichtjes tegen elkaar en vertelt met een glimlach verder. Ja, de jonge Kho had wel in Indonesië willen blijven, maar toen na de vervulling van zijn dienstplicht ("je land dienen, dat ben je moreel verplicht") bleek dat er op heel Java geen opleidingsplaats voor interne geneeskunde vrij was, stond voor hem vast dat hij zou uitwijken naar het buitenland. Hij wilde per se verder studeren. Carrière maken. De keus viel op Nederland, maar preciezer te zijn op het Zuiderziekenhuis in Rotterdam. Daar kon hij via een vriend van een oudere collega een plaats krijgen. De taal zou geen probleem zijn. Hij had toch zijn hele lagere schooltijd en de eerste jaren van het gymnasium in het Nederlands les gehad. En zelfs tijdens zijn medische opleiding in Surabaya werden nog Nederlandse boeken gebruikt.

Steeds alleen zou hij zich trouwens in Nederland niet voelen, want met zijn Nederlandse vrienden die na de onafhankelijkheid Java hadden verlaten, schreef hij nog steeds. In Rotterdam keek Kho zijn ogen uit. Gewend aan de hiërarchie van de Javaanse ziekenhuizen waar een assistent nooit direct een professor aanspreekt en een afspraak met de hooggeleerde alleen via de chef de clinique kan worden geregeld, zag hij hier de jongsten van de medische staf direct op hun opleiders aanspreken. En dat niet alleen. Ook de hoogleraren waren niet te beroerd om hun assistenten zelf aan te spreken en wanneer nodig met hen over het werk of zelfs privé-zaken te praten. En al lof komt er uit zijn mond. En dan heeft hij het nog

T. Kho: "Als je je gewoon aanpast en rechtuit vertelt wat je vindt, dan krijg je geen moeilijkheden." (foto Nelis Tutkey)

niet eens gehad over de mogelijkheden die Nederland toen, maar ook nu heeft op het gebied van diagnostiek en behandeling. Dat er hier niet alleen naar de gezondheidszorg, maar ook naar de maatschappelijke en sociale kant van het ziek zijn

wordt gekeken, is toch een verworvenheid. Nee, terug naar Indonesië gaat hij niet meer. Dat weet hij al sinds 1975 toen hij de Nederlandse nationaliteit aanvraag en een paspoort kreeg. Erg fijn dat paspoort. Hij kan er overal mee komen en het zorgt er voor dat hij geen visa meer hoeft aan te vragen als hij naar Italië of Frankrijk wil.

Hij liet zich echter pas naturaliseren toen duidelijk werd dat hij zich niet op Java maar alleen op Bali, Lombok of Flores als internist kon vestigen. Daar had hij geen zin in. Te weinig faciliteiten. Hij bleef in Nederland, stortte zich op het onderzoek naar hoge bloeddruk en solliciteerde in 1977 met succes in Maastricht.

Kho roemt het onderwijssysteem dat veel verantwoordelijkheid aan de studenten laat en heel praktisch is. "In Indonesië weet je tot aan je kandidaats niet waarvoor je eigenlijk studeert. De Maastrichtse geneeskundestudent weet al vanaf de eerste dag waarmee hij bezig is." Niet alleen het systeem is hier anders, ook de studenten. Die zijn vlotter en spontaner dan hun Indonesische collega's. Ze stellen veel meer vragen en hebben een beter contact met de docent. Soms gedragen ze zich wel eens ongewoon: "Het is in de ogen van het oosten moeilijk te verteren dat een leerling zijn benen tijdens de onderwijsgroep op de tafel legt. Mij stoort dat niet. Misschien is die manier van zitten voor de student de beste positie om op te letten."

Aan de winters is dr. Kho inmiddels gewend, al zit hij nog wel eens te bibberen als het vijf graden onder nul is. En het sneeuwvrij maken van de glibberige stoep voor zijn huis vindt hij nog steeds een verschrikking. Maar het is natuurlijk wel goed dat iedereen dat doet. "Het is je plicht." Hij maakt niet alleen zijn stoep schoon als dat nodig is, ook de tuin houdt hij zelf bij. Al is dat ook niet van harte. In Indonesië gebeurde dat altijd door een hulp. Maar die zijn in Nederland onbetaalbaar, werd hem al in 1970 duidelijk gemaakt. Dat was volgens zijn toenmalige opleider ook de reden waarom de Nederlanders niet meteen schalen vol lekkers klaar hebben staan als een gast zich aandient. In Nederland moet je alles zelf doen, ook de afwas. Kho begreep de woorden van zijn leermeester en stoort zich nooit aan het, in vergelijking met zijn vaderland, karige onthaal waarop een gastheer of gastvrouw hem trakteert. Discriminatie? Hij glimlacht. Misschien heeft hij geboft, maar hij is nog nooit lastig gevallen. Het ligt er natuurlijk ook aan hoe je reageert. "Als je je gewoon aanpast en rechtuit vertelt wat je vindt, dan krijg je geen moeilijkheden. Maar wie zich niet aanpast en overreageert, die krijgt conflicten."

Riki Janssen

Zuerst mein Fahrrad zurück!

Arndt Sorge kon er wel mee lachen toen na de laatste voetbalwedstrijd Duitsland-Nederland een Maastrichtse collega uitriep: „En nu nog mijn fiets terug!“ Maar als Sorge binnenkort van Maastricht naar Berlijn verhuist zal zijn stoere Hollandse fiets geen deel uitmaken van de verhuisboedel: „Dat kan niet, want mijn fiets is gestolen, hier voor de universiteit.“ Net als bij het voetballen neemt hij het verlies sportief: „Ik beschouw het maar als mijn bijdrage aan de Wiedergutmachung.“

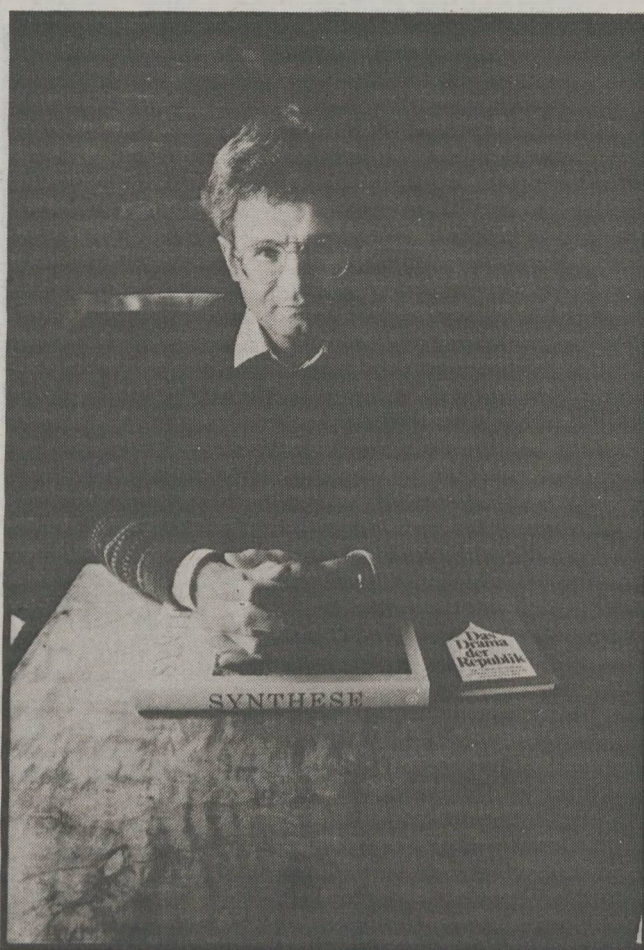
Vier jaar geleden werd Arndt Sorge universitair hoofddocent bij de vakgroep bedrijfseconomie (sectie organisatie). Niets leek een voorspoedige carrière in Maastricht in de weg te staan. Sorge voelde zich hier thuis - hij is geboren in Düsseldorf en heeft in Keulen gestudeerd -, de taal was na twee weken bij de nonnetjes in Vught ook geen probleem meer en samen met zijn vrouw vond hij een prettig huis in Oud Caberg. Omdat volgens insiders een hoogleraarschap hem op grond van zijn capaciteiten en reputatie gewoon toekwam, werd hij voor één dag in de week benoemd tot hoogleraar Internationale Arbeidsverhoudingen in afwachting van het vrijkomen van een meer passende leerstoel.

Maar het liep allemaal anders. Toen de passende leerstoel (Internationaal Management) inderdaad vrijkwam, liet Sorge weten dat hij daar graag voor in aanmerking zou komen. Als dat niet het geval zou zijn, zou hij weggaan. Daarop kreeg hij te horen dat hij het niet als vanzelfsprekend moest beschouwen dat de leerstoel voor hem bestemd was. Dus ging hij ook elders zijn licht opsteken met als resultaat dat toen hem de Maastrichtse leerstoel uiteindelijk toch werd aangeboden, hij inmiddels twee andere aanbiedingen op zak had. Ook Aston University in Birmingham en de Humboldt Universität in (voormalig Oost-)Berlijn wilden hem graag als hoogleraar hebben. Het werd Berlijn en dat was niet alleen een positieve keuze voor de hoofdstad van zijn geboorteland en de geboortestad van zijn vrouw, maar voor een deel ook een negatieve keuze tegen Maastricht.

Wat ging er mis? „Achteraf probeer je een dergelijke keuze te rationaliseren, dus ga je dingen zoeken die je anders in veel mindere mate hadden gestoord. Ik zou waarschijnlijk ook in Maastricht zijn gebleven als ze me die baan meteen hadden aangeboden. Nu moet ik mezelf dwingen om zaken op te noemen die ik als minder prettig heb ervaren, terwijl ik wegga door een combinatie van positieve argumenten voor Berlijn en teleurstelling over mijn werk in Maastricht.“

Toen hij in Maastricht aankwam, behoorde hij, zoals hij zegt, tot die tachtig procent van de Duitsers die een positief vooroordeel ten aanzien van Nederland hebben: „Duitsers zien Nederland als een vriendelijk, liberaal land, waar alles wat gemakkelijker loopt dan bij hen. Maar dat vooroordeel heb ik geleidelijk leren relativeren. Nederland is een stuk logger en autocratischer dan ik me had voorgesteld.“ Precies dus de eigenschappen veel Nederlanders aan Duitsland toedichten. *Wie heeft de fiets van wie gestolen?*

Econoom en socioloog Sorge was lichtelijk verbaasd over de Nederlandse machtsverhoudingen waarmee hij te maken kreeg: „Bij de verhuizing was het al meteen raak. We hadden een lijst moeten maken van de spullen die we wilden meenemen naar Nederland. Toen we goed en wel waren aangekomen, stond er een ambtenaar voor de deur. Die man kwam helemaal uit Den Haag om in alle kasten en dozen te kijken of we geen spullen voor iemand anders hadden meegenomen, die toevallig ook moest verhuizen. Een echte huiszoeking was het, ik dacht dat er een KGB-spion uit Berlijn in de Nederlandse overheid was gefiltreerd!“

Prof. Arndt Sorge: „Als ik zie hoe in de Nederlandse media over Belgen wordt gepraat denk ik wel eens: ik ben toch blij dat ik een Duitser ben.“ (foto Nelis Tutkey)

„Ik vind veel Nederlanders in hun kritiek op Duitsers nogal schijnheilig. Er zijn natuurlijk verschillen per sector, maar in het algemeen heeft Hofstede gelijk als hij zegt dat de machtsafstand in Nederland groter is dan in Duitsland. Als Nederlanders zeggen dat Duitsers zo autoritair zijn, bedoelen ze eigenlijk iets anders. Om in de dimensies van Hofstede te blijven: de masculiniteit is in Duitsland veel groter, je pakt elkaar veel directer, veel hardhandiger aan, maar daar staat tegenover dat de ander beter kan terugvechten. In Nederland gaat het er niet zo hardhandig aan toe en daardoor lijkt het minder autoritair, maar als je kijkt wat er bij Internationaal Management is gebeurd, hoe daar het bestuur van de projectgroep opzij is gezet terwijl iedereen, inclusief de faculteitsraad, stond toe te kijken zonder in te grijpen, dan denk ik: als een decaan zoiets in Duitsland had gedaan, was hij meteen naar huis gestuurd.“ Sorge kan niet een bepaalde eigenschap van Nederlanders noemen die in het bijzonder zijn ergernis wekt: „Ik heb geen negatief oordeel, maar alleen een minder positief vooroordeel tegenover het land gekregen. Zo ik ergernis voel is dat meer een soort secundaire, culturele ergernis. Als je bijvoorbeeld ziet hoe er in de Nederlandse media over Duitsland wordt bericht,

dan denk ik wel eens: stel je voor dat Duitse commando's een station in Berlijn hadden willen schoonvegen, wat er dan voor een tumult was ontstaan! En als hier in Caberg een benzinebedrijf in een opvanghuis voor daklozen wordt gegooid, wordt daar lang niet zoveel ophef over gemaakt als wanneer dat in Duitsland gebeurt. Maar ik heb nog één troost: als ik zie hoe in de Nederlandse pers over Belgen wordt gepraat, denk ik wel eens: ik ben toch blij dat ik een Duitser ben.“

Om te verklaren waarom Nederlanders zo graag afgeven op Duitsers en Belgen heeft Sorge een speciale theorie ontwikkeld. „Ik denk dat Nederlanders speciaal de Duitsers of Belgen uitkiezen omdat je elkaar veel hardhandiger kunt aanpakken als je tot dezelfde zuil behoort. Socialisten gaan onderling ook harder met elkaar om dan met liberalen. Dat het gebeurt heeft denk ik te maken met een soort ongemak dat je bij je eigen normen voelt. Neem nou disciplinaire regels of hiërarchische verhoudingen: je wil zelf niet toegeven dat je daar zoveel rekening mee moet houden, dus ga je roepen dat Duitsers daar zo sterk aan gehecht zijn. Nederlanders hoor je steeds roepen dat de verhouding tussen een hoogleraar en een hoofddocent in Duitsland zoveel hiërarchischer is, terwijl het tegendeel waar is. Maar door dat te roepen ben je wel je eigen ongemak, je ambivalente gevoelens over de normen van je eigen cultuur kwijt. Je beveiligd je normen. Daarom mopperen Nederlanders denk ik graag op Duitsers terwijl er tussen die twee culturen veel meer gelijkennissen zijn dan Nederlanders willen toegeven. Ik zie in dat gemopper vooral een middel om het ongemak over de eigen cultuur te uiten zonder jezelf te raken. In Duitsland zie je een soortgelijk fenomeen tussen het protestante noorden en het katholieke zuiden.“

Vindt Sorge de verontrusting over het opkomend nationalisme dan ook als een misplaatste poging om zich af te zetten tegen Duitsers? „De variatie in nationaliteitsdenken is in Duitsland veel groter, aan de ene kant van de schaal zie je extreem rechte opvattingen, aan de andere kant een totale onverschilligheid. Mijn indruk is zelfs dat de Nederlander gemiddeld niet zoveel minder nationalistisch is dan de Duitser. Wie hangt er Duitsland nu een vlag uit? Dat haal je niet in je hoofd, want vlaggen zijn hoogstens bestemd voor openbare gebouwen, terwijl hier in Nederland de vlag al wordt uitgestoken als een van kinderen een examen haalt. Ik denk wel dat de mensen in Duitsland wat onzekerder zijn in het omgaan met nationale symbolen.“

Aan de Humboldt Universität, waar hij sinds 1 oktober als hoogleraar is verbonden aan de nieuwe faculteit voor Industrie- en Bedrijfsociologie, hangt een pionierssfeer: alles moet opnieuw worden geregeld. „Er zijn evaluatiecommissies aan het werk geweest die gekeken hebben welke studies en welke docenten werkelijk iets voorstelden. Er zijn heel wat mensen uitgewerkt en complete faculteiten gesloten, zoals de marxistisch-leninistische faculteit. Het onderwijs loopt weer goed, alleen de administratie is nog een rommeltje. Ik begrijp nu beter waarom in Oost-Duitsland de arbeidsproductiviteit de helft lager lag dan in het westen. Gelukkig heb ik vorige week mijn eerste salaris gekregen. Toen ik indertijd thuis naar de uitzending van de herenigingsceremonie zat te kijken, deed me dat niets, ik was veel te wantrouwig. De kater is inderdaad gekomen, maar toch heb ik nu het gevoel dat ik meewerk aan iets belangrijks en dat ik daar de ruimte voor krijg.“ Wat hij het meest zal missen als hij naar Duitsland gaat? „De nationale strippenkaart.“ En het minst? „De commissievergaderingen. Daar ben ik godzijdank van verlost.“

Jacques Herraets

„Nothing special“ zoals overal

Ze kan er maar niet aan wennen. Die Nederlanders toch. Gaan ze naar de Albert Heyn voor een winkelwagen vol boodschappen, betalen zonder mokken de prijs, maar vragen wel om zegeltjes aan de kassa. Iedere week weer. Thuis worden die zegeltjes in een bus gestopt om ze na een tijdje in het zegelboekje te plakken. Elena Sturikova giechelt, verontschuldigt zich daar vervolgens voor, en trekt haar gezicht weer in de juiste plooi. Ze wil „the Dutch“ niet voor gek zetten. Maar thuis, in Tsjechoslowakije, kennen ze het fenomeen van de zegeltjes niet en zou ook niemand zoveel werk verzetten voor een schijntje. „Want wat is nou een gulden of drie?“

Twee jaar geleden ruilde Elena Sturikova Tsjechoslowakije in voor Nederland. Als pas afgestudeerd electrotechnisch ingenieur aan de universiteit van Bratislava kreeg ze de kans om in Eindhoven in anderhalf jaar de Mastersdegree in engineering te halen. Een droom. Ze wilde altijd al naar het buitenland, nieuwsgierig naar andere onderwijsystemen en benieuwd naar de stand van de technische wetenschap in het westen. Ze kwam dan ook niet voor de tulpen, de kaas, het vlakke land en „the Dutch way of living“. Van dat laatste maakte ze in haar Eindhovense tijd weinig mee. Hard studierend aan een Brabants internationaal instituut, had ze weinig tijd om Nederland en de Nederlanders te leren kennen. Alleen tijdens de dansles ontmoette ze wel eens een Nederlander. Maar verder dan dansen kwam het contact niet. Bovendien had ze geen behoefte aan meer, met zoveel landgenoten en andere buitenlanders om haar heen. En ze zou toch teruggaan naar haar vaderland.

Maar haar drang om binnen haar vak carrière te maken zorgt er voor dat het nog minimaal vier jaar duurt voor ze weer naar huis gaat. Een aio-plaats bij de vakgroep wiskunde aan de Maastrichtse universiteit kon ze gewoon niet laten lopen. „In Tsjechoslowakije is het veel moeilijker om onderzoek te doen. Software en boeken zijn vaak te duur. Hier verlies je geen tijd omdat je maanden op een boek moet wachten dat je achteraf weer niet nodig blijkt te hebben. Alles wat nodig is heb je in Nederland. En als ik straks terug kom in mijn land ben ik doctor en heb ik natuurlijk 'a big credit'.“

Regelmatig valt er een stilte tijdens het gesprek. Zoekend naar woorden (in het Engels, want het Nederlands beheerst zij nog niet) vertelt ze over Nederland, het land dat ze na twee jaar eigenlijk nog nauwelijks kent. Via haar werk heeft ze nu een aantal autochtonen ontmoet. En dat is goed bevallen. De collega's zijn hulpvaardig en nemen haar soms mee naar de kroeg of naar de film.

Maar Tsjechen houden meer van het leven dan de Nederlanders, concludeert Elena. Ze organiseren meer feestjes en wie op bezoek komt krijgt niet alleen een kopje koffie aangeboden, maar er wordt ook cake en taart voor de dag gehaald. Kom je rond etenstijd, dan schuif je gewoon aan. Het familieleven is er ook veel hechter. In Nederland respecteren de mensen elkaars privacy en houden ze afstand tot elkaar. „Dat is misschien goed, maar het is ook net alsof ze bang zijn om dichtbij de ander te komen.“ Bovendien begrijpt ze niets van de Nederlandse gewoonte om zuinig met energie om te gaan. „Wij

hebben veel koudere winters dan jullie, maar bij ons is het binnen altijd warm. Ik bevries bijna in mijn kamer omdat de thermostaat 's avonds lager wordt gezet.“

Ook al voelt ze zich door en door Tsjechisch, een aantal Nederlandse gewoontes neemt ze langzaam maar zeker over. Ze fietst. Al is het niet altijd van harte. Zeker niet wanneer de regen weer uit de lucht valt en een straffe wind een soepele kadans tegenhoudt. En ze dineert. Een gewoonte die de gemiddelde Tsjech als ongezond beschouwt. „Give your dinner to your enemy“, zeggen ze dan ook in haar geboorteland waar iedereen tijdens de lunch warm eet. 's Avonds behoor je je daar te beperken tot wat fruit of een lichte boterham.

De vraag wat er bijzonder is aan haar nieuwe vaderland beantwoordt Elena met gepeins. Dan, na veel aarzelen: „Het is hier zo als overal. Nothing special.“

Natuurlijk zal ze haar collega's missen als ze Nederland weer vaarwel zegt. En de Maastrichtse atmosfeer. Die straalt net zoals de inwoners rust uit. Maar eigenlijk is er niets dat haar in Nederland kan houden. Behalve een ding, geeft ze even later lachend toe. Met haar zeventwintig jaar maakt ze zich wel eens bezorgd over haar leeftijd. De meeste Tsjechische vrienden zijn al getrouwd en denken aan kinderen. Ja, een leuke man, die zou haar in dit koude land kunnen houden.

Riki Janssen

(Een foto van Elena Sturikova ontbreekt. Zij vertrok wegens familieomstandigheden plotseling naar Tsjechoslowakije.)

Don't cry for me, Argentina

Prof. Carlos Blanco: „Ook al ben ik al vijftien jaar weg uit Buenos Aires, ik weet nog precies welke bus ik moet pakken.“ (foto Nelis Tutkey)

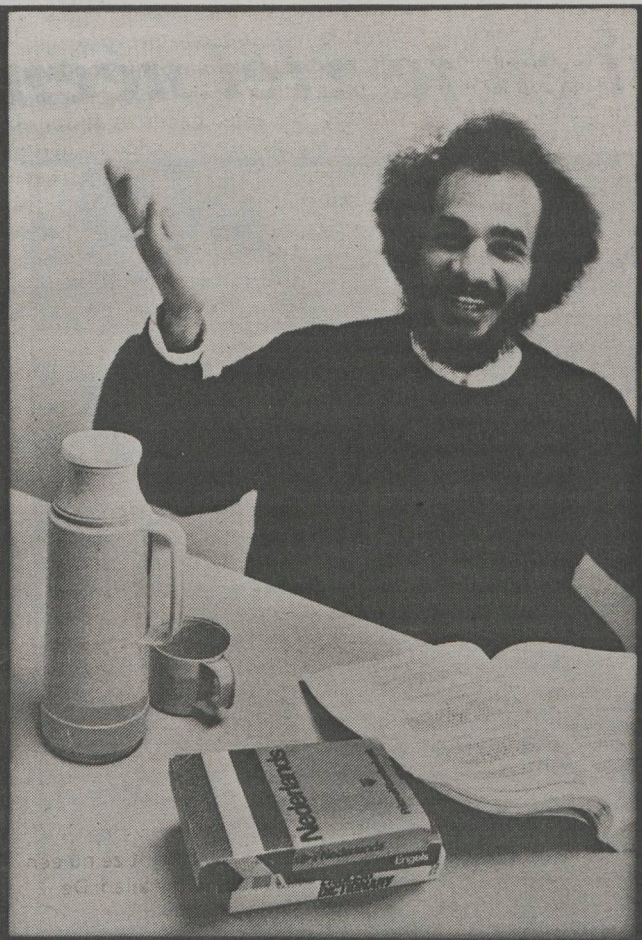
Als het enigszins kan brengt hij ieder jaar een paar weken door in zijn geboorteland Argentinië. Op de heenreis zit er een partij sigaren van het merk Oud Kampen in zijn koffer en als hij terugkomt uit Buenos Aires loopt hij op nieuwe schoenen, „omdat ik nu eenmaal gewend ben op Argentijnse schoenen te lopen.“ Als hij in Nederland is mist hij de gesprekken met zijn Argentijnse vrienden het meest en als hij in Argentinië is, mist hij de beschermende omgeving van Nederland. Neonatoloog prof. Carlos Blanco (49) kwam in 1977 naar Nederland. Een jaar daarvoor had hij Argentinië verlaten omdat het land te onveilig was geworden onder de dictatuur van de kolonels. „Ik was zelf niet politiek actief, maar toch liep je voortdurend gevaar. De politie kwam in je agenda snuffelen, er kwamen vrienden vragen of ze bij je konden onderduiken, maar je wist niet precies meer wie je vrienden waren.“ Blanco vertrok met zijn vrouw en zoon naar Brazilië: „We kwamen terecht in Bahia. Ik wilde eigenlijk onderzoek gaan doen in de Verenigde Staten, waar ik ook was opgeleid, maar het duurde te lang om alle papieren in orde te krijgen. Op een dag stuurde mijn vrouw mijn curriculum vitae naar een kennis in Leiden. Het bleek dat er in Nederland een dringend tekort was aan neonatologen. Ik wist niet eens waar Nederland of Leiden lag. Maar toen we het op de kaart opzochten zeiden we tegen elkaar: daar moeten we naar toe, dan wonen we weer dicht bij het strand net als in Bahia! Pas toen we aankwamen zagen we dat het strand toch iets anders was dan we ons in Bahia hadden voorgesteld.“ Na Leiden volgden Oxford, Maastricht en opnieuw de Verenigde Staten: „Toen ik in 1985 naar Baltimore vertrok, dacht ik dat we Nederland voorgoed zouden verlaten. Maar de sfeer in de Verenigde Staten en de grote druk vanuit Maastricht om mij terug te halen hebben me doen besluiten weer hierheen te komen. Ik voel me hier toch verwant aan de katholieke cultuur, Leiden vond ik te calvinistisch. Ik heb hier ook altijd carnaval gevierd, alle vier de dagen ga ik op stap. Ja, ik vind Maastricht een beetje Latijns. Voor mij is het een ideale plaats om te werken, ik zou niet weten waar het beter was. In Argentinië weet je niet eens zeker of je aan het eind van de maand je salaris krijgt; Spanje en Italië zijn iets betere versies van Argentinië; in Groot-Brittannië is de gezondheidszorg armoedig en Duitsland komt niet in aanmerking omdat mijn vrouw joods

is. In de Verenigde Staten wordt alles in geld uitgedrukt, er is te weinig respect voor de mens. De voorzitter van de vakgroep kan tegen een medewerker zeggen: ik vind dat je het volgend jaar een kwart minder salaris moet krijgen. Hier in Nederland wordt mijn salaris erkend als mijn private property. Ik betaal wel vijftig of zestig procent belasting, maar ik zie dat er iets met dat geld gebeurt.“ Nu hij sinds 1987 vijf jaar aan één stuk in Nederland heeft gewoond, heeft hij met zijn gezin het Nederlanderschap aangevraagd: „Dat is praktischer met reizen. Als we nu naar Frankrijk willen moeten we eerst een visum aanvragen. Mijn land is Nederland, maar ik blijf een immigrant. In mijn hart ben ik een Argentijn, een Zuid-Amerikaan. Ik denk dat ik na mijn pensionering zonder problemen terugga. Ook al ben ik al vijftien jaar weg, ik weet nog precies welke bus ik moet pakken in Buenos Aires.“ In de kast naast zijn bureau staat een cd-speler met cd's van Bach, Mahler en veel operawerk. Naar tango's luistert hij alleen thuis: Astor Piazzola, Annibal Troilo en Carlos Gardel. „Gardel is al lang dood, maar zoals in Argentinië wordt gezegd: hij zingt iedere dag beter. De muziek roept wel een gevoel van nostalgie op, maar dat heb ik ook zonder muziek. Ik mis mijn vrienden daar. Als ik uit Argentinië terugkom heb ik een voldaan gevoel over de gesprekken die ik met mijn vrienden heb kunnen voeren, het geeft me een gevoel van eenheid, van trouw. Maar ik voel me in Argentinië ook gelukkig omdat ik mijn werk in Europa heb, dat het daar in veilige handen is. In Nederland heb ik ook vrienden, met wie ik ga fietsen, squashen en joggen, maar het komt niet gauw tot diepere gesprekken. Nederlanders praten niet graag over hun problemen. Als ze overspannen zijn, gaan ze een tijd thuis zitten. Ze gaan liever niet praten met vrienden of met een psycholoog, ik denk dat ze het gevoel hebben van: de maatschappij heeft zoveel voor mij gedaan, ik mag niet falen.“ Carlos Blanco heeft nooit problemen gehad door het feit dat hij buitenlander was: „Nee hoor, misschien een keer, toen ik door de politie werd aangehouden omdat ik te hard reed. Toen die agent mijn paspoort zag, vroeg hij: wat doet een Argentijn in Nederland? Toen zei ik: ik ben hier omdat uw land mij nodig heeft.“

Jacques Herraets

Hollandse klompen voor Egyptische dadels

Vijf jaar geleden kwam hij naar Nederland, als afgestudeerd arts. Moederziel alleen, met een klein buidelgje gespaard geld. Over die beginperiode, over de eerste maanden, over de opvang, over verblijfsvergunningen, over het vinden van werk, over al deze dingen wil hij niets kwijt: „U moet me begrijpen, dat was geen leuke tijd. Er zijn nogal wat nare dingen gebeurd.“ Wel vertelt hij later in het gesprek, dat hij in de Westlandse veilingen heeft gewerkt: „Veertig ton per dag tillen met mijn blote handen. En als ik niet hoefde te werken, dan studeerde ik Nederlands.“ Nassief Rizk Youssef is 36 jaar en Egyptenaar. Hij is verbonden aan de vakgroep medische informatica, waar hij bezig is met een promotie-onderzoek naar de mogelijkheden voor een computer die spraak herkent. Maar voordat Nassief computers leerde spreken, moest hij eerst zelf de Nederlandse taal machtig zien te worden. En dat is hem in de tijd dat hij nu hier woont aardig gelukt. Over zijn motieven om naar Nederland te komen, is hij duidelijk: „Voor een betere toekomst. Dat is toch voor iedereen het motief om te emigreren? Al die Turken, Marokkanen, Egyptenaren, ze komen allemaal naar Europa voor een betere toekomst. En al die Europeanen gaan om precies dezelfde redenen naar de Verenigde Staten en Australië.“ „Wat er nu Europa gebeurt, al die rassenhaat, ik snap dat niet. Is dat nu de 'vrijheid' waar westerlingen zo graag mee schermen? Ben je vrij om, als iemand zijn kleur je niet aanstaat, hem zomaar op zijn gezicht te timmeren?“ En Nassief steekt zijn zoveelste sigaret op. In het kleine kamertje in faculteiten I is het zicht beperkt tot zijn woeste haardos en zwarte baard. Hij praat honderduit over zijn pas verworven "huisje" in Amby, over de eigenaar van het huisje, die hij beschouwt als zijn naaste familie, over zijn op de klippen gelopen relatie met een Nederlandse vrouw („Dat doen toch alle Nederlanders, uit elkaar gaan?“), verontschuldigt zich voor de problemen die hij heeft met een conversatie in het Nederlands, vraagt telkens om uitleg van onbekende woorden en lacht zich een kriebel als hij merkt dat hij al jarenlang dezelfde versprekingen hanteert: „Sinds het uit is met mijn vriendin ben ik vrijgezellig“. Ik voel dat ik hem mag verbeteren, dus doe ik dat ook. En ik leg hem uit dat hij zijn mond moet houden na de 'l' van 'vrijgezel'. En ik val van mijn stoel als hij zijn vergissing verklaart: „Vrijgezellen zijn toch gezellig, dat vinden jullie Nederlanders toch?“ Van de Nederlandse manier van omgaan met vrienden en familieleden snapt hij maar weinig. Nassief: „Weet je dat er hier mensen zijn die maar één keer per jaar met hun broer praten? Of zelfs helemaal nooit? En ook de manier waarop

Nassief Rizk Youssef: „Sinds het uit is met mijn vriendin ben ik vrijgezellig“. (Foto Nelis Tutkey)

nu is. Ik heb zelf ook heel weinig vrienden hier. Toch voel ik me nooit eenzaam. Daarvoor heb ik te veel werk en bezigheden. Met werken, slapen, fietsen, fitness, conditietraining, lezen, koken en het huisje poetsen, is het etmaal vol.“ Nassief is christen, dus doet hij aan Kerstmis: „Eten met de eigenaar van het huisje, kaarten schrijven aan familie en bekenden, wat komt, wat komt. En ik ga op straat praten met mensen die ik niet ken. Want met Kerstmis houden we toch allemaal van elkaar? De mensen zijn allemaal blij, nou, dan ben ik toch ook blij!“ Als Nassief voor Egyptenaren een brochure zou moeten maken over Nederland, dan zou hij daarin oproepen om in de winter te komen. Vanwege de sneeuw. Maar ook zou hij iets vertellen over het feit dat Nederlanders hard werken en dat er aparte wegen voor fietsers bestaan: „Dat vindt ik het toppunt van civilisation. Maar de keerzijde van deze Nederlandse vorm van civilisation is dat kinderen van zeven jaar sexfilms op televisie zien, dat je een half maandsalaris betaalt voor een huisje en dat familiebanden zo onbelangrijk zijn. Dat begrijpt een Egyptenaar niet.“ In de vijf jaar dat hij nu in Nederland woont, is hij nooit meer in Egypte geweest. Geen geld. Als hij nog eens zou gaan, zou hij een koffer met (ja, hoor!) klompen meenemen en een koffer met dadels mee terug. Of hij nog ooit teruggaat naar zijn vaderland, hangt af van de verwezenlijking van zijn dromen: „Ik wil natuurlijk eerst mijn onderzoek afronden en verder hoop ik nog eens een boek te schrijven over taal filosofie. Ik heb namelijk gemerkt, dat als ik Nederlands spreek, dat ik dat in mijn hele lijf voel. In tegenstelling tot het zachte van 'bonjour', het tijdelijke van 'bon giorno' en het koude van 'good morning' voel ik 'goedemorgen' tot in mijn tenen.“ (Hij staat op, recht zijn rug, haalt diep adem en kreunt met zware stem: „Goede morgen“. En nog eens: „Gggoedemorgeeeeee“, waarbij hij de armen gekruist op de borst houdt en die bij elke brul op balletachtige wijze sierlijk uitspreidt) „Daaraan merk je het krachtige Nederlandse karakter, de schippersmentaliteit. Het waren toch ook de Nederlanders die als eerste het schip hebben uitgevonden, of niet soms?“ De Nederlanders? Maar dat waren toch de Egyptenaren? „Ja, oké, maar na de zondvloed verdween die Egyptische cultuur en waren het de Nederlanders die die beschaving opnieuw tot leven wekten. Toch?“

Wim Ortjens

Koeien, "that's beauty for us"

Zijn pas is dansend, een beetje zoals die van minister Hirsch Ballin maar dan minder rechtlijnig, zwieriger. Krullerig kortgeknipt grijs haar, een vlezig gezicht met een klein gouden brilletje. Levendige ogen achter de dikke glazen. Verder een en al welwillendheid en vriendelijkheid. Geen tijd hebben maar toch maken. En als het moet wil hij wel Nederlands praten, maar als het mij hetzelfde is, hij is wat moe, het is het einde van de middag, en hij formuleert nu eenmaal adequater in zijn moedertaal. Engels, of liever Amerikaans, want de achtenveertigjarige Charles Kaplan komt uit Miami, Florida. Vertoont dus ook de klassieke openhartigheid der Amerikanen. Binnen drie kwartier is zijn halve leven de revue gepasseerd, inclusief het feit dat hij in scheiding ligt met zijn Duitse vrouw die nog in Rotterdam woont, samen met hun inmiddels geheel verholandste zoon. Als hij opstaat omdat zijn trein anders straks echt vertrokken is, roept hij, de deurkruk al in de hand, dat hij nota bene nog niets heeft verteld over zijn nieuwe vriendin, uit Utrecht. Ook al een die de vrouwenbeweging een warm hart toedraagt, voegt hij er met een brede glimlach aan toe. Zijn gezin, dat hij nu noodgedwongen verlaten heeft, is het multiculturele resultaat van zijn academische levensloop. In Los Angeles, aan de UCLA, haalde hij in 1973 zijn Phd. in de sociologie. Toen Duitsland. "Ich habe in Frankfurt gearbeitet", grinnikt hij met een vet accent. Hij werd er in 1977 professor in de sociologie, trouwde er een Frankfurtse, maar verruilde die plaats in 1984 voor Rotterdam, waar hij plaatsnam op de (tijdelijke) Tinbergenleerstoel, sociale psychiatrie.

"Ik ben een expert op het terrein van verslaving", zegt hij met die typische Amerikaans eigendunk die zo natuurlijk en geloofwaardig is dat hij niet eens meer opvalt. In Rotterdam richtte hij het 'Europees instituut voor verslavingsonderzoek' op, kwam in de loop van de jaren in contact met Maastrichtse onderzoekers van Ipser, een onderzoeksinstituut bij sociale psychiatrie, en werkt daar nu zelf. Zijn Tinbergenleerstoel verkeert in een eindfase, hij spendeert er nog een dag per week aan.

Op het kruispunt tussen Rotterdam en Maastricht heeft hij nog geaarzeld of hij niet zou terugkeren naar de States. Er was een aantrekkelijke functie voor hem bij een universiteit in Texas, maar zijn vrouw zag de oversteek niet zitten. In godsnaam niet naar Texas. Eigenlijk had ze sowieso genoeg van zuidelijke Amerikanen. Dus toen hij naar Maastricht vertrok ging hij alleen. Maastricht vond ze ook al niets, te provinciaals.

Hij kan ze goed vergelijken, de drie landen waar hij gewoond en gewerkt heeft. Eigenlijk bevalt Nederland hem het best. Een groot voordeel om hier te werken ligt in de hechte connecties tussen de wetenschap en de politiek. In Rotterdam voerde hij voortdurend overleg met de wethouder, en met het ministerie van WVC. Je kunt je ideeën meteen in de praktijk brengen. Kom daar maar eens om in de VS. Daar heerst onder politici een algeheel wantrouwen

tegen intellectuelen. 'Egghead intellectuals', dat beeld. In Duitsland is dat laatste weer niet het geval, integendeel, daar kijkt men op tegen de denkers, iets wat hem wel bevalt, maar de afstand tot de politiek is daar even groot. Natuurlijk zit er een negatieve kant aan het Nederlandse systeem. Al ben je wetenschapper, je moet veel tijd spenderen aan allerlei overlegcircuits, begeleidingscommissies (zo'n woord zegt hij in het Nederlands), noem maar op. Toch heeft hij liever dit, ook al is je wetenschappelijke produktiviteit daardoor wat minder. Waar bedrijf je anders wetenschap voor als het niet is om de wereld een beetje te veranderen?

Hij zal niet meer terugkeren naar zijn vaderland. Ja, wel voor zijn werk, maar niet om er te wonen. Het begrip 'maatschappij' is er van weinig waarde, hier is dat anders. Hier heeft hij het leren waarderen. In de VS wordt grote nadruk gelegd op individuele vrijheid. Dat is mooi, maar als je aan iets meer denkt dan jezelf, aan je gezin bijvoorbeeld, en of je kind 's avonds veilig over straat kan lopen, dan heeft het zo zijn voordelen om in Europa te leven.

Toch heeft het hem moeite gekost om aan de Hollandse cultuur te wennen. Men is moeilijk in beweging te krijgen. Het is hier allemaal zo voorzichtig, men weegt alle voordelen tegen alle nadelen af, boekhouderachtig, iedereen "kijkt de kat uit de boom". Weer zo'n uitdrukking die hij met zichtbaar genoegen in het Nederlands bezigt. Risico's durft men hier niet te nemen. In de States doe je dat wel, de beloning als iets lukt is dan ook groot. Dat mist hij wel, die uitdaging, in plaats van het leven "in the slow lane". Duitsers zijn anders, die gaan mee in riskante ondernemingen, maar die lijden dan ook aan dezelfde "Grossenwahn" als de Amerikanen.

Uiteindelijk ziet hij de voordelen wel van de Hollandse manier van doen. Hij is verbaasd over de precisie waarmee gewerkt wordt, heeft er bewondering voor. De betrouwbaarheid is groot, en als de besluiten hier eenmaal genomen zijn komt de zaak wel in beweging. Hier kun je plannen, in de VS is dat uitgesloten. Daar krijg je twee miljoen dollar voor een project, maar dat kan na twee jaar over zijn en dan heb je niets meer. Het nieuwste is daar altijd het beste.

Het is niet zo moeilijk om als Amerikaan in Nederland te leven. Als je eenmaal "beyond the system" bent, als je snapt hoe het werkt, zie je ook de overeenkomsten. De grote vrijheidsdrang, die hebben we gemeen.

Hij houdt van koeien. Stam uit een boerenfamilie die in de "cattlebusiness" zat. Dus toen hij naar Maastricht kwam, en zijn vrouw die stad als te provinciaals van de hand wees en niet meekwam, besloot hij om er nog een schepje bovenop te doen. Hij zou niet in de stad maar in een dorp gaan wonen. Zodat hij 's morgens vroeg wat koeien kon zien. Margraten. Het Amerikaanse kerkhof is vlakbij, dat vindt hij wel een geruststellende gedachte. Via een student met dezelfde rurale achtergrond is hij in contact

Charles Kaplan: Nederlanders zijn moeilijk in beweging te krijgen. (foto Nelis Tutkey)

gekomen met boeren in de omgeving. Hij heeft ze wat brochures gegeven over cattleraising op zijn Amerikaans. Zelf leest hij nu 'Vleesvee', of is het Vlees & Vee? Doet er niet toe, een prachtig tijdschrift is het. Het brengt centerfolds van koeien. "That's beauty for us".

Wammes Bos

"Het ritme, de taal en je ziel neem je mee"

"In 1977, ik was twee jaar hier, wilde ik een keer maspastei maken. In geen enkele winkel was maïs te koop. Dus ik ging naar het platteland en vroeg bij een boer: Ik wil graag maïs kopen. Dat is niet te koop, zegt hij. Maar toch wil ik het graag kopen. Antwoordt die boer: Maïs is niet voor mensen, maïs is voor varkens!"

Elisa Kloosterman-Castro Ravelo (37), analist moleculaire biologie op de afdeling pathologie van het Academisch Ziekenhuis Maastricht, praat snel en levendig, met veel gebaren. Ze ziet er jonger uit dan ze is. Het is moeilijk te geloven dat zij zo'n bewogen leven achter de rug heeft. Ze werd geboren in Santiago, maar toen ze een jaar of negen was verhuisde het gezin naar Antofagasta, een havenstad in het noorden van Chili. Haar vader, een werktuigbouwkundige en directeur van de Chileense Spoorwegen, kwam onder het bewind van generaal Pinochet in een concentratiekamp terecht. Staatsgevaarlijk. Omdat Elisa zich ook met politiek bezighield, was zij net zo min geliefd bij de Chileense autoriteiten. Zij werd een paar keer vastgehouden voor ondervraging, maar kon toch naar vader zo nu en dan opzoeken in het kamp. Soms kreeg ze wiskundelessen van hem. Op haar achttiende ging ze, achteraf neer om haar vader een plezier te doen werktuigbouwkunde studeren. In 1975 werd haar vader, op uitnodiging van de Nederlandse regering, door Amnesty International naar Nederland gehaald. Elisa, toen negentien jaar oud, ging met hem mee. Haar moeder volgde tweeënehalf jaar later met haar broertje en twee zussen.

Tijdens een eerdere reis had ze al in de gaten gekregen dat alle liegvelen op elkaar lijken. "Het eerste wat me daarom in Nederland opviel, was de taal. Die klonk me verschrikkelijk hard in de oren. En het regende nog ook. Echt Hollands dus." Elisa moest niet alleen wennen aan de taal en het weer: "Die systematiek van de Nederlanders: tien uur koffie, twaalf uur lunch, drie uur thee. En die etenstijd om zes uur, die is helemaal veilig!" In Chili kan je op elk moment van de dag bij iemand binnenstappen. In Nederland moet je eerst een afspraak maken. "Ik kwam een keer bij iemand binnen om een uur of vijf, nou dat kon niet, ze was eten aan het koken. In Chili kun je gewoon mee aanschuiven. Het is veel spontaner." Ook feesten loen ze hier anders. Elisa was nog maar net in Nederland toen ze werd uitgenodigd voor een klassefeest: "Ik had me voorbe-

Elisa Kloosterman-Castro Ravelo: "Ik heb me ingezet om een ander land te leren kennen, zonder mijn eigen waarden opzij te zetten." (foto Nelis Tutkey)

reid om te dansen, opgetut, kort rokje, zit iedereen op kussens op de grond te praten. En de ouders waren niet eens thuis. In Chili komen zelfs opa en oma op een feest. Er wordt veel gedanst. Hier moest ik kleppen, maar ik kon geen Nederlands, dus bleef het bij luisteren."

Elisa pakte haar studie werktuigbouwkunde op, maar dat wilde niet vlotten. De taalbarrière brak haar op. Daarom stortte ze zich in het talenpracticum op de Nederlandse taal. Ze leerde haar man Marcel kennen: "Een echte Nederlander uit Zeeland, hij had nog nooit met een buitenlander te maken gehad." De gesloten, nuchtere Hollander wist niet wat hem overkwam, toen hij voor het eerst bij zijn vriendin thuis kwam: "De hele familie zat voor de tv en ineens onstond er een enorme ruzie met veel geschreeuw. Maar een uur later was het alweer goed en zat iedereen grapjes te maken. Hij begreep er niets van." Toen Elisa in de huiskamer een keer spontaan in dansen uitbarstte en Marcell's ouders vroeg om mee te doen, reageerden die typisch Nederlands: "Je danst verkeerd. Zo hebben wij het niet geleerd." Langzaam leerde Elisa met die vreemde gewoonten om te gaan. "Nederlanders doen hun best om je erbij te betrekken. Maar je hoort er nooit helemaal bij. Je neemt het ritme, de taal en je ziel mee uit je eigen land." In tien jaar tijd werkte Elisa aan haar Nederlands, werd verpleegster en studeerde micro-biologie en histologie (weefselleer) en voedde ondertussen haar zoon Emerald, nu veertien, op. "Och, het was wel druk, maar ik wilde Emerald laten zien dat een moeder niet alleen maar de ramen lapt." Bovendien was studeren voor haar de een goede manier om Nederland goed te leren kennen.

Nu draait ze alweer een tijdje mee op de afdeling pathologie. In het begin ergerde ze zich wel eens dat collega's haar niet voor vol aanzagen, omdat ze de taal niet goed sprak: "Ze gingen er soms bij voorbaat al van uit dat iets niet zou lukken." Nu lopen de contacten prima, maar het doet haar pijn als mensen zeggen dat ze "vernederlandst" is. Zijzelf zegt liever dat ze twee culturen heeft weten te combineren: "Ik heb me ingezet om een ander land te leren kennen, zonder mijn eigen waarden opzij te zetten. Ik ben nog steeds een Chileense, maar wel één die de helft van haar leven hier is geweest."

Judith Kuijk

Voor Lori lonkte de liefde

Geen bewuste carrièreplannen. Niks geen idealisme. Of internationale uitwisselingsacties. Nee, het was pure liefde die de Canadese Lori Mees (waarschijnlijk Nederlandse voorouders) naar Maastricht dreef. Vijf jaar geleden was ze op bezoek bij kennissen in Amsterdam. Ze was eigenlijk op weg naar Italië, en verder het Oude Europa in, maar ging nog een paar dagen met haar vrienden mee op fietsvakantie in de Ardennen. Ze had dan wel geen fiets, maar amuseerde zich op de camping. Want Hij was er ook. En zij werd verliefd. Zo verliefd, dat haar terugkeer in Canada slechts een maand duurde. Ze hield het er niet langer meer uit, zwaaide Toronto goodbye en nam het vliegtuig naar Maastricht. Voor vier maanden was de bedoeling. Twee jaar geleden zijn ze getrouwd, en ondertussen hebben ze ook een dochtertje.

De universiteit kwam later pas. Lori Mees (36) nam eerst een baantje in een café aan de Markt. In dat café kwam vaker iemand eten van het Maastricht Economic Research Institute on Innovation and Technology (Merit), en daar zochten ze een Engelstalige secretaresse. Lori mocht het worden.

"In het begin had ik het gevoel dat ik de enige buitenlander was in Maastricht. Je had natuurlijk wel de wekelijkse clubavonden van buitenlanders in La Vierge, maar dat was het dan ook. Pas toen ik voor de universiteit ging werken, zag ik hoeveel vreemdelingen er eigenlijk in Maastricht rondliepen. Dan blijkt ook hoe verschillend die werelden zijn, en hoe weinig contact daartussen is. Ik vind dat niet vreemd, zo is dat in elke stad, ook in Toronto. Lotgenoten zoeken elkaar op. Ik zie dat in mijn eigen vriendenkring, die bestaat bijna helemaal uit buitenlanders. Op één Maastrichts stel na, dat ik nog ken uit de café-periode."

Lori's dochtertje lijkt daarentegen de vleesgeworden *culture mix* waar de universiteit zo naar verlangt. Hoewel Lori goed Nederlands spreekt (op z'n Barry Hughes uiteraard), praat ze met haar dochtertje Engels: "Zo leert ze twee talen vloeiend spreken. Want mijn man spreekt natuurlijk Nederlands met haar. Ze gaat binnenkort naar een internationale peuterspeelzaal. Ja, zoiets bestaat tegenwoordig ook al in Maastricht."

Wat in Maastricht niet bestaat, volgens Lori, is Kerstmis. Tenminste, zoals ze het in Canada vieren: "In Canada is Kerstmis echt een feest, een party. Hoe meer mensen, hoe beter: burens, vrienden, iedereen is welkom. Voor mij betekent dat altijd iets heel speciaals, omdat ik dan ook jarig ben. Maar Kerstmis in Nederland vind ik vreselijk saai. Met man en kind

Lori Mees: "Kerstmis in Nederland vind ik vreselijk saai."

(foto Nelis Tutkey)

aan tafel zitten kan ik ook zo wel. Op die momenten mis ik Canada vreselijk. Al mijn vrienden en familie zitten daar te feesten. Hier zit ik gewoon te wachten tot die sombere donkere dagen voorbij zijn."

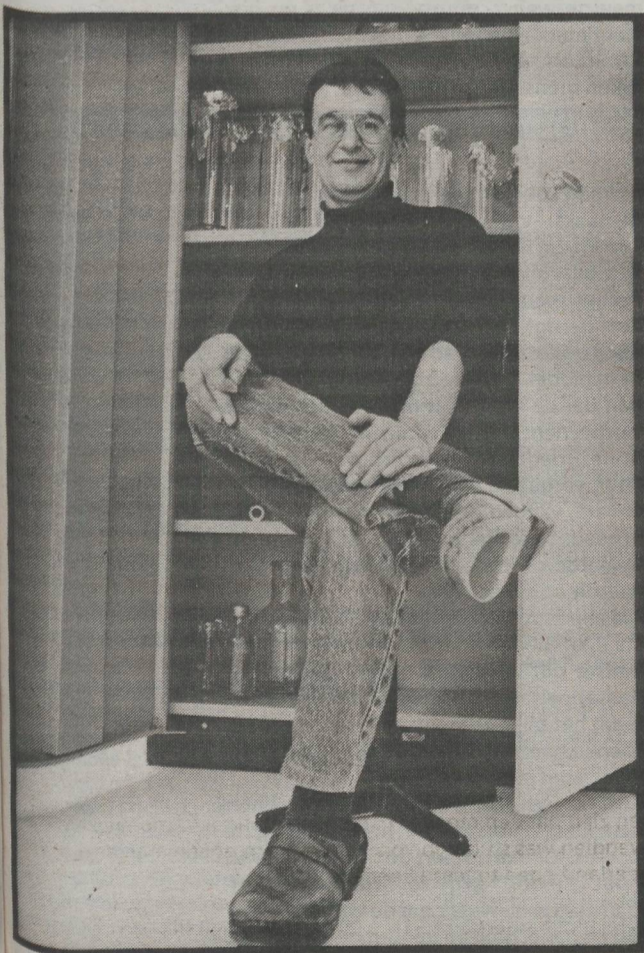
Lori ziet duidelijk overeenkomsten tussen de manier waarop Nederlanders Kerstmis vieren en de meer algemene volksaard: "Het sociale leven van de Nederlander speelt zich voor het grootste gedeelte buitenshuis af, in cafés, restaurants, theaters, schouwburgen, en ga zo maar door. Als je bij kennissen onaangekondigd komt binnenvallen rond etenstijd, raken ze in paniek. In Canada niet, daar wordt gewoon een extra bord op tafel gezet. Het kan ook zijn dat dat een typisch Maastrichts verschijnsel is, want zo goed ken ik Nederland niet."

In een leeg land als Canada zijn niet alleen de mensen anders. "Het gevoel van ruimte, dat mis ik ook ontzettend. In de zomer word ik ieder jaar weer helemaal knettergek van het tekort aan strand en water. Als ik zie hoeveel duizenden mensen in Zandvoort op het strand door elkaar krioelen, dan krijg ik het benauwd. En dan gaan mijn gedachten naar het stukje privé-kust bij het zomerhuis van mijn familie in Canada. Toen ik dat aan mijn man liet zien, snapte hij pas waarom ik zo verdrietig keek toen hij me rondleidde langs de stranden van Europa. Wat ik tegen dat gevoel doe? Op vakantie naar Canada, en als dat niet kan, gewoon een potje klagen."

Ze kwam vijf jaar geleden met één koffer, en als ze dat nog eens over moest doen, zou ze daar *maple-siroop* in stoppen. En zalm en *cajun-spices*. Maar buiten die vergeten lekkernijen, heeft ze geen spijt van de Grote Stap. "Ik klaag natuurlijk wel eens, maar ik wil hier niet weg. De open, eerlijke mentaliteit van de Nederlanders bevalt me heel goed. Canadezen zijn meer *polite*, een beetje op z'n Brits. En wat ik ook geweldig vind, is hoe Nederlanders omgaan met hun kinderen. Die horen er gewoon bij, gaan op zondag met opa en oma wandelen in het park, worden meegenomen naar het café. Dat was in Canada tot tien jaar geleden verboden. Nee, echt heimwee heb ik niet. Alleen met Kerstmis."

Wim Ortjens

"Ik wil niet meer terug, ik heb me aangepast"

Khaled Maroofi: "Absoluut tevreden ben je natuurlijk nooit. Maar dat ik werk heb, en dus niet nutteloos ben, vind ik al heel wat."

(foto Nelis Tutkey)

Op zesentwintigjarige leeftijd verliet hij Iran. Koerdistan om precies te zijn. Hij komt niet uit een fundamentalistische familie. "Ik ben heel vrij opgevoed. Respect is één van de belangrijkste dingen die ik geleerd heb. Vooral respect voor mijn ouders. En zij hebben ook respect voor mijn keuze om te emigreren." Na zijn scheikundestudie aan de Nationale Universiteit in Teheran wilde hij ten eerste wat meer van de wereld zien en ten tweede verder studeren. Door naar het buitenland te gaan "sloeg ik met één klap twee vliegen", vertelt de vriendelijke Khaled Maroofi in een mengelmoesje van Nederlands en Duits met zwaar accent. Eerst zat hij in Engeland. "Maar het collegegeld was er veel te hoog. Wel zo'n vier tot vijfduizend pond." Daarom ging hij al na een paar maanden naar Aken. In de zeven jaar die hij daar studeerde en werkte leerde hij zijn vrouw kennen. Zij was een Limburgse en ze trok hem mee naar Maastricht. Inmiddels is het huwelijk ten einde. Maar Khaled werkt nog steeds, nu al acht jaar, onder de hoede van Prof. Hemker in een laboratorium op de vierde verdieping van UNS 50. Hij analyseert heparinen; bloedverdunners die bij operaties gebruikt worden.

"Ik ben tevreden hier, ik heb niets te klagen. Absoluut tevreden ben je natuurlijk nooit. Maar dat ik werk heb, en dus niet nutteloos ben, vind ik al heel wat. Ik zou wel wat meer zekerheid willen hebben over mijn toekomst want ik heb nu steeds tijdelijke contracten, dat vind ik wel eens vervelend. Maar ik heb een goede relatie met m'n collega's, het zijn echt aardige mensen", vertelt hij.

Hij zou nooit terug willen naar zijn vaderland. "Kijk", veert hij op. "Ik ben hier helemaal aangepast, ik heb de Nederlandse nationaliteit en mentaliteit aangenomen, daarom zou ik me nooit meer echt thuisvoelen in de Iraanse maatschappij." "Nederlanders leven voor zich zelf. Alles gaat zo makkelijk en zonder problemen. Als ik er maar voor zorg dat ik goed op m'n werk functioneer dan is er niets aan de hand. Maar in Iran verwacht men zoveel méér van je, ook op sociaal gebied. De mensen daar zijn als een ketting aan elkaar verbonden. Je kunt nooit je eigen zin doen want je moet rekening houden met wat anderen van je denken of verwachten. Dat komt denk ik omdat in Iran de mensen elkaar nodig hebben om te overleven omdat men niet, zoals hier, economisch zelfstandig is. Maar ook traditie speelt mee. De familieband is in Iran altijd erg sterk. In die mentaliteit pas ik niet meer. Moet ik contact houden met m'n tante als ik daar eigenlijk helemaal geen zin in heb? Nee, daar pas ik voor."

"Nederland is gewoon veel toleranter. Maar je moet niet

denken dat wat je op tv ziet, de sfeer in Iran goed weergeeft. Het wordt vaak allemaal overdreven. En zo'n film als 'Not without my daughter' van Mahmoudi, waarin een Amerikaanse vrouw en dochtertje door hun Iraanse echtgenoot respectievelijk vader gegijzeld worden tijdens een familiebezoek aan Iran, is echt belachelijk. Het zal wel verzonnen zijn omdat er veel geld mee te verdienen was."

Hij heeft niet alleen de Hollandse mentaliteit overgenomen, hij houdt ook echt van het land. "Vooral natuurlijk Maastricht waar ik me nooit alleen voel. Die atmosfeer en al die studenten. Ik vind het leuk om met ze te praten. Het is ook goed om contact te houden met de volgende generatie. Je gaat de kroeg in en je begint gewoon te kletsen, heel gezellig". Waagt hij zich ook aan carnaval? "Meestal maar één avond", haast hij zich te zeggen, "ik drink nooit veel want wat is er aan om door een ziekenauta naar huis gebracht te worden".

De rest van Nederland mag er ook wezen, vindt hij. Vooral Amsterdam. "Maar", zegt hij diplomatiek, "elke plek heeft zijn aantrekkelijkheden". Dat laatste zegt hij in het Duits. Zijn Nederlands is niet optimaal. "Ik heb eens drie maanden een cursus gevolgd maar ik kon het niet meer opbrengen om na een lange dag werken ook nog eens naar school te gaan. Bovendien verstaat iedereen hier Duits. Dat heb ik geleerd toen ik in Aken zat. Tsja, daar moest ik wel, want Duitsers spreken haast niks anders. Nederlanders passen hun taal gewoon aan. Alhoewel, in het lab wordt wel veel Limburgs gepraat en daar heb ik wel wat moeite mee."

Khaled zal nooit meer definitief terugkeren naar zijn vaderland. Alleen voor vakanties zo eens in de twee à drie jaar. Maar stel dat hij naar een ander land zou gaan, wat zal hij dan het meeste missen van Nederland? "Mijn God, da's een moeilijke vraag." Na een korte denkpaauze klinkt het beslist: "De persoonlijke vrijheid die ik hier heb." En wat zal hij absoluut niet missen? "De regen, want daar wordt ik zo sloom van. Als de zon schijnt heb ik gewoon veel meer zin in het leven. Dan ga ik vrolijk naar mijn werk en kleed ik me leuk. Maar als het regent; natte schoenen en zo, nee da's niks."

Chris van der Grinten

Koeien, "that's beauty for us"

Zijn pas is dansend, een beetje zoals die van minister Hirsch Ballin maar dan minder rechtlijnig, zwieriger. Krullerig kortgeknipt grijs haar, een vlezig gezicht met een klein gouden brilletje. Levendige ogen achter de dikke glazen. Verder een en al welwillendheid en vriendelijkheid. Geen tijd hebben maar toch maken. En als het moet wil hij wel Nederlands praten, maar als het mij hetzelfde is, hij is wat moe, het is het einde van de middag, en hij formuleert nu eenmaal adequater in zijn moedertaal. Engels, of liever Amerikaans, want de achtenveertigjarige Charles Kaplan komt uit Miami, Florida. Vertoont dus ook de klassieke openhartigheid der Amerikanen. Binnen drie kwartier is zijn halve leven de revue gepasseerd, inclusief het feit dat hij in scheiding ligt met zijn Duitse vrouw die nog in Rotterdam woont, samen met hun inmiddels geheel verhollandste zoon. Als hij opstaat omdat zijn trein anders straks echt vertrokken is, roept hij, de deurkruk al in de hand, dat hij nota bene nog niets heeft verteld over zijn nieuwe vriendin, uit Utrecht. Ook al een die de vrouwenbeweging een warm hart toedraagt, voegt hij er met een brede glimlach aan toe. Zijn gezin, dat hij nu noodgedwongen verlaten heeft, is het multiculturele resultaat van zijn academische levensloop. In Los Angeles, aan de UCLA, haalde hij in 1973 zijn Phd. in de sociologie. Toen Duitsland. "Ich habe in Frankfurt gearbeitet", grinnikt hij met een vet accent. Hij werd er in 1977 professor in de sociologie, trouwde er een Frankfurtse, maar verruilde die plaats in 1984 voor Rotterdam, waar hij plaatsnam op de (tijdelijke) Tinbergenleerstoel, sociale psychiatrie.

"Ik ben een expert op het terrein van verslaving", zegt hij met die typische Amerikaans eigendunk die zo natuurlijk en geloofwaardig is dat hij niet eens meer opvalt. In Rotterdam richtte hij het 'Europees instituut voor verslavingsonderzoek' op, kwam in de loop van de jaren in contact met Maastrichtse onderzoekers van Ipsier, een onderzoeksinstituut bij sociale psychiatrie, en werkt daar nu zelf. Zijn Tinbergenleerstoel verkeert in een eindfase, hij spendeert er nog een dag per week aan.

Op het kruispunt tussen Rotterdam en Maastricht heeft hij nog gearzeld of hij niet zou terugkeren naar de States. Er was een aantrekkelijke functie voor hem bij een universiteit in Texas, maar zijn vrouw zag de oversteek niet zitten. In godsnaam niet naar Texas. Eigenlijk had ze sowieso genoeg van zuidelijke Amerikanen. Dus toen hij naar Maastricht vertrok ging hij alleen. Maastricht vond ze ook al niets, te provinciaals.

Hij kan ze goed vergelijken, de drie landen waar hij gewoond en gewerkt heeft. Eigenlijk bevalt Nederland hem het best. Een groot voordeel om hier te werken ligt in de hechte connecties tussen de wetenschap en de politiek. In Rotterdam voerde hij voortdurend overleg met de wethouder, en met het ministerie van WVC. Je kunt je ideeën meteen in de praktijk brengen. Kom daar maar eens om in de VS. Daar heerst onder politici een algeheel wantrouwen

tegen intellectuelen. 'Egghead intellectuals', dat beeld. In Duitsland is dat laatste weer niet het geval, integendeel, daar kijkt men op tegen de denkers, iets wat hem wel bevalt, maar de afstand tot de politiek is daar even groot. Natuurlijk zit er een negatieve kant aan het Nederlandse systeem. Al ben je wetenschapper, je moet veel tijd spenderen aan allerlei overlegcircuits, begeleidingscommissies (zo'n woord zegt hij in het Nederlands), noem maar op. Toch heeft hij liever dit, ook al is je wetenschappelijke produktiviteit daardoor wat minder. Waar bedrijf je anders wetenschap voor als het niet is om de wereld een beetje te veranderen?

Hij zal niet meer terugkeren naar zijn vaderland. Ja, wel voor zijn werk, maar niet om er te wonen. Het begrip 'maatschappij' is er van weinig waarde, hier is dat anders. Hier heeft hij het leren waarderen. In de VS wordt grote nadruk gelegd op individuele vrijheid. Dat is mooi, maar als je aan iets meer denkt dan jezelf, aan je gezin bijvoorbeeld, en of je kind 's avonds veilig over straat kan lopen, dan heeft het zo zijn voordelen om in Europa te leven.

Toch heeft het hem moeite gekost om aan de Hollandse cultuur te wennen. Men is moeilijk in beweging te krijgen. Het is hier allemaal zo voorzichtig, men weegt alle voordelen tegen alle nadelen af, boekhouderachtig, iedereen "kijkt de kat uit de boom". Weer zo'n uitdrukking die hij met zichtbaar genoegen in het Nederlands bezigt. Risico's durft men hier niet te nemen. In de States doe je dat wel, de beloning als iets lukt is dan ook groot. Dat mist hij wel, die uitdaging, in plaats van het leven "in the slow lane". Duitsers zijn anders, die gaan mee in riskante ondernemingen, maar die lijden dan ook aan dezelfde "Grossenwahn" als de Amerikanen.

Uiteindelijk ziet hij de voordelen wel van de Hollandse manier van doen. Hij is verbaasd over de precisie waarmee gewerkt wordt, heeft er bewondering voor. De betrouwbaarheid is groot, en als de besluiten hier eenmaal genomen zijn komt de zaak wel in beweging. Hier kun je plannen, in de VS is dat uitgesloten. Daar krijg je twee miljoen dollar voor een project, maar dat kan na twee jaar over zijn en dan heb je niets meer. Het nieuwste is daar altijd het beste.

Het is niet zo moeilijk om als Amerikaan in Nederland te leven. Als je eenmaal "beyond the system" bent, als je snapt hoe het werkt, zie je ook de overeenkomsten. De grote vrijheidsdrang, die hebben we gemeen.

Hij houdt van koeien. Stam uit een boerenfamilie die in de "cattlebusiness" zat. Dus toen hij naar Maastricht kwam, en zijn vrouw die stad als te provinciaals van de hand wees en niet meekwam, besloot hij om er nog een schepje bovenop te doen. Hij zou niet in de stad maar in een dorp gaan wonen. Zodat hij 's morgens vroeg wat koeien kon zien. Margraten. Het Amerikaanse kerkhof is vlakbij, dat vindt hij wel een geruststellende gedachte. Via een student met dezelfde rurale achtergrond is hij in contact

Charles Kaplan: Nederlanders zijn moeilijk in beweging te krijgen. (foto Nelis Tutkey)

gekomen met boeren in de omgeving. Hij heeft ze wat brochures gegeven over cattleraising op zijn Amerikaans. Zelf leest hij nu 'Vleesvee', of is het Vlees & Vee? Doet er niet toe, een prachtig tijdschrift is het. Het brengt centerfolds van koeien. "That's beauty for us".

Wammes Bos

"Het ritme, de taal en je ziel neem je mee"

"In 1977, ik was twee jaar hier, wilde ik een keer maspastei maken. In geen enkele winkel was maïs te koop. Dus ik ging naar het platteland en vroeg bij een boer: Ik wil graag maïs kopen. Dat is niet te koop, zegt hij. Maar toch wil ik het graag kopen. Antwoordt die boer: Maïs is niet voor mensen, maïs is voor varkens!"

Elisa Kloosterman-Castro Ravelo (37), analist moleculaire biologie op de afdeling pathologie van het Academisch Ziekenhuis Maastricht, praat snel en levendig, met veel gebaren. Ze ziet er jonger uit dan ze is. Het is moeilijk te geloven dat zij zo'n bewogen leven achter de rug heeft. Ze werd geboren in Santiago, maar toen ze een jaar of negen was verhuisde het gezin naar Antofagasta, een havenstad in het noorden van Chili. Haar vader, een werktuigbouwkundige en directeur van de Chileense Spoorwegen, kwam onder het bewind van generaal Pinochet in een concentratiekamp terecht. Staatsgevaarlijk. Omdat Elisa zich ook met politiek bezighield, was zij net zo min geliefd bij de Chileense autoriteiten. Zij werd een paar keer vastgehouden voor ondervraging, maar kon toch naar vader zo nu en dan opzoeken in het kamp. Soms kreeg ze viskundelessen van hem. Op haar achttiende ging ze, achteraf neer om haar vader een plezier te doen werktuigbouwkunde studeren. In 1975 werd haar vader, op uitnodiging van de Nederlandse regering, door Amnesty International naar Nederland gehaald. Elisa, toen negentien jaar oud, ging met hem mee. Haar moeder volgde tweeënehalf jaar later met haar broertje en twee zussen.

"Tijdens een eerdere reis had ze al in de gaten gekregen dat alle liegelden op elkaar lijken. "Het eerste wat me daarom in Nederland opviel, was de taal. Die klonk me verschrikkelijk hard n de pen. En het regende nog ook. Echt Hollands dus." Elisa noest niet alleen wennen aan de taal en het weer: "Die ystematiek van de Nederlanders: tien uur koffie, twaalf uur unch, drie uur thee. En die etenstijd om zes uur, die is helemaal eilig!" In Chili kan je op elk moment van de dag bij iemand innenstappen. In Nederland moet je eerst een afspraak maken. "Ik kwam een keer bij iemand binnen om een uur of vijf, nou dat kon niet, ze was eten aan het koken. In Chili kun je gewoon mee aanschuiven. Het is veel spontaner." Ook feesten loen ze hier anders. Elisa was nog maar net in Nederland toen e werd uitgenodigd voor een klassefeest: "Ik had me voorbe-

Elisa Kloosterman-Castro Ravelo: "Ik heb me ingezet om een ander land te leren kennen, zonder mijn eigen waarden opzij te zetten." (foto Nelis Tutkey)

reid om te dansen, opgetut, kort rokje, zit iedereen op kussens op de grond te praten. En de ouders waren niet eens thuis. In Chili komen zelfs opa en oma op een feest. Er wordt veel gedanst. Hier moest ik kleppen, maar ik kon geen Nederlands, dus bleef het bij luisteren."

Elisa pakte haar studie werktuigbouwkunde op, maar dat wilde niet vlotten. De taalbarrière brak haar op. Daarom stortte ze zich in het talenpracticum op de Nederlandse taal. Ze leerde haar man Marcel kennen: "Een echte Nederlander uit Zeeland, hij had nog nooit met een buitenlander te maken gehad." De gesloten, nuchtere Hollander wist niet wat hem overkwam, toen hij voor het eerst bij zijn vriendin thuis kwam: "De hele familie zat voor de tv en ineens onstond er een enorme ruzie met veel geschreeuw. Maar een uur later was het alweer goed en zat iedereen grapjes te maken. Hij begreep er niets van." Toen Elisa in de huiskamer een keer spontaan in dansen uitbarstte en Marcell's ouders vroeg om mee te doen, reageerden die typisch Nederlands: "Je danst verkeerd. Zo hebben wij het niet geleerd." Langzaam leerde Elisa met die vreemde gewoonten om te gaan. "Nederlanders doen hun best om je erbij te betrekken. Maar je hoort er nooit helemaal bij. Je neemt het ritme, de taal en je ziel mee uit je eigen land." In tien jaar tijd werkte Elisa aan haar Nederlands, werd verplegster en studeerde micro-biologie en histologie (weefselleer) en voedde ondertussen haar zoon Emerald, nu veertien, op. "Och, het was wel druk, maar ik wilde Emerald laten zien dat een moeder niet alleen maar de ramen lapt." Bovendien was studeren voor haar de een goede manier om Nederland goed te leren kennen.

Nu draait ze alweer een tijdje mee op de afdeling pathologie. In het begin ergerde ze zich wel eens dat collega's haar niet voor vol aanzagen, omdat ze de taal niet goed sprak: "Ze gingen er soms bij voorbaat al van uit dat iets niet zou lukken." Nu lopen de contacten prima, maar het doet haar pijn als mensen zeggen dat ze "vernederlandst" is. Zijzelf zegt liever dat ze twee culturen heeft weten te combineren: "Ik heb me ingezet om een ander land te leren kennen, zonder mijn eigen waarden opzij te zetten. Ik ben nog steeds een Chileense, maar wel één die de helft van haar leven hier is geweest."

Judith Kuijk

Voor Lori lonkte de liefde

Geen bewuste carrièreplannen. Niks geen idealisme. Of internationale uitwisselingsacties. Nee, het was pure liefde die de Canadese Lori Mees (waarschijnlijk Nederlandse voorouders) naar Maastricht dreef. Vijf jaar geleden was ze op bezoek bij kennissen in Amsterdam. Ze was eigenlijk op weg naar Italië, en verder het Oude Europa in, maar ging nog een paar dagen met haar vrienden mee op fietsvakantie in de Ardennen. Ze had dan wel geen fiets, maar amuseerde zich op de camping. Want Hij was er ook. En zij werd verliefd. Zo verliefd, dat haar terugkeer in Canada slechts een maand duurde. Ze hield het er niet langer meer uit, zwaaide Toronto goodbye en nam het vliegtuig naar Maastricht. Voor vier maanden was de bedoeling. Twee jaar geleden zijn ze getrouwd, en ondertussen hebben ze ook een dochtertje.

De universiteit kwam later pas. Lori Mees (36) nam eerst een baantje in een café aan de Markt. In dat café kwam vaker iemand eten van het Maastricht Economic Research Institute on Innovation and Technology (Merit), en daar zochten ze een Engelstalige secretaresse. Lori mocht het worden.

"In het begin had ik het gevoel dat ik de enige buitenlander was in Maastricht. Je had natuurlijk wel de wekelijkse clubavonden van buitenlanders in La Vierge, maar dat was het dan ook. Pas toen ik voor de universiteit ging werken, zag ik hoeveel vreemdelingen er eigenlijk in Maastricht rondliepen. Dan blijkt ook hoe verschillend die werelden zijn, en hoe weinig contact daartussen is. Ik vind dat niet vreemd, zo is dat in elke stad, ook in Toronto. Lotgenoten zoeken elkaar op. Ik zie dat in mijn eigen vriendenkring, die bestaat bijna helemaal uit buitenlanders. Op één Maastrichts stel na, dat ik nog ken uit de café-periode."

Lori's dochtertje lijkt daarentegen de vleesgeworden *culture mix* waar de universiteit zo naar verlangt. Hoewel Lori goed Nederlands spreekt (op z'n Barry Hughes uiteraard), praat ze met haar dochtertje Engels: "Zo leert ze twee talen vloeiend spreken. Want mijn man spreekt natuurlijk Nederlands met haar. Ze gaat binnenkort naar een internationale peuterspeelzaal. Ja, zoiets bestaat tegenwoordig ook al in Maastricht." Wat in Maastricht niet bestaat, volgens Lori, is Kerstmis. Tenminste, zoals ze het in Canada vieren: "In Canada is Kerstmis echt een feest, een party. Hoe meer mensen, hoe beter: burens, vrienden, iedereen is welkom. Voor mij betekent dat altijd iets heel speciaals, omdat ik dan ook jarig ben. Maar Kerstmis in Nederland vind ik vreselijk saai. Met man en kind

Lori Mees: "Kerstmis in Nederland vind ik vreselijk saai."

(foto Nelis Tutkey)

aan tafel zitten kan ik ook zo wel. Op die momenten mis ik Canada vreselijk. Al mijn vrienden en familie zitten daar te feesten. Hier zit ik gewoon te wachten tot die sombere donkere dagen voorbij zijn."

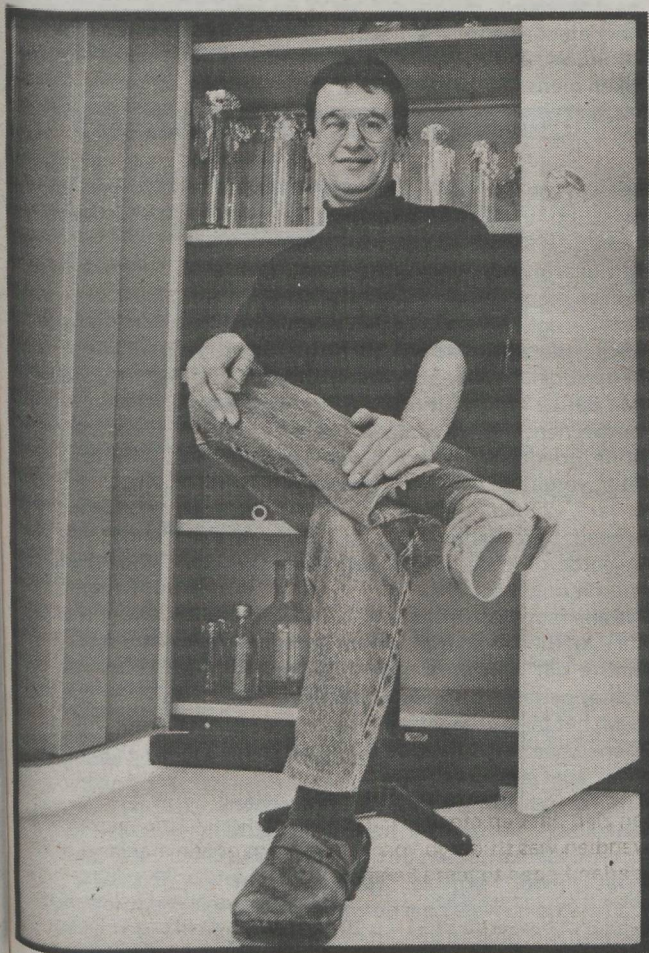
Lori ziet duidelijk overeenkomsten tussen de manier waarop Nederlanders Kerstmis vieren en de meer algemene volksaard: "Het sociale leven van de Nederlander speelt zich voor het grootste gedeelte buitenshuis af, in cafés, restaurants, theaters, schouwburgen, en ga zo maar door. Als je bij kennissen onaangekondigd komt binnenvallen rond etenstijd, raken ze in paniek. In Canada niet, daar wordt gewoon een extra bord op tafel gezet. Het kan ook zijn dat dat een typisch Maastrichts verschijnsel is, want zo goed ken ik Nederland niet."

In een leeg land als Canada zijn niet alleen de mensen anders. "Het gevoel van ruimte, dat mis ik ook ontzettend. In de zomer word ik ieder jaar weer helemaal knettergek van het tekort aan strand en water. Als ik zie hoeveel duizenden mensen in Zandvoort op het strand door elkaar krioelen, dan krijg ik het benauwd. En dan gaan mijn gedachten naar het stukje privé-kust bij het zomerhuis van mijn familie in Canada. Toen ik dat aan mijn man liet zien, snapte hij pas waarom ik zo verdrietig keek toen hij me rondleidde langs de stranden van Europa. Wat ik tegen dat gevoel doe? Op vakantie naar Canada, en als dat niet kan, gewoon een potje klagen."

Ze kwam vijf jaar geleden met één koffer, en als ze dat nog eens over moest doen, zou ze daar *maple-siroop* in stoppen. En zalm en *cajun-spices*. Maar buiten die vergeten lekkernijen, heeft ze geen spijt van de Grote Stap. "Ik klaag natuurlijk wel eens, maar ik wil hier niet weg. De open, eerlijke mentaliteit van de Nederlanders bevalt me heel goed. Canadezen zijn meer *polite*, een beetje op z'n Brits. En wat ik ook geweldig vind, is hoe Nederlanders omgaan met hun kinderen. Die horen er gewoon bij, gaan op zondag met opa en oma wandelen in het park, worden meegenomen naar het café. Dat was in Canada tot tien jaar geleden verboden. Nee, echt heimwee heb ik niet. Alleen met Kerstmis."

Wim Ortjens

"Ik wil niet meer terug, ik heb me aangepast"

Khaled Maroofi: "Absoluut tevreden ben je natuurlijk nooit. Maar dat ik werk heb, en dus niet nutteloos ben, vind ik al heel wat."

(foto Nelis Tutkey)

Op zesentwintigjarige leeftijd verliet hij Iran. Koerdistan om precies te zijn. Hij komt niet uit een fundamentalistische familie. "Ik ben heel vrij opgevoed. Respect is één van de belangrijkste dingen die ik geleerd heb. Vooral respect voor mijn ouders. En zij hebben ook respect voor mijn keuze om te emigreren." Na zijn scheikundestudie aan de Nationale Universiteit in Teheran wilde hij ten eerste wat meer van de wereld zien en ten tweede verder studeren. Door naar het buitenland te gaan "sloeg ik met één klap twee vliegen", vertelt de vriendelijke Khaled Maroofi in een mengelmoesje van Nederlands en Duits met zwaar accent. Eerst zat hij in Engeland. "Maar het collegegeld was er veel te hoog. Wel zo'n vier tot vijfduizend pond." Daarom ging hij al na een paar maanden naar Aken. In de zeven jaar die hij daar studeerde en werkte leerde hij zijn vrouw kennen. Zij was een Limburgse en ze trok hem mee naar Maastricht. Inmiddels is het huwelijk ten einde. Maar Khaled werkt nog steeds, nu al acht jaar, onder de hoede van Prof. Hemker in een laboratorium op de vierde verdieping van UNS 50. Hij analyseert heparinen; bloedverdunners die bij operaties gebruikt worden.

"Ik ben tevreden hier, ik heb niets te klagen. Absoluut tevreden ben je natuurlijk nooit. Maar dat ik werk heb, en dus niet nutteloos ben, vind ik al heel wat. Ik zou wel wat meer zekerheid willen hebben over mijn toekomst want ik heb nu steeds tijdelijke contracten, dat vind ik wel eens vervelend. Maar ik heb een goede relatie met m'n collega's, het zijn echt aardige mensen", vertelt hij.

Hij zou nooit terug willen naar zijn vaderland. "Kijk", veert hij op. "Ik ben hier helemaal aangepast, ik heb de Nederlandse nationaliteit en mentaliteit aangenomen, daarom zou ik me nooit meer echt thuisvoelen in de Iraanse maatschappij." "Nederlanders leven voor zich zelf. Alles gaat zo makkelijk en zonder problemen. Als ik er maar voor zorg dat ik goed op m'n werk functioneer dan is er niets aan de hand. Maar in Iran verwacht men zoveel méér van je, ook op sociaal gebied. De mensen daar zijn als een ketting aan elkaar verbonden. Je kunt nooit je eigen zin doen want je moet rekening houden met wat anderen van je denken of verwachten. Dat komt denk ik omdat in Iran de mensen elkaar nodig hebben om te overleven omdat men niet, zoals hier, economisch zelfstandig is. Maar ook traditie speelt mee. De familieband is in Iran altijd erg sterk. In die mentaliteit pas ik niet meer. Moet ik contact houden met m'n tante als ik daar eigenlijk helemaal geen zin in heb? Nee, daar pas ik voor."

"Nederland is gewoon veel toleranter. Maar je moet niet

denken dat wat je op tv ziet, de sfeer in Iran goed weergeeft. Het wordt vaak allemaal overdreven. En zo'n film als 'Not without my daughter' van Mahmoodi, waarin een Amerikaanse vrouw en dochtertje door hun Iraanse echtgenoot respectievelijk vader gegijzeld worden tijdens een familiebezoek aan Iran, is echt belachelijk. Het zal wel verzonnen zijn omdat er veel geld mee te verdienen was."

Hij heeft niet alleen de Hollandse mentaliteit overgenomen, hij houdt ook echt van het land. "Vooral natuurlijk Maastricht waar ik me nooit alleen voel. Die atmosfeer en al die studenten. Ik vind het leuk om met ze te praten. Het is ook goed om contact te houden met de volgende generatie. Je gaat de kroeg in en je begint gewoon te kletsen, heel gezellig". Waagt hij zich ook aan carnaval? "Meestal maar één avond", haast hij zich te zeggen, "ik drink nooit veel want wat is er aan om door een ziekenauta naar huis gebracht te worden".

De rest van Nederland mag er ook wezen, vindt hij. Vooral Amsterdam. "Maar", zegt hij diplomatiek, "elke plek heeft zijn aantrekkelijkheden". Dat laatste zegt hij in het Duits. Zijn Nederlands is niet optimaal. "Ik heb eens drie maanden een cursus gevolgd maar ik kon het niet meer opbrengen om na een lange dag werken ook nog eens naar school te gaan. Bovendien verstaat iedereen hier Duits. Dat heb ik geleerd toen ik in Aken zat. Tsjja, daar moest ik wel, want Duitsers spreken haast niks anders. Nederlanders passen hun taal gewoon aan. Alhoewel, in het lab wordt wel veel Limburgs gepraat en daar heb ik wel wat moeite mee."

Khaled zal nooit meer definitief terugkeren naar zijn vaderland. Alleen voor vakanties zo eens in de twee à drie jaar. Maar stel dat hij naar een ander land zou gaan, wat zal hij dan het meeste missen van Nederland? "Mijn God, da's een moeilijke vraag." Na een korte denkpauze klinkt het besluit: "De persoonlijke vrijheid die ik hier heb." En wat zal hij absoluut niet missen? "De regen, want daar wordt ik zo sloom van. Als de zon schijnt heb ik gewoon veel meer zin in het leven. Dan ga ik vrolijk naar mijn werk en kleed ik me leuk. Maar als het regent; natte schoenen en zo, nee da's niks."

Chris van der Grinten

De pil voor het slapen gaan

Oranje. Alles is witachtig oranje en het is zo warm dat ik me thuis in bed waan. Links vang ik flarden op van Radio 1. "Hebben we de burgemeester aan de lijn?" Ja, kom er maar in. En neuzel vooral een eind ins Blaue hinein, want begrijpen doe ik het nu toch niet. Ergens rechts worden pagina's van de Hitkrant omgeslagen en ik weet dat het Goofy is. Hij verveelt zich. En zijn maag knort. Ik heb evenmin ontbeten. Als een van Goofy's knorren direct wordt beantwoord met een knor van mij, denk ik: dat schept toch een band.

Achter me hoor ik Loe binnenkomen. Meestal wacht hij een paar seconden met iets te zeggen en zo ook nu. En dan, half vragend: "Wakker worden." Het aangename oranje maakt plaats voor de felle zon en ik hijs mezelf rechtop in mijn stoel. "Daar gaan we weer," zegt Loe. Ik sjok achter hem aan op weg naar de zoveelste test.

Het Instituut voor Geneesmiddelen, Veiligheid en Gedrag (IGVG) ligt aan de Beeldsnijdersdreef achter het oude ziekenhuis. Daar, in een laag gebouw dat slechts één lange gang kent, doet het instituut onderzoek naar wat het in zijn naam belooft. Vaak hebben ze daar proefkonijnen voor nodig. Eric Vuurman leidt samen met Loe van Veggel het onderzoek naar de effecten van SL 85.0274-00, het experiment waaraan Goofy en ik deelnemen. Goofy - mijn collega proefkonijn wiens naam me is ontschoten - doet het voor het geld. Een beetje studeren, tussendoor een testje en nog geld verdienen ook, zo verklaart hij de eerste dag. Aan de deelnemers mag hoegenaamd niets mankeren. Geen onverklaarbare pijntjes, geen erfelijke kwalen, geen alcoholprobleem en geen anderhalf pakje zware Van Nelle per dag.

Nienke Muntjewerff is een goede dokter want ze maakt gedecideerde grappen. Als ik in een vreemd vertrek in slechts een onderbroek sta te niksken helpen mij alleen gedecideerde grappen. Bij het afnemen van het bloed ging het niet al te best. Het begon me te duizelen bij het derde buisje bloed en ik zag de vloerbedekking naderbij komen. Nienke zei dat veel mensen dat hadden en ik zei: nou, ik anders nooit. Wat me goed afgaat is met ogen dicht een wijsvinger op mijn neus plaatsen en het lopen op een denkbeeldige lijn. Een tik op arm en knie met een hamertje sorteert het gewenste effect. Als op mijn borst, armen en benen elektroden zijn geplakt maakt Nienke een electrocardiogram. Ook in orde. Ten slotte wordt m'n bloeddruk gemeten en die blijkt iets te laag.

"Komt dat omdat ik zo cool ben?" "Nee, waarschijnlijk heb je je iets te druk gemaakt toen je hier naartoe kwam." Een week later haalt Eric me om half negen 's ochtend op voor de eerste testdag. Dat is een juridisch verantwoorde service van de zaak: de proefpersonen worden gehaald en gebracht. Ik vraag of mijn bloed goed was. "Ja, wat denk je?" Uit Eric's reactie maak ik op dat het IGVG met dat soort dingen geen enkel risico neemt. Nooit. Het bloed is binnen en het is goed. De tests kunnen beginnen.

eerste dag

SL 85.0274-00. Ik vind het wel klinken. Net zoiets als art. 1903 lid 1 sub a tweede volzin. SL 85.0274-00 is een nieuw kalmeringsmiddel. Gedurende de vijf testdagen zullen drie doseringen van dit goedje worden vergeleken met een placebo en met diazepam, beter bekend als valium. Met de verschillende tests hopen Eric en Loe de bijwerkingen te kunnen meten. Voor zover inmiddels bekend uit andere onderzoeken beperken deze zich bij het nieuwe middel tot slaperigheid en een lichte duizeligheid. Het is nog steeds vroeg als ik met een glas sinaasappelsap mijn eerste pil wegwerk. Nienke noteert de exacte tijd in de map van PP04. Dat ben ik. In de map gaat ook het etiket van het zakje waaruit de pil

afkomstig is. Om later te kunnen achterhalen welke pil wanneer is geslikt. Want dat weten Nienke, Loe en Eric ook niet. Alleen het Franse Synthelabo -de fabrikant van SL 85.0274-00- is daarvan op de hoogte, maar die wil voorkomen dat het onderzoek op enigerlei wijze subjectief wordt uitgevoerd. Pas drie maanden en twintig proefpersonen later maakt de fabrikant de 'code's' bekend. En pas dan kunnen Loe en Eric aan het rekenen slaan. Ook nu belevende de onderzoekers er al lol aan. Op de gang doen ze elkaar voorspellingen: "Nou, ik denk dat-ie vandaag een dertig milligram heeft, hoor." Halverwege deze eerste ochtend val ik in slaap. Als ik weer ontwaak voel ik me duf en stoor me aan de oude tijdschriften die er in het wachtkamertje liggen. Waarschijnlijk maak ik daar iets te doortastend melding van, want Eric stuurt iemand om een nieuwe voorraad. "De Vrij Nederland was nog niet uit," zegt hij even later en in mijn versufte toestand neem ik genoegen met één verse Panorama. De proefpersoon is koning: twee keer per dag worden er ook broodjes geserveerd. Dat is ter compensatie van het feit dat twaalf uur voor aanvang van de dag niks mag worden gegeten. Voor mijn gevoel doorsta ik de verschillende tests vandaag redelijk goed. Tussendoor val ik vier keer in slaap. Als ik 's middags thuis kom zet ik alle ramen open. Mijn vriendin zegt: "Het is hier ijskoud." Ik zeg dat het hier precies goed is en val wederom in slaap.

tweede dag

Loe is naar Amerika geweest en heeft daar goedkoop een golfset gekocht. Niet omdat hij verstand van golven heeft, maar vanwege de aangename koers. In dat soort dingen heeft-ie veel plezier, evenals in het roepen van "ja, lekker loempia" als een Japanner de weg oversteekt. Aangekomen op de Beeldsnijdersdreef stuurt hij me weer naar het wachtkamertje. Hier brengen Goofy en ik zo'n beetje de halve dag door. In een ruimte van drie bij vier, met één raam, dat uitzicht biedt op de parkeerplaats. Soms loopt er iemand voorbij en dat noemen we actie.

Terwijl Loe in de ene ruimte de hoofdcomputer startklaar zet wacht ik in de andere ruimte op de zogeheten critical tracking test. Op mijn computerscherm verschijnt een pijltje dat ik met een joystick naar links en rechts kan bewegen. Het computerprogramma kan dat echter ook en probeert het pijltje naar een van beide uiterste kanten te sturen. Het is de bedoeling dat ik de pijl zo lang mogelijk in het midden houd. Omdat alle tests vijf keer op een dag in de herhaling gaan wordt het snel saai. Ik stel me bij deze test dan ook voor dat ik een straaljagerpilot ben die telkens opnieuw crasht. Eric vertelt dat hij onlangs een proefpersoon had die een score haalde van negen. Die kon zo bij de luchtmacht. Mensen als ik halen een vier. Dat halen de meesten, zegt hij. De andere tests zijn saai. Bij de body-sway test moet ik twee keer één minuut zo stil mogelijk op een platform staan. Tijdens de test kijkt Loe op het scherm naar een uit puntjes opgebouwde voorstelling van twee voetzolen.

derde dag

Anders dan de twee voorgaande dagen val ik vandaag niet herhaaldelijk in slaap. De derde pil maakt me niet slomer dan ik gewoonlijk ben. Dan heb ik vandaag waarschijnlijk de placebo, denkt Nienke. Dat zou best kunnen want rond een uur of elf heb ik alweer zin in een sigaret. Maar roken is op deze dagen verboden. Ter compensatie fantaseer ik er flink op los. Bij de critical flicker fusion test kijk ik door een soort microscoop naar een rood lampje. De ene helft van het lampje knippert niet, de andere met variabele snelheid. Ik moet aangeven wanneer die helft knippert en wanneer niet. Vaak zit ik voor mijn gevoel

(illustratie Toussaint Essers)

maar wat te kloten. Bij de eerste test zei Eric: "Prachtig, dat had niemand je kunnen verbeteren." Vandaag roept Loe: "Wat zit je nou weer te doen?" Regelmatig vergeet ik me te concentreren. Dan zie ik geen rode cirkel met een streepje er door, maar een maandlandschap, het vizier van een jachtgeweer of twee helften van een sinaasappel. In een geile bui weet ik er ook nog wel twee schaamlippen van te broûwen. "Ik heb niet de indruk dat die pillen ook maar enigszins op mij van invloed zijn," evalueer ik als Loe me naar huis rijdt. "Dat is nou precies waar het om gaat," zegt Loe. "Je denkt: oh, dit of dat kan ik nog gemakkelijker. De tests geven iets anders aan. Het zijn weliswaar fracties van seconden, maar beslissend wanneer je bijvoorbeeld met zo'n pil op achter het stuur gaat zitten."

vierde dag

Daadwerkelijk een verruimde geest gehad, dat heb ik nog nooit. Tot vandaag, de vierde dag. Nadat ik mijn pil heb ingenomen merk ik -zouls gebruikelijk- het eerste half uur niets. Maar dan gebeurt er iets interessants. Allereerst wordt mijn tred onvast. Het ene been wil wel voor het andere, maar veel te ver, alsof het op eigen kracht heeft besloten dat die spagaat er nu eindelijk van moet komen. Ik heb het gevoel dat mijn hoofd zich los wil maken van mijn lichaam en naar het plafond wil zweven. Even later wordt duidelijk dat het hoofd zich nog steeds op zijn plaats bevindt, maar nu is het alsof iemand het schedeldak heeft gelicht en mijn hersenen met zachte hand worden gekneed. Het hoofd is drie kilo afgevallen, zo licht voelt het. "Had je ook het idee dat je hele andere dingen zei dan normaal?", vraagt Nienke later deze dag. Ik zeg nee, omdat ik gedurende mijn verruimde uurtje simpelweg niets zei. Maar wat ik onder invloed van de pil dacht, was: wat een onzin, in het licht der eeuwigheid stelt dit allemaal geen reet voor. En met het woord dit bedoel ik tot mijn eigen verbazing alles: deze test, het feit dat ik mijn fiets gisteravond niet op slot heb gezet en ook nog vergeten ben die mee naar huis te nemen et cetera. In het wachtkamertje staat een televisietoestel plus videorecorder en Loe verzorgt het video-aanbod. De eerste twee dagen twijfel ik ernstig aan zijn smaak, want hij

heeft een tweederangs politiefilm opgenomen en linksboven op het scherm verschijnen de letters ZDF. Ik wil een Originalfassung ja! Vanaf de derde dag gaat het goed: Goofy en ik genieten van Novencito. Dat wil zeggen, we zien ieder de helft van de film. Om de beurt worden we telkens opgehaald voor een serie tests. Tegen het einde van deze dag vervoeg ik me weer bij Nienke om te zeggen dat ik me goed voel. Vanochtend fantastisch helemaal te wauw, nu goed. "Dat is nu ook weer niet de bedoeling," zegt m'n dokter, "want als het inderdaad zo enorm fijn is, raken mensen erjan verslaafd."

vijfde dag

Ik vraag Loe wanneer het geld wordt overgemaakt. "Vandaag," zegt hij. Om te voorkomen dat ik het onderzoeksinstituut over een paar maanden helemaal failliet procedeer moet ik een week later nog een keer terugkomen voor een volledig medisch onderzoek. Dan blijkt dat ik niets aan het middel heb overgehouden, behalve dan dat de kracht uit mijn rechterhand is verdwenen: ik slaag er niet in het bekertje urine goed dicht te schroeven en even later, vergezeld van een welgemeend "En voila!", vliegen de druppels over Nienkes bureau. "We hebben hier ook wel eens bejaarde proefpersonen," zegt ze. "Dan valt dit nog mee." "Je allerlaatste test," besluit Loe mijn laatste dag. Nienke opent 's ochtends met "Je laatste pil!" Hoera. Ik neem een slok sinaasappelsap om het ding weg te werken maar het blijft ergens in m'n mond haken. Nienke heeft het niet gezien. "Hoe voel je je?" "Fantastisch." Ik moffel de pil weg achter een kies en begin me heel schuldig te voelen. Nienke noteert de tijd van inname. "Dat is mooi," zegt ze. "Half tien exact. Dan mag je nu weer naar de wachtkamer." Op de gang, om één minuut over half tien, slik ik de pil alsnog door. Ik had er eigenlijk geen zin in en ik wist dat het zou gebeuren. Als ik me in het wachtkamertje heb genesteld bij de centrale verwarming vallen m'n ogen weer dicht. Terwijl ik toch net uit bed kom. Eerst is het oranje, en links dreutelt Radio 1. "In je laatste boek heb je duidelijk meer afstand genomen, hè?" Dan is het zwart.

Eugène Baak

Kopij voor het Bulletin inleveren bij onderstaande contactpersonen voor het gemelde tijdstip, in de week voorafgaand aan de publicatie. Met vragen of opmerkingen kunt daar ook terecht.

FdAW (vakgr./comm./studiever.): R. Peters, Fac.Bur., Kapoenstraat 2, tel. 883487, voor woe. 12.00 uur.

FdEW (vakgr./comm./studiever.): B. Staveaux, Fac.Bur., Tongerestraat 53, tel. 883705, voor do. 12.00 uur.

FdG (vakgr./comm./studiever.): R. le Doux, Fac.Bur., niveau 3, kamernr. 3226, UNS 50, tel. 881448, voor woe. 12.00 uur.

FdGW (vakgr./comm./studiever.): A. Bastiaens, Bur.Onderwijs, UNS 50, niveau 1, kamernr. 1.249, tel. 881455, voor ma. 12.00 uur.

FdR (vakgr./comm./studiever.): A. Kessen, Bur.Onderwijs, Zwingelput 4, tel. 883004, voor woe. 13.30 uur.

Studenten(sport)ver./studentenpastoraten: N. Plompen, Stud.zaken, Lenculenstraat 26, tel. 883354, voor woe. 16.00 uur.

Instituten behorend bij een faculteit: bij bovengenoemde facultaire contactpersoon.

Uitsluitend berichten die niet onder een van bovenstaande categorieën vallen: PR & Voorlichting, Bouillonstraat 3, tel. 883081, voor vrij. 12.00 uur. Berichten over externe activiteiten worden alleen opgenomen als er plaats is.

UNIVERSITEIT ALGEMEEN

Sluitingsdatum indienen subsidieverzoeken bij RL/SWOL-Universiteitsfonds.

Voor het indienen van een subsidieverzoek aan het RL/SWOL-Universiteitsfonds geldt als eerstvolgende sluitingsdatum: 1 januari 1993. De tijdig en volledig ingediende verzoeken zullen aan de orde komen in de bijeenkomst van de Commissie van Bestedingen op 28 januari 1993. Eerstvolgende sluitingsdatum is: 1 maart 1993.

Aanvraagformulieren kunnen worden verkregen bij Ina Engelen, Bureau Internationale Samenwerking, tel. 043 - 883211. De verzoeken kunnen worden gericht aan:

RL/SWOL-Universiteitsfonds
t.a.v. Ina Engelen, BIS/ISIS
Postbus 616
6200 MD MAASTRICHT

Diesviering, 8 januari 1993

Op vrijdag, 8 januari 1993 gedenkt de Rijksuniversiteit Limburg de zeventiende verjaardag van haar stichting. Ter viering van deze Dies Natalis wordt in de St. Janskerk aan het Vrijthof te Maastricht een academische zitting gehouden. Deze zal aanvragen om 15.30 uur precies.

De Rector Magnificus, prof. dr. M.J. Cohen, zal een openingsrede houden. Vervolgens zal prof. dr. R.S. Reneman, hoogleraar Fysiologie aan de Faculteit der Geneeskunde, de Diesrede uitspreken. Daarna zal aan de Honourable Marc Lalonde, P.C., O.C., Q.C. een eredoctoraat worden uitgereikt. Het eredoctoraat is hem op voorstel van de Faculteit der Gezondheidswetenschappen toegekend op grond van het baanbrekende rapport: "New Perspectives on the Health of Canadians", dat hij in 1974 als Minister van Gezondheid van Canada heeft gepubliceerd. Tenslotte zullen de studentprijzen, ter beschikking gesteld door de Stichting Wetenschapsbeoefening Rijksuniversiteit Limburg, worden uitgereikt.

U wordt tot het bijwonen van deze plechtigheid van harte uitgenodigd. Voor de Diesviering in de St. Janskerk is geen aanmelding vooraf nodig. U wordt verzocht uiterlijk om 15.00 uur uw plaats in de kerk te hebben ingenomen.

De afloop van de plechtigheid is er een receptie in het Oud Gouvernementsaan de Bouillonstraat 1-3, op loopafstand van de St. Janskerk.

De eerste keuze van meeste eerstejaars

RL-AGENDA

**Promoties en inaugurele- of afscheidsre-
sies vinden plaats in de Aula, Tonger-
estraat 53. Informatie: Rectoraat,
tel. 883096/883210**

04-12 Promotie H. Boonen, 12.00 uur
05-12 Promotie T. de Kok, 14.00 uur
06-12 Promotie Y. Graus, 16.00 uur
07-12 Lezing over Chili voor SIB Maastricht,
19.30 in aula Ts53 toegang gratis info:
tel. 043-219996
08-12 Kerstmis RL gesloten
09-12 idem

1993

01-01 SIB Nieuwjaarsactiviteit, info: Ingrid
tel. 883-472863
02-01 lezing prof.dr. M. Anseau, Universi-
teit van Luik, Pharmacological treatment of
anxiety: social and clinical aspects in "Posjet"
psychomedisch streekcentrum Vijverdal om
13.30 uur, toegang gratis
03-01 Dies Natalis, 15.30 uur, St. Jans Kerk
04-01 Promotie B. Krijne-Kubat, 14.00 uur
05-01 Promotie C.H.C. Dejong, 16.00 uur
06-01 Bezoek kunsthal in R'dam tentoon-
stelling over hofcultuur uit Indonesië, kosten
12.50. Info: Oliver (04454-62035)
07-01 Dr. E. Griez, RL: Gezondheidszorg en
onderzoek: wel of niet in overeenstem-
ming?, collegezaal azM nivo 4 om 16.30
uur, toegang gratis

08-01 Promotie W.P.H.G. Verboeket-v/d
Meer, 16.00 uur
09-01 Inauguratie E. Wouters, 16.00 uur
10-01 (dubbel)promotie P. van den Brandt
11-01 P.A. Bausch-Goldbohm, 14.00 uur
12-01 Inauguratie J. Troost, 16.00 uur
01-02 lezing Prof.dr. D'Haenen,
Maastricht, SPECT-beeldvorming bij

depressie, collegezaal azM nivo 4 om 16.30
uur, toegang gratis
04-02 Promotie L.C.M. Vereeck, lic, 16.00
uur
05-02 Promotie G.B.W.E. Voss, 14.00 uur
06-02 Promotie mr. R.E. de Winter, 16.00
uur
07-02 (Dubbel)inauguratie W. Vermeend en
E. Jurgens, 15.00 uur
08-02 lezing dr. L. Bommel, RL: Effecten van
antidepressiva op de slaap: klinische en
theoretische aspecten, collegezaal azM nivo
4 om 16.30 uur, toegang gratis
09-02 Promotie H.A.P. Wolfhagen, 16.00
uur
10-02 Promotie C.A.P. Schröder, 14.00 uur
11-02 Promotie B. Dankbaar, 16.00 uur
12-02/m23-02 Carnaval, RL gesloten
03-03 lezing dr. A. Jansen, RL: Bulimia
nervosa: ontstaan en behandeling, college-
zaal azM nivo 4 om 16.30 uur, toegang
gratis
04-03 Promotie P.H.A.M. Frijns, 16.00 uur
05-03 Inauguratie J.F.M. Smits, 16.00 uur
06-03 Promotie Ph.J. de Korte, 16.00 uur
07-03 Aula gereserveerd
08-03 lezing drs. F. Verhey jr. RL: Psychiatrie
zonder hersenen of neurologie zonder ziel,
collegezaal azM nivo 4 om 16.30 uur
09-03 Promotie A.M. Courtens, 14.00 uur
10-03 Promotie B.A.M. Soute, 16.00 uur
11-03 Aula gereserveerd
12-03 Alternatieve geneeswijzen dag (Reflex)
25-03 Promotie F.W.J. Otten, 16.00 uur
26-03 Inauguratie A.H.R.M. Denie, 16.00 uur
31-03 lezing drs. A.J. Vrijlandt, RIAGG/
Vijverdal, collegezaal azM nivo 4 om 16.30
uur
01-04 Inauguratie H.M. van Praag, 16.00 uur
02-04 Promotie F.L.G. Erdkamp, 14.00 uur
03-04 lezing Prof.dr. Helvoort, 16.00 uur
08-04 Promotie M.J. Korstanje, 16.00 uur

12-04 Pasen, RL gesloten
14-04 lezing prof.dr. P. Jongerius, UVU;
Psychotherapie bij ouderen, collegezaal azM
nivo 4 om 16.30 uur
13 en 14-5 Congres Europees Parlementair
stelsel
16-04 Promotie E.S.C. van Waalwijk van
Doorn, 14.00 uur
16-04 Promotie M.F.J. van Tilburg, 16.00 uur
23-04 Inauguratie M.E. Sluiter, 16.00 uur
28-04 lezing dr. H. Kraan, RL: Angst en
depressie; beangstigende en treurige
schijnverschillen, collegezaal azM nivo 4 om
16.30 uur
07-05 Inauguratie F.C.S. Ramaekers, 16.00
uur
12-05 lezing drs. H. Pomerantz, RIAGG/
Vijverdal; Stelselwijziging, collegezaal azM
nivo 4 om 16.30 uur
14-05 Inauguratie J. Boesjes, 16.00 uur
20-05 Hemelvaart, RL gesloten
26-05 lezing prof.dr. J. Mendlewicz,
VUBrussel, collegezaal azM nivo 4 om 16.30
uur
28-05 Afscheidsrede E. Marres, 16.00 uur
31-05 Pinksteren, RL gesloten
02-06 symposium "Macht" v.d. Emancipatie-
commissie
09-06 lezing prof.dr. F. Verhey sr. RL:
collegezaal azM nivo 4 om 16.30 uur
23-06 lezing prof.dr. F. Kraaymaat, UvA; De
ontwikkeling van kortdurende psychothera-
pie bij ouderen, collegezaal azM nivo 4 om
16.30 uur
30-09 t/m 03-10 Congres voor European
Association of Labour Economists: FdEW/
ROA
09-12 t/m 11-12 Congres Educational
Innovation in Economics and Business
Administration: The Case of Problem-Based
Learning
27 t/m 31-12 verplichte ADV

De meeste huidige eerstejaars studenten van de RL zijn tevreden over de kwaliteit van de RL en de gekozen studierichting. Een grote meerderheid onderschrijft de meeste karakteristieken van de RL. Ze vinden dat je aan de RL praktijkgericht kunt studeren, de mogelijkheid krijgt zelfstandig te werken en dat de RL bij uitstek een innovatieve universiteit is. Ook het contact tussen student en docent en de kleinschaligheid van de RL worden hoog gewaardeerd. Het onderwijssysteem (PGO) was voor 80 procent van de eerstejaars een van de redenen om voor de RL te kiezen, voor de helft van de ondervraagden was het PGO het belangrijkste motief. Dat blijkt uit een onderzoek, Studentenpeil genaamd, onder eerstejaars studenten dat de RL in oktober heeft laten verrichten door Research voor Beleid in Leiden.

Jacques Delors-leerstoel voor Leo Tindemans

Prof. dr. Leo Tindemans, voorzitter van de Europese Volkspartij en oud-premier van België, wordt de eerste houder van de J. Delors-leerstoel. De Jacques Delors-wisselleerstoel is vorig jaar, ter gelegenheid van de Eurotop in Maastricht, ingesteld door de vijf universiteiten van de Euregio in Aken, Diepenbeek, Heerlen, Luik en Maastricht. De benoeming werd bekend gemaakt tijdens de conferentie Maastricht revisited, georganiseerd door het MERIT.

Integrand

Integrand zoekt op korte termijn allochtone studenten die geïnteresseerd zijn in een stage bij o.a. ministerie van binnenlandse zaken, WVC. Kom langs of bel naar Abtstraat 4, kamer 8 en 9 tel: 043-883355/3397. Openingsstijden ma t/m vr 09.00 - 12.30 en van 13.00 - 17.00 uur.

AbvaKabo

Wineke Vlek, vakbondsconsulent van de Abva Kabo, is op maandag dinsdag bereikbaar in UNS 50 k.5.155 (tel.88.1250). In dringende gevallen kunt u ook bellen met Hans Uffing tel: 299775 of met Carla Fröberg tel: 88.1812 of met een mc-lid van uw faculteit of dienst.

ALMA AGENDA

ALMA-ontmoetingsdagen 1993

In november 1993 zullen, in het kader van 175-jarig bestaan van de Universiteit de Liège, de ALMA ontmoetingsdagen in Luik worden gehouden. Indien u met collega's uit Aken, Luik en/of Diepenbeek een wetenschappelijke bijeenkomst over een bepaald thema wilt organiseren kunt u dit kenbaar maken aan dr. G.D. Majoor, ALMA secretaris a.i. Dienst ISIS.

Workshop over radon

Als één van de onderdelen van de ALMA ontmoetingsdagen zal van 3-5 november 1993 een workshop gehouden worden over diverse aspecten van de radioactieve stof radon. Geïnteresseerden kunnen nadere informatie verkrijgen bij prof. J. Garsou, p.a. Administration Recherche/Developpement, Place du 20 Août 7, B400 Liège.

UNIVERSITEITSBIBLIOTHEEK

Andere gang van zaken bij overschrijden uitleentermijn.

Om de beschikbaarheid van de literatuur te vergroten moet per 1 januari 1993 door de lener eerder betaald worden als de uitleentermijn van een boek overschreden. De precieze regeling: een boek kan vier weken geleend worden. Wordt het boek niet op tijd verlengd of geretourneerd dan wordt de lener door middel van een eerste herinnering (rappe)l geattendeerd op het feit dat de uitleentermijn is verstreken. De lener kan het boek verlengen (in ieder geval 5x telefonisch) of retourneren. Verlenging is niet mogelijk als het boek gereserveerd is. Als het boek niet

verlengd of teruggebracht wordt, dan wordt een tweede herinnering verstuurd. Vanaf dat moment kunnen geen boeken meer geleend worden en moet f10,- betaald worden voor elk boek, waarvan de uitleentermijn is verstreken. Wordt hierna het boek nog niet geretourneerd of verlengd dan ontvangt de desbetreffende lener een factuur ten bedrage van de rappelkosten (f 10,- per rappel), de administratiekosten (f 50,-) en de aanschafkosten van een vervangend exemplaar. Voorheen hoefde de lener pas te betalen als een derde herinnering was verzonden; deze derde herinnering is vervallen.

UB rond de feestdagen

Wo 23 en do 24 december: alle locaties vanaf 16.00 uur gesloten
Vr 25 en za 26 december: alle locaties gesloten
Ma 28, di 29, wo 30: alle locaties gewoon geopend; de Bibliotheek Geneeskunde / Gezondheidswetenschappen slechts tot 19.00 uur (ipj tot 21.00 uur).
Do 31 december: alle locaties vanaf 16.00 uur gesloten.
Vr 1 en za 2 januari: alle locaties gesloten
Ma 4 januari: alle locaties pas vanaf 10.00 uur geopend.

VACATURES

Schriftelijke sollicitaties onder vermelding van vacaturnummer op brief en envelop binnen 10 dagen te richten aan de dienst P&O. Interne vacatures gelden uitsluitend voor medewerkers van de RL.

Interne vacature 041

De Faculteit der Rechtsgeleerdheid kent een projectgroep Vrouw en Recht. Het onderzoek van deze projectgroep is ondergebracht bij het VF-Project Rechten van de Mens, maar bestrijkt in feite een ruimer terrein. In het Maastrichtse juridische Vrouwenstudies-onderzoek zal in de (nabije) toekomst vooral de betekenis, in rechtsvergelijkend perspectief, van het internationaal recht voor de rechtspositie van vrouwen object van onderzoek vormen. Binnen de projectgroep wordt thans door twee UD's dissertatieonderzoek verricht en wel op het terrein van resp. huwelijks- en relatievermogensrecht en het penitentiair recht. De projectgroep Vrouw en Recht behoeft personele uitbreiding teneinde mogelijkheden voor onderwijs en onderzoek op dit gebied verder tot ontwikkeling te brengen. De Faculteit der Rechtsgeleerdheid roept daarom gegadigden op voor de functie van **universitair hoofddocent (v/m) in het bijzonder op het terrein van Vrouw en Recht.**

Uw taken: U initieert, verricht en begeleidt onderzoek op het aangegeven terrein. Verder werkt u mee aan de voorbereiding en uitvoering van onderwijs op het gehele terrein van het recht en vooral op het gebied van Vrouw en Recht. Bovendien wordt van u een stimulerende leiding van de Projectgroep Vrouw en Recht verwacht. Tenslotte verricht u ook andere, voorkomende facultaire bestuurstaken. Ten aanzien van de onderzoekscomponent van de functie, wordt van u verwacht dat u breed inzetbaar bent en bereid bent op het terrein van onderzoek samen te werken met andere vakgebieden. Tevens begeleidt u onderzoek van derden.

Meer in het bijzonder gaan, gelet op de vermelde profilering van het Vrouw en Recht-onderzoek aan de RL, de gedachten uit naar iemand die vooral kennis heeft van en belangstelling heeft voor het internationale recht en rechtsvergelijking.

Wat wij vragen: U beschikt over ruime onderzoekservaring, blijkende uit een promotie of gelijkwaardige onderzoeksprestatie op het terrein van het recht, bij voorkeur op het terrein van Vrouw en Recht.

U moet verder aantoonbare belangstelling hebben voor academisch onderwijs en ervaring hebben op dit gebied. Ook ervaring en affiniteit met het begeleiden en opzetten van onderzoek is vereist. Tenslotte beschikt u over goede contactuele eigenschappen.

Wat wij bieden: Salarisering: min. f 6.879,- en max. f 9.282,- bruto per maand, afhankelijk van ervaring.

Aanstelling in deeltijdfunctie behoort tot de mogelijkheden. **Nadere inlichtingen:** Over bovenstaande functie en over het bestaande en voorgenoemde Vrouw en Recht-onderzoek kunnen nadere inlichtingen worden ingewonnen bij mw. mr R. Wolleswinkel (043-883296) en bij mr A.W. Heringa (043-883170).

Interne vacature 042

Bij de vakgroep Gezondheidsethiek en Wijsbegeerte is vacant de functie van

universitair docent(e) voor 1.0 fte

voor 2 jaar

Taken: participatie in het onderwijs van de vakgroep, m.n. in de blokken Filosofie en Theorie voor de Biologische stroom, onderwijs binnen de afstudeerrichting Theorie van de Gezondheidswetenschappen en onderwijs in Cultuur- en Wetenschapsstudies; onderzoek binnen het programma Onderzoek van Gezondheidswetenschappen en Gezondheidstechnologie; bestuurlijke werkzaamheden.

Vereiste kwalificaties: deskundigheid op het grensvlak van gedrags- en levenswetenschappen; theoretische scholing op een van deze terreinen; ruime onderwijservaring en affiniteit met PGO; gepromoveerd, dan wel dissertatie in vergevorderd stadium.

Salaris: minimaal f 3.531,- bruto per maand (schaal 10) en maximaal f 7.754,- bruto per maand (schaal 12).

Info: dr. G. Widdershoven, vakgroepvoorzitter, tel. 881144.

Interne vacature 043

Wegens het vertrek van de huidige medewerkster is bij de vakgroep Huisartsgeneeskunde de functie vacant van **automatiseringsmedewerker (m/v)**

Het betreft een full-time functie met een vast karakter.

Taken:

- Inrichten en beheren van het Banyan Vines netwerk.
- Advisering over de aanschaf van hard- en software
- Beheer van de aanwezige hardware.
- Beheer software, volgen van ontwikkelingen van nieuw op de markt verschenen software pakketten en testen hiervan op de relevante voor de vakgroep Huisartsgeneeskunde.
- Contactpersoon (lokale ondersteuner) t.a.v. ICA.
- Verrichten van alle voorkomende programmeringswerkzaamheden. Hieronder valt zowel het maken van programmatuur t.b.v. data-invoer, -bewerking en -transformatie (dBase) als ook de ondersteuning bij specifieke statistische analyses die niet met standaard statistische pro-

grammatuur (BMDP/SPSS) zijn uit te voeren (Fortran/Pascal).

- Ondersteuning bieden aan de medewerkers Huisartsgeneeskunde op het gebied van soft- en hardware.
- Desgewenst cursussen verzorgen voor medewerkers Huisartsgeneeskunde m.b.t. software-pakketten.
- Uitvoeren van statistische analyses m.b.v. statistische pakketten (BMDP/SPSS).

Een aantal taken zal in nauwe samenwerking en met overleg met de algemeen researchassistente van de vakgroep plaatsvinden.

Functie-eisen:

- Opleiding op HBO-nivo (HTS, HEAO-BI, HIO).
 - Ervaring met een Banyan Vines netwerk.
 - Ervaring met het ontwikkelen van programmatuur in dBase en Fortran of Pascal.
 - Bij voorkeur ervaring met statistische pakketten, zoals MBDP, SPSS.
 - Kennis van statistiek of de bereidheid zich hierin te verdiepen.
 - Goede contactuele eigenschappen en stress-bestendigheid.
 - Vermogen om zowel zelfstandig als in teamverband optimaal te kunnen functioneren.
- Salaris: Max. f 4.534,- bruto per maand (schaal 8 BBRA 1984).

Interne vacature 044

Als gevolg van het vertrek van de voormalige bibliothecaris, de bilocatie van de Universiteitsbibliotheek (UB) over Binnenstad en Randwyck, en de herinrichting van de managementstructuur, zijn bij de UB twee vacatures voor

directieleden/locatieleiders m/v

De locatieleiders, tevens adjunct-bibliothecarissen, voeren samen met de bibliothecaris de directie van de UB. De directie van de UB werkt in teamverband en stemt de taken waar nodig in onderling overleg af. De locatieleider bepaalt het gezicht van de locatie en mede van de UB in zijn geheel.

De locatieleider heeft een voltijdse aanstelling bij de UB, waarvan de helft (0,5 fte.) besteed wordt aan onderstaande taken.

Taken:

- leiding geven aan de betreffende locatie van de UB (Binnenstad of Randwyck);
- voorzitten van het stafoverleg (clusteroverleg) in de locatie;
- zorgdragen voor de financiële en personele beleidsuitvoering binnen de locatie;
- toezicht op de kwaliteit van de totale dienstverlening;
- bijdragen aan de directievoering en beleidsontwikkeling van de gehele UB;
- behartigen van bepaalde portefeuilles binnen de directie;
- waar nodig waarnemen van de bibliothecaris.

Functie-eisen:

- academisch werk- en denkniveau;
 - visie op en affiniteit met het bibliotheekvak en de wetenschappelijke bibliotheek in het bijzonder;
 - besluitvaardigheid en onafhankelijke oordeelsvorming;
 - uitstekende contactuele en communicatieve eigenschappen;
 - ervaring op het gebied van leiding geven.
- Salariëring:
Afhankelijk van ervaring is een maximumsalaris mogelijk van f 8.438,- bruto per maand (schaal 13 BBRA).

Inlichtingen kunnen worden ingewonnen bij de heer J. Gilbert, bibliothecaris, tel. 043-883404.

INTERNATIONALE SAMENWERKING

Europees Universitair Instituut in Florence

Het Europees Universitair Instituut in Florence is een internationaal instituut voor postdoctoraal onderwijs en onderzoek. Het is opgericht door de lidstaten van de Europese Gemeenschap met als doel een bijdrage te leveren aan de Europese culturele en wetenschappelijke vorming. Het instituut verricht wetenschappelijk onderzoek vanuit een Europees perspectief op het gebied van de geschiedenis, economie, rechten, politieke en sociale wetenschappen. Het onderzoek is vaak interdisciplinair van karakter.

Aan het instituut kunnen post-doctorale studenten uit EG-lidstaten een dissertatie voorbereiden om de doctors-titel van het instituut op een van de genoemde vakgebieden te behalen. De duur van het programma is meestal drie jaar. Daarnaast verzorgt het instituut eenjarige programma's vergelijkend Europees en/of internationaal recht (L.L.M.) en Economische studies. Deze programma's worden afgesloten met een diploma. Zowel de opleiding voor het doctoraat als de eenjarige programma's beginnen in september 1993.

De beurzen voor de opleiding tot het doctoraat worden meestal voor drie jaar toegekend. Voor de eenjarige programma's worden beurzen van een jaar verstrekt.

Voor het studiejaar 1993/94 zijn voor Nederlandse kandidaten vijftien beurzen beschikbaar. De hoogte van de beurzen wordt in maart 1993 vastgesteld. Het beursbedrag voor het huidige studiejaar (1992/93) geeft een indicatie voor de toelage van volgend jaar: die bedraagt f 1.850,- per maand, aangevuld met een reis- en een eventuele gezinstoelage. Voorwaarden: kandidaten die een opleiding aan het instituut willen volgen, dienen:

- een doctoraal aan een Nederlandse universiteit, of een daarmee gelijkwaardig diploma aan een buitenlandse universiteit hebben behaald;
- tenminste twee van de officiële talen van de Europese Gemeenschap te beheersen (bij voorkeur Engels en/of Frans).

Aanmeldingen moeten uiterlijk 31 januari 1993 bij het Europees Universitair Instituut binnen zijn.

Voor meer informatie: Ina Engelen, tel. 883211 of: Nuffic, drs. E.W.R. van Roon, tel. 070 - 3510534.

Openingstijden

Het spreekuur 'Studeren in het buitenland' voor studenten en medewerkers wordt gehouden op woensdag- en vrijdagochtend van 09.00 - 11.30 uur in de Studie-Infotheek van Studentenzaken, Oud-Gouvernement, ingang Lenculenstraat, kamernr. 0311.

LET OP: VAN 21 DECEMBER 1992 T/M 5 JANUARI 1993 VERVALLEN DE SPREKUREN

STUDENT EN ZAKEN

Kerstsluiting

Tussen Kerstmis en Nieuwjaar, 24 dec. - 1 jan., is de gehele Dienst

Studentenzaken gesloten. Alleen het Kamerburo blijft geopend.

Studentendecanaat

Sluiting Kerstmis 17 dec. tot 1 jan. Open spreekuur studentendecanen: di. en do. 14.00-16.00, wo. 17.00-19.00 u. Len.26, k. 0310B. Tel. spreekuur ma. t/m vr. 13.30-14.00 u., tel. 883354 (ook voor afspraken).

Studentenpsycholoog

Voor een gesprek met de studentenpsycholoog Ruud van den Berg, kun je een afspraak maken via het secretariaat Studentenzaken, Len.26, kamer 0310B, 883354.

Training faalangst

Op 11 januari 1993 start er een training faalangst voor studenten. de training wordt verzorgd door de studentenpsycholoog Ruud van den Berg. Voor informatie en/of aanmelding kan men contact opnemen met het secretariaat dienst Studentenzaken (tel. 883354).

Steunpunt Studiefinanciering

Openingstijden: ma. t/m vr. 09.00-12.00 u. en 14.00-16.00 u., tel. 06 - 3 21 21 51, Len.26.

Studie-Infotheek

In de Infotheek is informatie aanwezig over het wetenschappelijk- en het HBO-onderwijs in Nederland en over nascholingsmogelijkheden. Ook zijn er arbeids-marktgegevens, vacaturebladen en de zaterdageditie van de grote dagbladen aanwezig. **Intermediair Jaar-boek:** studenten die van de uitgever Intermediair Jaar-boek een kaart hebben ontvangen, kunnen op vertoon van deze kaart in de Infotheek het boek ophalen tijdens de openingsuren. **Sluiting Kerstmis:** Van 23 dec. tot 1 jan. is de Infotheek gesloten. Openingstijden: ma. di. en do. 14.00-16.30 u en wo. 16.00-19.00 u en vr. 09.00-12.00 u, Len.26, kamer. 0311, Tel. 883351.

Centrale Studenten Administratie

Studenten dienen zo spoedig mogelijk hun adres-wijzigingen schriftelijk door te geven aan de Centrale Studentenadministratie. Openingstijden CSA: ma. t/m do. 13.30-16.30 u. en vr. 09.00-12.00 u.

Agenda RKSv Servatius

Iedere wo.-avond is er mensa om 18.30 u. Opgeven voor wo.-middag 12.00 u. (Kosten: f5,- leden/ f6,50 introducés). R.K.S.V. Servatius, Boschstraat 97, 6211 AW, Maastricht, tel. 211126.

R.K. Studentenpastoraat

Het R.K. studentenpastoraat organiseert iedere do.-avond om 19.30 u. en iedere zo.-morgen om 10.30 u. een H.Mis. Deze mis vindt plaats in de sociëteit op Boschstraat 97 en wordt voorgedaan door studenten-pastor dhr. F. Peró. Na afloop is er koffie.

Agenda ÆGEE Maastricht

Elke week om 22.00 u. borrel in de Metamorfoos.
Dec./jan.: skireis georganiseerd door Ægee Amsterdam.
Spreekuur Ægee Maastricht is elke ma-vr van 11.30 tot 12.30 u. op de typkamer, tel: 883071.

DOPE

Er is iedere ma. (15.00-16.00 u.) en do. (11.00-12.00 u.) spreekuur in de DOPE-kamer, OG 0.203, tel. 883263.
Om lid te worden van DOPE dien je o.v.v. naam, adres en tel.nr. een tientje te storten op: bankrekeningnr. 57.69.86.763, ABN-AMRO Maastricht, t.a.v. Vereniging DOPE. Student let op uw saeck!

Agenda SIB

Vr. 18 dec.: De Chileense ambassadeur brengt op uitnodiging van werkgroep Latijns-Amerika een bezoek aan SIB-Maastricht. Samen met zijn cultureel- en econo-misch attaché zal hij een lezing verzorgen over Chili (en dan hebben we het niet over eten). Locatie is de Aula, TS 53. Aanvang 19.30 uur. Entree is vrij.
Zo. 3 jan.: De traditie wordt voorgezet; het nieuw-jaarseten vooraf gegaan door een nieuwjaarswandeling, georganiseerd door de Activiteiten Commissie. Dit alles zal plaatsvinden in de 'petit suisse'. Het tijdstip van vertrek en de kosten staan nog niet vast. Voor meer info kun je terecht bij Ingrid (472863).

Integrand

Integrand is nu gehuisvest in de Abtstraat 4 6211 LS Maastricht, tel. 043-883355/97. Dagelijks open van 09.00-12.30 u. en van 13.30-17.00 u. Kom je inschrij-ven voor werkopdrachten op academisch niveau.

MST

Een interessante werkopdracht ligt nu op loopafstand! **Wij zijn verhuisd naar Abtstraat 4, tel. 883927.** Kom gerust langs voor meer informatie en een kop koffie. Ma. t/m vr. van 13.30 u. tot 16.30 u.

Agenda Tafelstraat 13

Ma. 4 jan.: 20.00 u., Toneelrepetitie.
Di. 5 jan.: 18.00 u., koorrepetitie.
Wo. 6 jan.: 16.00 u., Liturgiegroep (Stategaard 7). 18.00 u., Yoga-groep B. 20.00 u., Spiritualiteits-groep. 20.00 u., Filosofiegroep (vervolg Rousseau).
Do. 7 jan.: 17.00 u., Nieuwjaarsreceptie.
Nieuwe folder op aanvraag, 215651. Je kunt je nu opge-ven voor een nieuwe groep. Een voorspoedig nieuwjaar!

STUDIUM GENERALE

In de week van 25 jan. start het Studium Generale weer met cursussen beeldende vorming. Bij deze cursussen hebben studenten voorrang, maar deelname staat ook open voor medewerkers van de Rijksuniversiteit Limburg en de Hoge Hotelschool Maastricht. De cursussen bestaan uit 10 lessen en vinden plaats in het Lösstheater (Achter de Barakken 31a) met uitzondering van de cursus otografie, die vindt plaats in het CCV-gebouw (Herbenusstraat 89). Inschrijven dient te geschieden vóór 18 jan. bij het bureau SG, tel.: 043-883540 (van 9.00 tot 12.30 uur).

Het betreft de volgende cursussen:

- Zw/w fotografie voor beginners**
's maandags van 15.30 tot 18.00 uur
Kosten: f 95,- (studenten) / f 130,- (medewerkers)
- Portret- en modeltekenen**

's maandags van 20.00 tot 22.00 uur
Kosten: f 130,- (studenten) / f 165,- (medewerkers)

Tekenen naar de waarneming

dinsdags van 20.00 tot 22.00 uur
Kosten: f 95,- (studenten) / f 130,- (medewerkers)

Grafische vormgeving

's woensdags van 16.00 tot 18.00 uur
Kosten: f 95,- (studenten) / f 130,- (medewerkers)

Model in kleur

's woensdags van 20.00 tot 22.00 uur
Kosten: f 130,- (studenten) / f 165,- (medewerkers)

Aquarelleren

donderdag van 16.00 tot 18.00 uur
Kosten: f 95,- (studenten) / f 130,- (medewerkers)

Schilderen

donderdag van 20.00 tot 22.00 uur
Kosten: f 95,- (studenten) / f 130,- (medewerkers)

LV&S

Danscursus

Ma. 11 jan. start cursus dans olv C. Nix (projectgroep dans). Plaats: CCV creatief centrum, Herbenusstr. 89. Tijden: 19.00-20.00 u. beginners 20.00-21.00 u. (iets) gevorderd. Max. aantal deelnemers is 15 per cursus. Kosten: f 45,- sportkaart verplicht. Opgeven bij LV&S. **Info-avond:** ma. 14 dec. tijdens de open lessen in het CCV om 19.00 en om 20.00 u.

Fitnesscursussen

In de week van 4 jan. starten wederom fitnesscursussen voor beginners en gevorderden. Cursusduur: 3 lessen van 1 uur. Plaats: sporthal Randwijck. Kosten: f 20,- voor de licentie en f 10,- voor de cursus. Inschrijven bij buro LV&S. Sportkaart verplicht.

Geen lessen

21 dec. t/m 1 jan. '93 ivm kerstvacantie. Tijdens deze periode zijn tevens de balie en het secretariaat van buro LV&S gesloten.

Golf beginnerscursus

Wo. 13 jan. start beginnerscursus golf olv R. Kok. Dag/tijd: 13.45-15.15 u. Cursusduur: 5 lessen. Plaats: sporthal Randwijck (indoor) en de Driving Range vd Dousberg (outdoor). Kosten: f 40,- incl. materialen en balles (excl. entree vd Dousberg = f4,- per keer bij outdoor training). Inschrijven bij buro LV&S. Sportkaart verplicht.

Nachtzaal hockey toernooi

In de nacht van wo. 20 op do. 21 jan. '93 organiseert LV&S het nachtzaal hockey toernooi in sporthal Randwijck olv R. Boersma en Tierrloff. Max. aantal teams is 12 (min. 8 en max. 10 personen per team). Aanvang: 23.00 u. Kosten: f 10,- voor sportkaarthouder, f 15,- voor niet-sportkaarthouders (incl. ontbijt). Inschrijven voor 11 jan. bij LV&S.

Sportkaarten halve prijs

Vanaf 1 februari '93 zijn alle sportkaarten /zwemabonnementen bij buro LV&S verkrijgbaar voor de helft van de prijs (geldig t/m juni '93).

Yoga cursus

Do. 14 jan. '93 starten 2 yoga cursussen olv M. Heyligen. Tijd: 17.30-18.30 u. of 18.45-19.45 u. Cursusduur: 13 lessen. Plaats: RL-gebouw (faculteiten 1), P. Debeplein 1 kamer 0.126. Kosten: f 40,- sportkaart verplicht. Inschrijven bij LV&S.

Zwemmend redden

Di. 19 jan. start een beginnerscursus zwemmend redden olv de Maastrichtse Redding Brigade. Cursusduur: 6 lessen. Tijd: 21.00-22.00 u. Plaats: zwembad de Dousberg. Kosten: f 12,50 sportkaart verplicht. Inschrijven bij LV&S.

WETENSCHAPSWINKEL

De Wetenschapswinkel is een afdeling van de Dienst Studentenzaken die studenten de gelegenheid biedt hun onderwijsinspanningen te combineren met maatschappelijke dienstverlening. Bovendien doet men ervaring op met klantgericht werken. Geboden wordt o.a.: kan-toel-faciliteiten en publiciteit voor het eindrapport.

Momenteel zoekt de wetenschapswinkel studenten voor:

- Een aantal onderzoeken op het terrein van vrouwen en gezondheid (Gezondheidswetenschappen). Onderwerpen: seksueel geweld, vrouwen gezondheidscentra, vrouwenhuis Oostermaas, emancipatorisch vormingswerk, vrouwelijke vluchtelingen, kinderopvang, politiek actief vrouwen.
- Een woonlasten onderzoek (Economie). Voor dit onderzoek is een aanstelling als studentass. mogelijk.
- Een juridisch onderzoek: Wat is de derdenwerking van bestuursconvenanten, met name wat betreft rechtsbescherming?

De onderzoeken kunnen als onderwijsverplichting gelden: jaarwerkstuk, opstel, paper, (eind)scriptie. Begeleiding vanuit de faculteiten is toegestaan.

Meer info: Looiersgracht 14, tel: 883120/883529.

ECONOMIE

Blok organisatiestructuur

De verplichte literatuur bij het blok Organisatiestructuur (code 5019) R.L. Daft, Organization Theory and Design, 4e druk, West Publishing Company, St. Paul, 1992. ISBN: 0-314-93365-4.

Spreekbaar vaste commissie voor de examens

Het spreekuur van de VCE op donderdag 24 december komt te vervallen evenals de spreekuren op dinsdag 29 december en donderdag 31 december.

Afwezigheid studie-adviseur doctoraal

Van 21 december tot en met 4 januari is Monique Welten, de studie-adviseur voor de doctoraalstudenten, niet aanwezig. Afspraken voor die tijd kunnen worden gemaakt via het secretariaat, tel. 883828.

Onderwijsbalie

De Onderwijsbalie van de FdEW is **GESLOTEN** in de periode 21 december 1992 t/m 1 januari 1993.

Studeren in het buitenland

Een laatste algemene informatiebijeenkomst over de studenten-uitwisselingsprogramma's 1993/1994 wordt gehouden op: 05 januari 1993 om 16.00 uur in kamer 1001.

Gedurende de maand januari zal het mogelijk zijn om de studiegidsen van de buitenlandse faculteiten te raadplegen, alsook advies in te winnen over de keuze die het beste past bij de individuele studie-trajecten.

Reductiebureau Economie

Studenten die in blokperiode 3 het blok 4007V "Kennissystemen" gaan volgen, moeten zich inschrijven voor de OU-cursus die bij dit blok hoort. Kosten zijn f130,- en afname is verplicht.

Voor de vaardigheid "Financiële rekenkunde en levensverzekeringswiskunde" kan ingeschreven worden voor het bijbehorende materiaal. Het bedrag van f25,- moet aanbetaald worden.

Agenda EFM

Begin februari

Mercurius organiseert lezingendag in het kader van Financiering.

10/11 februari

Alfa organiseert tweedaagse excursie naar Amsterdam met bezoeken aan DNB en de Optiebeurs.

17 februari

Alfa organiseert lezing 'Arbeidsvoorwaarden en transfers in het betaald voetbal', door Th.J. van Seggelen van de VVCS.

4 maart

Alfa organiseert excursie naar de Amerikaanse ambassade in Den Haag.

11 maart

Alfa organiseert lezing in het kader van blok 1.3. 'Excentrieke lastendruk verplettert het Nederlandse beroeps- en bedrijfsleven', door dhr. Horringa.

Data onbekend, maar in derde blok presenteert de MMA een overzicht van bekroonde commercials door Sawa Reel. Tevens organiseert men een excursie naar de Gulpener Bierbrouwerij.

11-16 april

Mercurius organiseert studiereis naar Barcelona.

24-29 april

Alfa organiseert zesdaagse studiereis naar Budapest.

Kantooruren Imperator: woensdagen van 10.00 - 12.00 uur in k.0083.

Kantooruren Mercurius: dinsdagen van 10.00 - 12.00 uur en donderdagen van 14.00 - 16.00 uur in k.0081, tel. 043-883779.

Kantooruren MMA: dinsdagen en donderdagen van 12.00 - 13.00 uur, k. 0081, tel. 043-883779.

SIGMA

De beleggingsstudievereniging SIGMA organiseert op 23 januari "de Beleggingsdag '93". Programma: o.a. lezingen, workshops en beurs-simulatiespel. Voor informatie: 043-255473

ALGEMENE WETENSCHAPPEN**Gesloten**

Het Faculteitsgebouw is tussen Kerst & Nieuwjaar gesloten.

Vanaf 4 januari zijn we weer allemaal aanwezig.

Prettige Feestdagen!

Inschrijven kunstpracticum blok 1.4

Studenten die in blok 1.2 niet aan het kunstpracticum hebben deelgenomen, kunnen zich vanaf maandag 14 december tijdens de balie-uren inschrijven voor "Poëzie" (max. 30 deelnemers) of "Kunsthandel, -markt en -beurs" (max. 30 deelnemers). Ook de cursus "Opera" die in augustus '93 zal plaatsvinden, kan als onderdeel van het kunstpracticum worden beschouwd (inschrijving voorlopig nog onbekend). Inschrijving is al mogelijk, hoewel de details nog niet bekend zijn.

Openingstijden onderwijsbalie:

maandag van 09.30-10.30 uur

woensdag van 11.30-12.15 uur

vrijdag van 11.30-12.15 uur

Locatie: Kapoenstraat 2, begane grond

Bij de balie verkrijgbaar: de gecorrigeerde versie van de studiegids en de foto's van de propaedeutische uitreiking.

Fietsenoverlast Nieuwenhof

Door omwonenden van De Nieuwenhof is onlangs een klacht ingediend bij het CvB over het overmatig (en nonchalant) parkeren van fietsen op de toch al smalle trottoirs aan de Zwingelpuut. Ook CWS studenten hebben regelmatig onderwijsactiviteiten in De Nieuwenhof, en we willen jullie dan ook met klem verzoeken om je fiets te stallen aan de achterzijde van het gebouw, in de daarvoor bestemde fietsenrekken.

Agenda CWSV Orakel

Dinsd. 5 Jan. Nieuwjaarsborrel v.a. 17:30 Kapoenstraat

8,9 en 10 Jan. Introweekend. Aanmelden nog mogelijk: z.s.m. in de Orakelkamer

Dinsd. 2 Febr. ALV

Orakel!

Vanwege de devaluatie van de pond, kunnen wij het boek van Mackenzie (blok 2.3) nu aanbieden voor een lagere prijs. Mensen die reeds betaald hebben kunnen geld terug krijgen in de kamer.

Openingstijden Orakelkamer. Kapoenstraat K.0038:

Maandag tot Donderdag 13:00-15:00

Lid worden kan nog! Maak f25,- over op rek. 86.59.85.103 SNS

Bank Maastricht. O.v.v.: "Contr.92-93" en je telefoonnummer.

Of kom even langs in de kamer.

GEZONDHEIDSWETENSCHAPPEN**Vrijstellingsregeling Vaardigheidstrainingen GW**

De regeling staat opgenomen in de studiegids op pag. 273; Vrijstellingen voor trainingen dienen uiterlijk 6 weken voor aanvang van het blok waarin de training wordt gegeven, schriftelijk aangevraagd te worden. Hiervoor zijn standaardformulieren te krijgen bij het secretariaat Vaardigheidsonderwijs GW, kamer 5.403. Bij dit formulier moet een bewijs-

stuk van de opleiding worden gevoegd, waaruit blijkt dat een vergelijkbare training reeds is gevolgd.

Vacatures redactie Nieuwsblad GW

Binnen de redactie van het Nieuwsblad Gezondheidswetenschappen bestaat behoefte aan uitbreiding met enkele leden uit zowel de wetenschappelijke staf en medewerkers als studenten van de faculteit. Informatie kan worden ingewonnen bij mr. L. Op 't Hoog, directeur FdGW, tel.: 881739.

Gezocht twee studenten voor het Dagelijks Bestuur Onderwijs

Het Dagelijks Bestuur Onderwijs (DBO) houdt zich bezig met de centrale coördinatie en het management van het onderwijs. Samen met de portefeuillehouder onderwijs en de voorzitters van de curriculumgroepen vergader je over de dagelijkse werkzaamheden met betrekking tot onderwijs. De voorzitters van de Examen-commissie en de Studierichtingscommissie nemen ook deel aan dit overleg. Heb je belangstelling voor onderwijs en vind je het belangrijk dat studenten in facultaire overlegorganen zitten, bel dan voor 16 december, ook voor informatie: Kristel Logghe 618913 of Mieke Pollmann 622043.

Informatiebijeenkomst eerstejaars GVO Doorstroom-studenten

Dinsdag 12 januari a.s. van 15.30 - 16.30 uur vindt een informatiebijeenkomst GVO plaats in kamer 0.124, Deb. 1, speciaal voor eerstejaars doorstroom-studenten. Tijdens deze bijeenkomst wordt je door de diverse coördinatoren geïnformeerd over trainingen en de organisatie van stages en wordt de mogelijkheid geboden kennis te maken met leden van de vakgroep GVO. Wij nodigen je met klem uit bij dit informatie-uur aanwezig te zijn. V. Damoiseaux, coördinator doorstroom GVO.

Blokttoets M&T van GVO

In de zomer van 1993 vindt er een extra herkansing plaats van het blok Methoden & technieken van GVO. Let op nadere mededelingen hierover in de Observant.

Symposium rond Lalonde

Ter gelegenheid van de toekenning van een eredoctoraat in de Gezondheidswetenschappen aan Marc Lalonde (Québec, Canada). Op vrijdag 8 januari 1993 zal tijdens de diësviering van de RL een eredoctoraat in de GW worden toegekend aan Marc Lalonde. Hieraan voorafgaand wordt een symposium georganiseerd. Tijdens het symposium zullen als sprekers optreden: M. Lalonde, voormalig Minister of National Health en Welfare, Canada, dr. I. Kickbush, World Health Organization, Regional Office for Europe, Copenhagen, prof. dr. H. Philipsen, vakgr. Medisch Sociologie, FdGW, Rijksuniversiteit Limburg. Symposiumvoorzitter is dr. E. de Leeuw, vakgr. Gezondheidsethiek en Wijsbegeerte, FdGW, Rijksuniversiteit Limburg. Het symposium zal plaatsvinden in de 'Blauwe zaal' in het gebouw van de FdGW, Universiteitssingel 50 te Maastricht. Aan het symposium kunnen maximaal 175 personen deelnemen, acceptatie in volgorde van aanmelding. Aanmelding dient te geschieden vóór 24 december 1992. Aan het symposium zijn geen kosten voor deelname verbonden. Voor informatie en aanmelding kunt u terecht bij: C. Evers, Faculteitsbureau FdGW, tel.: 043-881738/1739.

Voortgangstoets Milieugezondheidskunde

Woensdag 13 januari a.s. wordt voor alle studenten MGK de voortgangstoets van Milieugezondheidskunde afgenomen. Afname vindt plaats in het MECC te Maastricht, aanvang exact om 13.30 uur tot 17.30 uur. Vanaf 13.00 uur kunt u in de zaal plaatsnemen. Plaatsindeling is op studentnummer. De koffie kost f 2,00 per beker. Raadpleeg vooraf het Reglement van Orde (zie studiegids MGK 1992/1993, blz. 91). De voorlopige antwoordsleutel ligt om 17.30 uur aan de balie van lokatie Universiteitssingel 50. Een geldige collegekaart is verplicht!

Voortgangstoets FdGW

Woensdag 13 januari a.s. wordt voor alle studenten (behalve de deeltijders) de voortgangstoets van de Faculteit der Gezondheidswetenschappen afgenomen. Afname vindt plaats in het MECC te Maastricht; aanvang exact 13.30 uur tot 17.30 uur. Vanaf 13.00 uur kunt u in de zaal plaatsnemen. Indeling: op studentnummer, te beginnen met nr. 86.001. Ouderejaars studenten (88/87/86) kunnen zich tot 1 januari 1993 inschrijven tijdens het spreekuur bij E. van Eijsden, kamer 1.235. De koffie kost f 2,00 per beker. Voor het Reglement van Orde wordt verwezen naar de studiegids FdGW 1992/1993, blz. 340. De voorlopige antwoordsleutel ligt om 17.30 uur aan de balie van lokatie Universiteitssingel 50. Gebruik een HB-potlood. **Een geldige collegekaart is verplicht!** leg deze bij binnenkomst links vooraan gereed op uw tafel. Kom op tijd want na 14.00 uur wordt u niet meer in de zaal toegelaten. Tot een week na afname van de toets kunt u opmerkingen (1 opmerking per vel) op bovengenoemde kamer afgeven, opsturen of in de brievenbus van het Bureau Onderwijs deponeren. Let op: Gelieve uw antwoordformulieren in de zaal bij uw surveillant in te leveren!!

Computerlandschap Gezondheidswetenschappen & geneeskunde (fac.1)

De voorlichtingstijden voor de DOS-computers (tekstverwerking) in zaal 0.119 worden per 7 december gewijzigd naar de volgende tijden: maandag en donderdag van 13.00-17.00 uur en dinsdag en vrijdag van 9.00-13.00 uur. Gebruik naam/passwoord combinaties om op de computer te kunnen werken kunnen alleen op bovenstaande tijden afgehaald worden op vertoon van collegekaart. De openingstijden van de computer-ruimte zelf blijven ongewijzigd. Dit zijn de volgende tijden: maandag t/m vrijdag van 9.00-21.00 uur en zaterdag van 10.00-16.00 uur met uitzondering van de dagen waarop het gebouw i.v.m. feestdagen gesloten is.

GVO-TRIANO wijziging

Op woensdag 6 januari 1993 organiseert GVO-TRIANO een nieuwjaarsborrel. Vanaf 17.00 u is iedereen welkom in de Spiegelzaal (Kapoenstraat 2) om een toast uit brengen op het nieuwe jaar onder het genot van drank, live-muziek (!) en lekkere hapjes. De eerste borrel krijg je van TRIANO! De uiterlijke inschrijfdatum is 18 december (voor de kerstvakantie opgeven dus). Je kan je opgeven (persoonlijk of telefonisch) bij Angela (043-619994) of Astrid (04750-40400). We hopen jullie daar allemaal te zien. Tot dan!

Agora

Agora wenst jullie een hele prettige vakantie, een ontzettend gaaf begin van het nieuwe jaar en feest verder op het Agora nieuwjaarsfeest op 6 januari 1993!!!

Stage Davos Zwitserland

Vanaf februari 1993 is er voor studenten GVO gelegenheid om gedurende 1 jaar als vrijwilliger (gvo-functie) in het astmacentrum van Davos te werken. In deze periode is er gelegenheid om je stage te vervullen. Wat heeft het astmacentrum je te bieden: een stageplaats, huisvesting vrij, onkostenvergoeding, 2 x in deze periode op hun kosten naar Nederland en goede secundaire voorwaarden. Interesse? Neem dan deze maand nog contact op met Dhr. Deenen tel Astmacentrum 09-4181469333 (Je mag Dhr. Deenen s'avonds ook thuis bellen 09-4181463496). Advertentie is geplaatst door Ilse Mesters, vakgroep GVO, tel. 882227

Openingstijden balie- en spreekuur Bureau Onderwijs per 1 januari 1993

Per 1 januari 1993 worden alle GW en MGK studenten alleen tijdens de balie- en spreekuren geholpen. Spreekuur is van maandag t/m vrijdag van 10.15-11.15 uur en van 15.15-16.15 uur. De balie is open van maandag t/m vrijdag van 10.30-11.00 en van 15.30-16.00 uur.

RECHTSGELEERDHEID**Balietijden Bureau Onderwijs**

Maandag t/m vrijdag van 10.15-11.15 uur en van 14.15-15.15 uur. Op maandagavond is de balie ook geopend van 20.00-21.00 uur.

Balie gesloten

Vanaf 21.12.1992 t/m 01.01.1993 is het Bureau Onderwijs en dus ook de onderwijsbalie gesloten.

Aanmelden blok 4 dagopleiding

Vanaf 1 februari 1993 zijn de aanmeldingsformulieren voor blok 4 verkrijgbaar aan de balie. Inschrijving uiterlijk voor 1 maart 1993.

Toetsen blok 1 avondopleiding

Maandag 21.12.1992 18.30-21.30 uur Sporthal De Heeg Inleiding Nederlands Recht, Rechtshandeling, Rechtshandhaving, Criminaliteit, Arbeid.

Dinsdag 22.12.1992 18.30-21.30 uur Sporthal De Heeg

Practicum Methoden I (Tekstanalyse), Rechtsgeschiedenis.

Adres Sporthal De Heeg: Roserye 500 te Maastricht

Colleges en lezingen

18.12: college Overheid 11.00-13.00 uur Collegezaal Jezuitenklooster

05.01: college Overheid 11.00-13.00 uur Collegezaal Jezuitenklooster

06.01: college Recht, markt en staat 13.30-15.30 uur Collegezaal

Jezuitenklooster

06.01: college Bedrijf Nederlands en Fiscaal recht door

C. Schwarz 16.00-18.00 uur Collegezaal Jezuitenklooster

08.01: college Overheid 11.00-13.00 uur Collegezaal Jezuitenklooster

08.01: college Huurrecht "Huurprijsregulering" 13.00-15.00 uur Practicumruimte Nieuwenhof

12.01: college Overheid 11.00-13.00 uur Collegezaal Jezuitenklooster

13.01: college Fiscaal Vennootschapsrecht 11.00 uur Statenzaal

Gouvernement

13.01: college Recht, markt en staat 13.30-15.30 uur Collegezaal

Jezuitenklooster

15.01: college Overheid 11.00-13.00 uur Collegezaal Jezuitenklooster

15.01: college Huurrecht "Overnameperikelen, voorzieningen aan het

gehuurde" 13.00-15.00 uur Practicumruimte Nieuwenhof

27.01: vragenuur Recht, markt en staat 13.30-15.00 uur Collegezaal

Nieuwenhof.

Fietsers opgelet!

I.v.m. klachten van overlast voor de omwonenden heeft de faculteit een vriendelijk doch dringend verzoek de fietsen niet meer aan de voorkant van de Nieuwenhof te plaatsen. Op de parkeerplaats van de Nieuwenhof is meer dan genoeg plaats om de fietsen te stallen. Bij voorbaat dank voor de medewerking.

Rokers opgelet!

In de koffiekelder van het Oud Gouvernement geldt een ABSOLUUT ROOKVERBOD.

Bericht van Bureau Stages

- Studenten die in het studiejaar 1993-1994 een stage willen volgen bij de Provincie Limburg moeten zich voor 8 januari a.s. melden.

- Er is een stageplaats voor + zes maanden bij het Ministerie van Onderwijs vanaf half januari a.s. voor studenten met kennis van Europees recht. Aanmelden met spoed.

- KNP Papier Hilversum heeft een scriptie-onderwerp voor een vierdejaars student met belangstelling voor ondernemingsrecht. Aanmelden met spoed.

Conference of YES-Europe: "Maastricht; Problems and Opportunities for a Common Foreign and Security Policy".

Young Europeans for Security (YES) is a European Youth movement for peace and security. YES wants to stimulate the awakening consciousness of common security interests and of peace and democracy as important values in the European democracies. It wants to create a platform for discussing, formulating, and promoting the European identity in international relations, in particular in the field of security and defence. YES tries to fulfil its aims by organizing conferences, seminars and study visits for its members and other young people that take an active interest in the questions of security and defence. We define security not only in a military, but also in a socio-economic, cultural and environmental sense. YES brings together students, post-graduates and young professionals from Western European and other countries in order to promote contacts and understanding.

This year YES-Europe is organizing its Seventh Annual International Conference under the title: "Maastricht; Problems and Opportunities for a Common Foreign and Security Policy". During this Conference the following topics will be discussed: changes on a common European security and foreign policy; implications of ways of association between countries from Western, Central and Eastern Europe; the role of nationalism; the role of international organizations; the role of international youth-structures in politics; and the idea of neutrality in the new Europe. The speakers are among others: Mr. Baron B.J.M. Van Voorst tot Voorst, the Netherlands State Secretary of Defense; Ambassador A. De Franchis, Deputy Secretary-General of NATO; Prof. dr. J. Voorhoeve, director Institute for International Affairs "Clingendael" Ambassador D. O'Leary, Ambassador for Ireland in the Netherlands; Ambassador Csejtie, Ambassador for Hungary in the Netherlands; and many others. The audience,

young people from East, West and Central Europe and North America, are invited to take an active participation in the discussions with the speakers. But also between the participants themselves. The working language will be English.

The Conference will take place at Friday 4th - Monday 7th December, in the Conferencecentre "Ockenburgh", in The Hague. The fee for participation will be DFL 175,- for persons under 28 years of age, and DFL 250,- for persons above 28 years of age. The fee includes registration, accommodation, meals, and participation. Thanks to a special EC grant we can offer free participation and accommodation to students, studying in the Netherlands, from Eastern Europe, Spain and Greece within limited numbers, on a first comes first served-basis.

For more information write too: YES-Europe, Postbus 11661, 2502 AR Den Haag. Or phone: 070-3654601/030-538218.

Participanten gezocht voor onderzoek aan de Open universiteit
De Open universiteit te Heerlen zoekt onder de eerstejaars rechtenstudenten participanten voor haar onderzoeksproject "Het bestuderen van schriftelijk studiemateriaal". Het onderzoek vindt op twee verschillende dagen plaats. Op de eerste dag moet je een toets en een vragenlijst invullen. Dit neemt ongeveer twee uur in beslag. Het onderzoek tijdens de tweede dag duurt ongeveer vier uur. Je bestudeert dan een tekst, vult een toets en een vragenlijst in.

- De vergoeding voor de twee dagen bedraagt f 40,-.
- Het onderzoek vindt plaats in de maand februari.
- Het onderzoek vindt plaats aan de RL te Maastricht.
- Alle onderzoeksgegevens worden strikt vertrouwelijk behandeld.
- Aanmelding is mogelijk door de deelnamebon in te vullen en op te sturen.
- Aanmelding s.v.p. vóór 15 januari. Je ontvangt dan tegenbericht voor bevestiging van de aanmelding.
- Een deelnamebon is te verkrijgen aan de onderwijsbalie van Bureau Onderwijs.

Proefpersonen gezocht:

Hernieuwde oproep. Onderzoekers van de Vakgroep Gezondheidsvoorlichting zoeken onder eerste en tweede jaars Rechten studenten proefpersonen voor een tweetal korte computer- onderzoeken naar: taak-evaluatie en taak-simulatie. Beide onderzoeken duren circa 1 uur; verdiensten f. 20,- tot f. 30,-. Opgave en inlichtingen: drs. G. Seijts (882413) en drs. T. Lenderink (882398).

Agenda FIRST Maastricht

- Woensdag 06 januari 1993: lezing over de Barbizonconstructie door Mr. W. Gohres in de Statenzaal in het Oud Gouvernement.

13.30 uur ontvangst met koffie.

14.00 uur aanvang lezing.

Aansluitend om 16.00 uur Nieuwjaarsborrel in D'n Avenceur, consumpties a fl. 1,25.

- Sinds december bestaat er een commissie belangenbehartiging. Zij houdt vanaf januari 1993 iedere week spreekuur in de verenigingskamer in de Nieuwenhof. Zie voor verdere informatie de publicatieborden van FIRST Maastricht.

GENEESKUNDE

Mededeling van Bureau Onderwijs Sluiting tijdens Kerststreeks

In verband met het Kerststreeks is het Bureau Onderwijs FdG en de Informatiebalie FdG gesloten van 24 december 1992 t/m 03 januari 1993.

Belangrijke mededeling voor alle studenten die in september 1990 met de Tweede Fase gestart zijn. Denk eraan dat indien u voor de getuigschriftenuitreiking van 24 maart 1993 in aanmerking wilt komen, u het basisartsgetuigschrift voor de DCE-vergadering van 1 februari 1993 dient aan te vragen. Uw afstudeerdatum dient namelijk in de 30e maand te vallen. Dit betekent dat u op 22 januari 1993 aan alle voorwaarden ter verkrijging van het basisartsgetuigschrift voldaan te hebben.

Voor meer informatie omtrent de start van uw Tweede Fase kunt u contact opnemen met de Centrale Studentenadministratie.

Mededelingen van Bureau Internationale Betrekkingen

GRATIS CURSUS IN ZWEDEN! Sports medicine and sports injuries. 10 week course at Linköping University Sweden. The aim of the course is to make professionals within health care and students in health care studies, i.e. physiotherapists, medical doctors, medical students in their final years, specialist nurses, teachers in sports, aware of sports injuries, their prevention and rehabilitation.

Period of time: March 1, 1993 to May 31, 1993, full time studies. Participants: maximum 25. The course is arranged by the Health University of Linköping within the Erasmus programme.

Voor meer informatie: BIB, Marion Aarts, tel. 881524.

Stichting Tropenkursus voor Kader in Ontwikkelingswerk

organiseert een KADERCURSUS ONTWIKKELINGSWERK. De cursus is bedoeld voor mensen die zich voorbereiden op werken in ontwikkelingslanden en is ook zeer geschikt voor studenten die stage willen gaan lopen

of onderzoek willen gaan doen in de "derde wereld". De cursus start met een tweedaagse bijeenkomst op 29 en 30 januari a.s. Aanmelding voor 10 januari a.s.

Meer informatie bij BIB-FdG, tel. 881524, tijdens spreekuren dinsdag 11.30-13.30 uur en vrijdag 11.30-12.30 uur.

Bij het BIB zijn voor het academisch jaar 1992/1993 in het kader van de Erasmus uitwisselingsprogramma's nog de volgende stageplaatsen (duur minimaal 3 maanden) beschikbaar:

- Frankrijk: St. Etienne (1 plaats)
 - Belgie: Gent (4 plaatsen; Luik (3 plaatsen); Leuven (6 plaatsen)
 - Duitsland: Aken (2 plaatsen); Bielefeld (3 plaatsen); Osnabruck (3 plaatsen GW/VW)
 - Italië: Milaan (1 plaats); Turijn (1 plaats); Perugia (1 plaats)
 - Engeland: Leeds (1 plaats); Edinburg (3 plaatsen, GW/VW)
 - Spanje: Oviedo (1 plaats)
 - Finland: Jyvasky (1 plaats).
- Voor meer informatie: BIB, Marion Aarts, tel. 881524.

Wetenschapsstage Jeugdgezondheidszorg

Van 29 maart t/m 2 juli (blok 3.6 en 3.7) bestaat de mogelijkheid een wetenschappelijk onderzoek te doen bij de afdeling Jeugdgezondheidszorg van de DGD Maastricht. De achtergrond is het voornemen om preventieve logopedie te starten met 2-3 jarige kinderen (nu vanaf 4 jaar), via creches in onderwijsvoorrangsgebieden. De vraagstelling luidt welk aandeel van de kinderen die later logopedische problemen krijgen via vroege opsporing ontdekt kunnen worden. Deze wetenschapsstage biedt de mogelijkheid tot kennismaking met epidemiologische onderzoeksmethoden, alsmede een oriëntatie op de preventieve jeugdgezondheidszorg. Voorwaarde is dat hier twaalf weken aan besteed wordt. Informatie en aanmelding: Carel Thijs, vakgroep Epidemiologie, tel. 882389.

Oké, het is waar, uiteindelijk moet je het zelf doen, maar met de vakkennis en de sfeer van

AUTORIJSCHOOL R. ten BRINK

Op weg naar je Rijbewijs

- *-Lessen in VW Golf
- *-Volgens nieuwe rijprocedure
- *-Verantwoord en doordacht fasenplan
- *-Examengarantie
- *-f 37,50 voor 60 minuten

Telefoon 043-613426
Ook voor theorie en spoedcursussen

patisserie

theo coenegracht

Stationsstraat 5 - Maastricht - Tel.: 043 214550
Heerlijke verse vlaaien en heel veel soorten gebak

Open iedere dag van 8-6
zondag van 9.30-2
Dinsdag gesloten.

10% korting tegen inlevering van deze advertentie.

ACADEMISCHE BOEKHANDEL MAASTRICHT

a z

economie
rechten
sociale wetenschappen
informatica
literatuur

Bouillonstraat 12
043 - 88 30 15

P. Debyeplein 1
043 - 67 12 11

ECS - Economische Computer Service
Bombeydaal 16 6228 GT Maastricht
Tel. 043 - 614.699

ECS 386-SX 33 Color

- 80386-SX 33 MHz, Landmark 2.0 - 42
- 1 MB geheugen, max: 16 MB on board
- 3.5" 1.44 MB floppy disk drive
- 40 MB Seagate harddisk, 22 ms, IDE
- 2 serieel, 1 parallel, 1 game
- 512 kB VGA-kaart, 1024 x 768 x 16
- Mini-Tower, 200 Watt, met display
- extended AT keyboard, 101 keys
- Color SUGA Monitor 1024 x 768 0.28
- Muis, tekenprogramma en toebehoren

1.895,- INCL. BTW
ook 386-DX en 486-DX in elke gewenste configuratie leverbaar

- 4 MB geheugen-uitbreiding ipv 1 MB, **meerprijs 200,- incl btw**
- 80 MB harddisk, 16 ms, ipv 40 MB, **meerprijs 100,- incl btw**
- 105 MB harddisk, 16 ms, ipv 40 MB, **meerprijs 200,- incl btw**

ECS is geopend, 7 dagen per week van 9.00 tot 21.00 uur, maar alleen na telefonische afspraak. ECS geeft 1 jaar garantie!

Café Intermezzo

Tongersestraat 19
6211 LL Maastricht
Tel. 043 - 257866

Keuken open van 12.00 tot 22.00 uur

Dagschotel 11,50

Openingstijden: van 9.00 's morgens tot 2.00 uur 's nachts
Woensdag gesloten

August Hoon

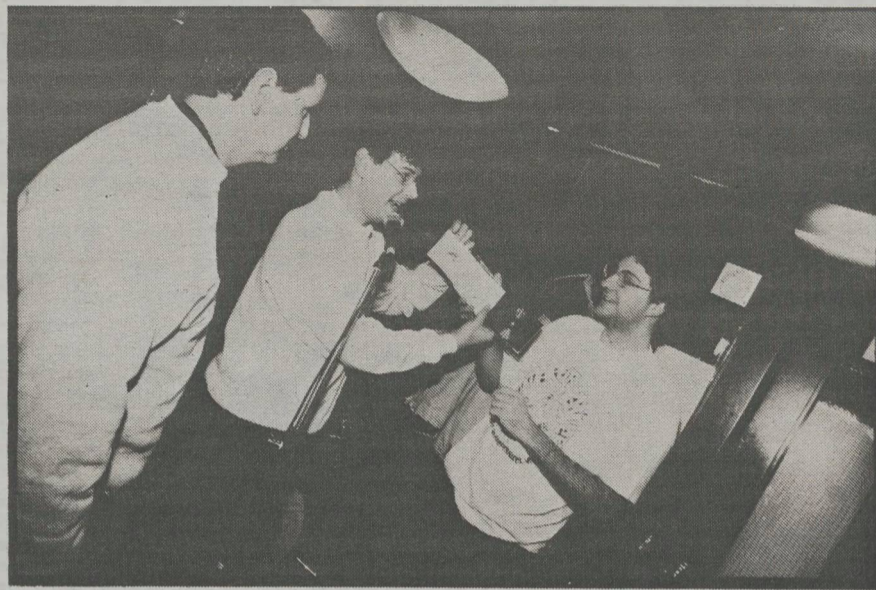
W I J N E N

BRUSSELSSTRAAT 120 - 043-256747
MAASTRICHT

CD-presentatie van Ummer d'r Neaver

Een staaltje 'graffitihoempa'

Hajo Coumou ontvangt de CD van Ummer D'r Neaver (foto Nelis Tutkey)

Wethouder Leenders zou ook nog even komen, had hij gezegd. Om uit de handen van de band het eerste exemplaar van de nieuwe CD te krijgen. Om elf uur is hij er nog steeds niet. Een student die argeloos café Van Sloun binnenstapt krijgt vervolgens een exemplaar en wordt aangesproken met wethouder. "Leuk dat u toch nog gekomen bent."

Het Kerkraadse Ummer D'r Neaver heeft het goed bekeken. De release van de eerste CD 'Made in Limburg' wordt ondersteund met liefst drie presentaties. Een uiteraard in Kerkrade, een in Hulsberg en vorige week was Maastricht aan de beurt. Ummer D'r Neaver -dat betekent: altijd eraan- is alweer elf jaar geleden opgericht. Het kwartet is vooral actief in de maanden voorafgaande aan het carnaval. Daarmee is de muziek aardig geschetst: zowel op 'Made in Limburg' als op het podium is het vooral onverstaanbaar 'gehoempa' wat de klok slaat. De band zingt namelijk in Kerkrads dialect. Over de vasteloavond, sjweiermam (schoonmoeder) en Limburgs bier. Dan is er nog een melig rapnummer en de rock & roll-stamper 'Allemaal 't zelfde petje op', over Hollanders die in de zomer Limburg terroriseren. Een beetje flauw hier en daar, maar de podiumcapriolen van de groep trekken dat wel weer recht. Voormalig rechtenstudent Marc Hermans speelt drums. "Deze presentatie is nog niks," zegt hij. "Normaal hebben we een veel grotere show. Onze zanger verkleedt zich dan als Elvis." Hermans speelt de manager. Na ieder nummer volgt er een grappige dialoog, dat heb ik me tenminste laten vertellen. Want, om met de drummer te spreken, het Kerkrads dialect blijft toch 'het Chinees van Limburg'. Niet verwon-

derlijk dat het even duurt voordat Hajo Coumou begrijpt dat hij naar het podium wordt geroepen. Coumou, derdejaars rechtenstudent, heeft de tekeningen voor de CD van Ummer D'r Neaver gemaakt. Hij neemt de complimenten van zanger Joost Meijs in ontvangst. "Kende dat allemaal versjaon, Hajo?" "Nee, maar dat maakt niet uit." Coumou is al lang blij dat zijn werk eindelijk officieel ergens is geplaatst. Ook al staat zijn naam verkeerd gespeld op het CD-hoesje. Voordat de graffiti-artiest naar Maastricht kwam tekende hij muren en garagedeuren vol, vaak midden in de nacht en meestal in samenwerking met andere schrijvers - want zo noemen grafiteurs zichzelf. Met het werk voor de Ummer D'r Neaver-CD is Coumou's schrijversbloed opnieuw gaan stromen. Inmiddels doet hij mee aan een graffiti-cursus in het CCV-gebouw om zijn tekencarrière sneller op weg te helpen. Met de CD-tekeningen is de eerste stap

gezet. De band heeft Coumou's werk zelfs laten afdrucken op T- en sweatshirts. Een bekend staaltje merchandising dat goed valt bij de Kerkraadse fans. Een kritische noot, dat graffiti toch weinig van doen heeft met de carnavaleske polderhoempa van Ummer D'r Neaver, beantwoordt Coumou met: "Sylvester Stallone heeft ook wel eens in een pornofilm gespeeld." De humor van de band is wat zuidelijker: "Als iedereen die een CD heeft gekocht ons een pilsje geeft krijgen we misschien wel twee of drie pils." Waarna een polonaise wordt ingezet, iemand roept dat het toch zo enorm gezellig is en de eerste bezoekers het voor gezien houden.

Eugène Baak

'Made in Limburg' van Ummer D'r Neaver. Marlstone recordings CD-CDL-9225. Hajo Coumou, graffiti-artiest: 043-258916 (boodschap inspreken).

Gerrit Komrij ontvangt Frans Erensprijs

Over Gods wonder en schaamhaar

Wat kun je verwachten van een schrijver, dichter, essayist, columnist en vertaler die zichzelf "een vrolijke bedrieger" noemt? Afgelopen vrijdag sprak Gerrit Komrij, die in Maastricht was om een dag later de Frans Erensprijs, een Limburgse literaire prijs, in ontvangst te nemen.

De publiek zit tot in de vensterbanken om de schrijver te kunnen zien en horen. Het is vooral dat laatste is een hele toer. Tijdens de afleiding van de avond, georganiseerd door Studium Generale, blijken de microfoons op de colberts van de sprekers veel geruis van de kleding op te vangen. De microfoons helpen evenmin, het tiel stemgeluid van Komrij blijft de hele avond bijna onverstaanbaar.

De Frans Erensprijs te ontvangen (tien- en vijftien gulden) van de provincie Limburg, geeft Komrij een hele eer, vooral omdat de prijs is die door de literatuurkriek en wiensdjes wordt uitgedeeld. Maar, zo schrijft hij cynisch: "Corrupt wordt

Vervolgens draagt hij uit zijn bundel 'Alles onecht: keuze uit de gedichten' een tiental verzen voor. Komrij spot in zijn gedichten met zijn publiek en met zichzelf, hij shockeert en gooit in de laatste regel van sommige gedichten graag het vooraf beweerde omver. Soms ook is hij heel persoonlijk, in verzen waarin hij verhaalt van dozen, laden of kamers die hij liever maar dicht laat. De zaal lacht welwillend om zijn humor, maar als hij 'Liefde' voorleest, waar in smerige details het minnespel tussen "schurft en eczeem" wordt beschreven, klinkt er een geroezemoes. Misschien stuit het sommigen tegen de borst dat hij in de laatste regel de ranzigheid samenvat als "Gods wonder in een notedop". In het laatste gedicht dat hij voorleest, 'Het Komrij-wezen', karakteriseert hij zichzelf als "een hond die steeds begrijpt". Kusters trapt in de val: "Maar er zijn toch dingen die u niet begrijpt?" Komrij reageert direct: "Noem eens iets dat ik zou moeten begrijpen?" Natuurlijk zijn er veel dingen, die hij niet begrijpt. Subsidie voor lesbische fietspaden bijvoorbeeld.

Poëzie is voor hem alles, zoals adem halen. Waarom publiceerde hij dan zo weinig, na zijn bundel 'Alles Onecht', vraagt Kusters. Het blijkt dat Komrij zich niet thuisvoelt in het huidige literaire klimaat. Het is hem

allemaal te slap, te anekdotisch, te sentimenteel, te ouwelijk. Bovendien is er "praktisch geen verschil tussen een oplage en niet publiceren". Poëzie moet volgens Komrij zoveel mogelijk zeggen in zo weinig mogelijk woorden, zoveel mogelijk pure vorm zijn, naar abstractie neigen. Omdat je met woorden werkt, is dat natuurlijk onmogelijk, je moet dan gaan beweren dat het over niets gaat, maar dat kan niet. Over de populaire opvatting dat poëzie gevoelsuitdrukking is, zegt hij: "Dat laten dichters zich graag aanleunen." Komrij begint het schrijven met een woord en "woorden beginnen dan hun eigen emoties te spinnen. Ik houd ze het liefst ver van mij af".

Tenslotte wordt er nog wat met taal gespeeld: Opperlandse oefeningen. Met zinnen als "Er was geen onderons of ik sloeg er wel eens sla uit" demonstreert Komrij dat taal haar eigen waarheid schept. Ook speelt hij met klank: "Is schaamhaar haalbaar als staatszaak?" Met deze brandende vraag nog in het hoofd eindigt het gesprek. Kusters sluit met een citaat uit 'Verwoest Arcadië' (1978): "Zijn leven was al vroeg verliteratuurd, maar later zou hij de literatuur verlevendigen."

Rob van Kan

Agenda

donderdag 17 december
Limburgse schrijvers 91, Ben van Melick, Lucas Hüsgen, Paul Meeuws en Leo Herberghs, Salon Literaire, Stadsbibliotheek, 20.00
Recht als toegepaste psychologie, lezing, Nieuwenhofzaal, 20.00

DeSmet/Het Vege Lijf, theatergroep Het Herstel, Toneelacademie, 20.15
Trianon Parfumé, toneel, Kruis van Bourgondië, 20.30

vrijdag 18 december
Een vreemd paar, komedie M'46, 't Pestbuys, 20.00
Hoog tijd, komedie Dresselbuys/Kraaykamp, Vrijthoftheater.
Trianon Parfumé, toneel, Kruis van Bourgondië, 20.30

zaterdag 19 december
Popworkshops/sessies, City Centrum, Capucijnenstraat, 14.00
Popfestival SAP/Basement-5, Zaal Berghmans, 20.00
Kerstconcert, Universiteitskoor en InterNos Voerendaal, St. Mathiaskerk, Boschstraat, 20.00
Hoog tijd, komedie Dresselbuys/Kraaykamp, Vrijthoftheater, 20.15
Trianon Parfumé, toneel, Kruis van Bourgondië, 20.30
Kerstliederen, Cappella Sancti Servatii, Servaaskerk, 20.30

zondag 20 december
Popquizz, City Centrum, Capucijnenstraat, 13.00
Popworkshops/sessies, City Centrum, 14.00
Popfestival SAP/Basement-5, Zaal Berghmans, 20.00
Een vreemd paar, komedie M'46, 't Pestbuys, 20.00
De Notekraker, baleet Scapino/LSO, Vrijthoftheater.

woensdag 23 december
Lunchconcert Jaap Koot, piano, Redoute, 12.30
Kerstconcert mannenkoor Wiecker Eindracht, Stationsbal, 19.00

zaterdag 26 december
Kerstconcert Mastreechter Staar, Vrijthoftheater. Uitverkocht
Limburgia, cabaret Thei Dols, Vrijthoftheater, 20.15

zondag 27 december
Koffieconcert Jaap van Zueden, viool, Redoute, 11.30
Bachkantates, Camera Musica Mosana, Matthiaskerk, 16.00
Limburgia, cabaret Thei Dols, Vrijthoftheater, 20.15

dinsdag 29 december
Even wennen bier beneden, cabaret Lukas, D'n Avanceur, 20.30

woensdag 30 december
Even wennen bier beneden, cabaret Lukas, D'n Avanceur, 20.30

Exposities
Muntomloop in Limburg, Bonnefantenmuseum, 7 okt. t/m 10 jan. Di t/m vr 10-17. Za, zo en feestdagen 11-17
Eigendom Himmelreich, Imi Knoebel, Bonnefantenmuseum, 7 okt. t/m 10 jan. Di t/m vr 10-17. Za, zo en feestdagen 11-17
Sbunyam, recent werk, 31 okt. t/m 21 dec. 1992, Contempo, Galerie Maastricht, Rechtstraat 9. Do t/m zo 12-17 uur
De drie musketiers, schilderijen, Galerie vd Besselaar, Tafelstraat 6a Maastricht, 28 nov. t/m 4 jan. Vr t/m ma 13.00-17.30 en na afspraak
Fokko Rijkens en Reinoud Kuipers, Groningse figuratieven expositie Galerie Artsart, Grote Gracht 43, Maastricht, 28 nov. t/m 30 dec. Di t/m za 13.30-17.30 en volgens afspraak
Luske, schilderijen, Galerie Simera-Signe, Bogaardenstraat 40b, 20 nov. t/m 24 dec. Wo t/m za 13.30-17.30
Momentum, fototentoonstelling "mens en werk", Gouvernement, 17 dec. t/m 5 feb. Ma t/m vr 9-17.
Aletta Jacobs (1854-1929), expositie over het leven en de reizen van deze Nederlandse arts en grondlegster van het feminisme, Vrouwengezondheidscentrum, Vrijthof 23, 1 t/m 21 dec. Ma t/m vr 10-16. Weekend 14-17.
Vrouwen tegen geweld in Peru en Nederland, expositie, Vrouwengezondheidscentrum, 11 t/m 18 dec. Ma t/m vr 10-16.

Film
 Speelweek 17 december t/m 23 december

Filmbuis Lumière, Bogaardenstraat 40b
Van Gogh, 20.00
Sweet Emma dear Böbe, 20.30
Night on Earth, 22.00
Mercie la Vie, do, vr en za 23.00

Cinema Palace, Wyckerbrugstr.
Sister Act, dag. 14.00, 16.30, 19.15 en 21.45
Boomerang, dag. 21.30
Home alone-II, dag. 14.30, 18.00 en 21.15
Belle en het beest, dag 14.15, 19.00. Za, zo en wo ook 16.45

Mabi, Kleine Gracht 24A
The bodyguard, dag. 14.30, 18.30 en 21.15 (behalve do en vr middag)
Raising cain, dag. 14.30, 18.30 en 21.15 (behalve do en vr middag)
Single white female, dag. 18.30 en 21.15
Bittermoon, dag 14.30, 18.15, 21.15

Cine "K", St. Bernardusstraat 13
Husbands & wives, dag. 20.30

Over de balk

De hongerende mensen in Somalië krijgen nog voor de kerst hun pakketjes, dankzij de militaire interventie door de Verenigde Naties.

Wij kunnen daar een mooi gevoel van krijgen. Met de Kerst kunnen we nu zonder enige wroeging onze konijnbouiten en kalkoenen naar binnen werken.

Ik ben echter net terug uit Afrika en heb daar enige Somalische verhalen mogen optekenen. Vanuit het Keniaanse Mombasa organiseerde het Amerikaanse leger al langere tijd via het Southern Air Transport Squadron een airlift; met reusachtige transportvliegtuigen werd voedsel naar Somalië gevlogen. Op het vliegveld liepen chubby mariniers in ruige camouflagepakken driftig heen en weer. Ik raakte in gesprek met zo'n macho-typ doordat bleek dat zijn vriendin in Aerdenhout woonde. It's a small world. Het was daags voor de Amerikaanse invasie in Mogadishu, en ik merkte op dat deze marinier waarschijnlijk wel blij was met de interventie van zijn collega's. Dat bleek wel mee te vallen. Sterker nog, hij was wat teleurgesteld.

Wat was het geval?

Door de invasie kunnen nu de hulpgoederen per schip worden aangevoerd. Dat maakt het Southern Air Transport eskadron overbodig. De boys kunnen aftaaten naar hun basis in Florida. Het avontuur is over, en de comfortabele huisvesting van de mariniers in een van de duurste strandhotels bij Mombasa is ook afgelopen. Dat was echter niet de voornaamste reden voor zijn teleurstelling.

Per vlucht naar Somalië toucheren de militairen namelijk een gevarengeld van krap 500 gulden. Soms maken ze twee vluchten per dag. Dat schabbelt natuurlijk aardig bij. In de paar maanden dat Southern Air Transport vanuit Mombasa vloog had deze Jack toch al snel enkele tienduizenden guldens bij elkaar gesprokkeld.

Een aardig douceurtje.

Voelt U zich nog steeds tevreden over de Somalische kerstgedachte?

Enkele dagen later ontmoette ik twee Deense verpleegkundigen die op het strand lagen bij te komen van de verschrikkingen in de Hoorn van Afrika. Gruwelverhalen. De Somalische bendes schieten maar raak. Nu de VN-troepen gearriveerd zijn is het vanzelfsprekend zaak om je rap als vreedzame burger voor te doen. Vele strijders vluchten daarom over de grens met Kenia. Daar verpasten ze voor enkele dollars hun wapens (een Kalashnikov doet 20 dollar, een M-47 dertig) en keren terug naar hun eigen land om nog snel uit de trog met hulpgoederen te graaien.

In het Noorden van Kenia wordt de situatie daardoor explosief. Op 29 december zijn er verkiezingen. Velen hopen dat het veertienjarige bewind van Daniël Arap Moi gebroken zal worden. Er is veel hoop, maar weinig verwachting. Er zijn geruchten over rellen die na de verkiezingen zullen uitbreken. Een goede en goedkope Kalashnikov of M-47 kan daarbij aardig van pas komen.

Centrale vraag bij dit alles is natuurlijk of al onze goedbedoelde financiële bijdragen niet over de balk worden gesmeten.

Laat ik U geruststellen: dat is zonder enige twiffel het geval, maar dat is niet afhankelijk van enige crisis, hongersnood of gewapend conflict. Dat gebeurt sowieso in de ontwikkelingsamenwerking. Ik ontmoette een Belgische arts die vanwege de een of andere liefdadigheidsinstelling een goedbedoeld maar volstrekt krankzinnig project deed. In een land waar kinderen bij bosjes sterven aan diarree, mazelen en ondervoeding, waar duizenden mensen epidemisch onder auto's worden vermorzeld, waar tienduizenden mensen langzaam gesloopt worden door allerlei enge parasieten, in dat land was deze mevrouw bezig om een baarmoederbalkanker-schermingsproject op te zetten. En ze was nog verbaasd dat het niet zo lekker liep ook. Fijne Kerst!

Eva

D'n Ingel vaan Mestreech

Bij de anti-racismebetoging van zaterdag jongstleden was hij in burger, zijn pak was in de was. Maar voor de aids-herdenking heeft hij zich nog in vol ornaat gestoken, witte soepjurk, aureool van ijzerdraad, de vleugels uitgevoerd in de Maastrichtse kleuren rood en wit. Alles bij elkaar een heel gewicht dat daar meegetorst moet worden, de vleugels alleen al wegen zo'n 15 kilo, een frame van betonijzer, bekleed met schuimrubber. Het voordeel is: je kunt tegen een stootje en heb je eens een stuk in je hakken, dan val je minder makkelijk om.

BERICHT UIT MAASTRICHT

D'n Ingel vaan Mestreech: ooit is hij opgewiekt uit een carnavals-optocht en nu vertegenwoordigt hij de Mestreechter Geis bij vele feestelijke gelegenheden. Maar niet alleen daar! In zijn 22-jarig engelenbestaan heeft hij de vleugels steeds verder uitgespreid om, als een vroeg-christelijk voorloper van Batman, daar neer te strijken waar het kwaad bestreden wordt en het goede gepropageerd. D'n Ingel is tegen drugs, racisme en aids, vóór vrede, verzoening en gezelligheid.

Een voorbeeld. Toen de wethouder van financiën in zijn functie als wethouder van cultuur (een onwaarschijnlijke combinatie, dat weet ik ook wel, maar laten we ons voor één keer overgeven aan de wereld van het sprookje: engelen bestaan tenslotte ook niet), toen de PvdA-wethouders Leenders dus met een spuitbus hun handtekening zetten op een van gemeentewege beschikbaar gestelde graffiti-muur was d'n Ingel prominent present. Jeugdige boefjes van de straat houden door hun vandalisme te kanaliseren tot KUNST, als dat geen socialistische cultuurpolitiek is! Daar staat d'n Ingel helemaal achter, dat ondersteunt hij, hij die de beschermmer is van de jeugd, verdediger van de bejaarden, trooster der zieken. Heeft hij niet ooit een hospitaalschip zo op stelten gezet dat een doodzieke man die al twintig jaar de deur niet meer uitkwam spontaan is overleden? Dat zijn mooie dingen in een onbezoldigd engelenbestaan.

Als hij zich thuis uit zijn pak heeft gepeld, - eerst moet de stralenkrans afgelegd, daarna worden de vleugels losgemaakt, - blijft een magere man achter, met een randloze bril en een hoofd vol keurig geciseleerde krullen, 48 jaar oud, getrouwd en eigenaar/uitbater van een café op de Markt.

Het café heet Rembrandt en daarbinnen hanteert hij in de weekends de microfoon, discjockey en voorganger ineen. Als zoveel sprekers heeft hij het nut van de microfoon niet echt begrepen. Hij steekt hem IN zijn mond en SCHREEUWT erin, zodat hij het geluid laat 'rondzingen', een poëtische uitdrukking voor een gruwelijk effect.

"Wij Zijn Toch Allemaal Arbeiders," roept hij bijvoorbeeld en het klinkt als het krassen van een krijtje over het bord.

"En dat zullen we altijd blijven."
Is hij zelf een arbeider? Vóór dit café had hij een ander café en dáárvoor, ja toen, wie weet. Hij roept het ook niet om een FEIT vast te stellen, maar om een gevoel van saamhorigheid te creëren.

Voor hetzelfde geld had hij "wij zijn toch allemaal boerelullen" kunnen schreeuwen en dan was hij in de deinende massa daar voor hem op niet minder enthousiaste instemming onthaald. Dat is zijn macht, dat kan hij nu eenmaal.

Het volgende moment staan er twee boomlange travestieten op de bar, ik pik er een willekeurige avond uit, ieder weekend heeft zo zijn eigen verrassingen. Ze lonken en wiegen en playbaken het nummer Cabaret, gezongen door Liza Minelli. Berlijn in de roaring twenties, dat is het voorland van het travestietendom, Liza Minelli en Cabaret zijn hun Gouwe Ouwen.

Wij arbeiders juichen en schreeuwen. Zelden een bar gezien die zo tot in alle uithoeken benut wordt, als podium, dansvloer, rekstok, het wordt steeds drukker daarboven. Zelden ook een publiek meegemaakt dat zo bezeten is van feesten, ze lusten er wel pap van, steeds meer willen ze, steeds wilder en luidruchtiger, op het minste teken breken ze los in gezang, iedere danspas loopt uit op een polonaise: "Een vrijgezel gaat niet slapen..." Café Rembrandt barst regelmatig uit zijn voegen, als stond het in een tekenfilm.

Zo groot is de honger naar meer dat op een gegeven moment, nu tien jaar geleden, de kastelein en zijn alter ego eendrachtig constateerden dat een jaar niet genoeg feesten telt om in de behoefte te voorzien. Het was hartje zomer, volop vakantietijd, en wat overbrugd moest worden was een GAT van maar liefst enkele maanden. Pas dan diende zich weer een nieuwe reeks sinterklaas-, kerst- en carnavalsvieringen aan. Door de nood gedwongen besloot hij zijn toevlucht te nemen tot de kunstgreep van de herhaling. Die zomer vierde café Rembrandt bij 30 graden in de schaduw het kerstfeest, een week later gevolgd door een knallende oudejaarsavond.

Sinds die eerste keer wordt aan de Markt ieder eerste weekend van de maand augustus kerst gevierd. Het personeel staat in smoking achter de bar, er is een kerstboom met kaarsjes en d'n Ingel zelf draait sfeervolle kerstmuziek.

Wordt zo iets geen melige boel? Dat zit er dik in. Maar niet uitgesloten kan worden dat de in stijl uitgedoste clientèle op zo'n avond ook nog eens GELOOFT in wat ze doet. Het sacrale en het profane liggen tenslotte vlak bij elkaar, zoals in het geval van de processies van vroeger waarin vrome huisvaders op de openbare weg de kruisweg van Christus uitbeelden. Waarna ze het café binnenstapten, het kruis in de paraplu zetten, de doornenkroon ophingen aan de kapstok, om er vervolgens nog een leuke dag van te maken.

Het bestaan van d'n Ingel zelf spreekt wat dat betreft evenzeer tot de verbeelding. Soeverein steekt hij uit boven de menigte, z'n hoofd draait rond op een steel. Soms als de wind vat op hem krijgt wordt hij een klapperend staketsel, een verwaide, uit zijn voegen geraakte paraplu. Als hij struikelt en valt moet hij met vereende krachten weer op de been geholpen worden, verlamd door zijn betonnen vleugels.

Zo verkleed en onecht is hij, een kastelein in travestie, dat hij van de weeromstuit volstrekt geloofwaardig is geworden. Kerstengel. Vredesengel. Beschermengel van Maastricht.

D'n Ingel is tegen drugs, racisme en aids, vóór vrede, verzoening en gezelligheid (foto Nelis Turk)

Jules Dister